

Etelä-Suomen luonnonvara- suunnitelman lausuntoliite

Useissa lausunnoissa kiinnitettiin huomiota samoihin asioihin, joihin on koottu vastaukset tähän alkuun. Liite sisältää myös lausunnot ja Metsähallituksen vastineen jokaiseen lausuntoon sekä mahdolliset tehdyt muutokset suunnitelmaan.

Lausuneet tahot:

- Birdlife Suomi ry
- Etelä-Karjalan liitto
- Geologian tutkimuslaitos
- Heinäveden luonnonystävät ry
- Innovaatorahoituskeskus Business Finland
- Janakkalan Luonto ja Ympäristö ry
- JPJ-Wood oy
- Keski-Suomen liitto
- Koneyrittäjät ry
- Kymenlaakson liitto
- Lieksan kaupunki
- Luonnonvarakeskus
- Luontopaneeli
- Metsä Group (Metsäliitto Osuuskunta)
- Metsäteollisuus ry
- Museovirasto
- Pirkanmaan liitto
- Pohjanmaan liitto
- Pohjois-Karjalan ELY-keskus
- Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
- Satakuntaliitto
- Suomen latu ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry (+ 5 luonnonsuojelupiiriä)
- Suomen Partiolaiset ry
- Suomen uusiutuvat ry
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
- Varsinais-Suomen ELY-keskus
- Yksityishenkilö

Metsähallituksen vastaukset useiin toistuneisiin asioihin lausunnoissa

Metsähallituksen toiminnan tarkoitus

Metsähallituksen toiminnan tarkoitus on luonnon arvon ja yhteisen varallisuuden vastuullinen kehittäminen yli sukupolvien. Tehtävä on merkityksellinen ja vastuullinen, ja sen eteen työskentelemme joka päivä arvojemme mukaisesti. Metsähallituksen yhteinen visio ja tavoite on kasvattaa huomista. Miltä tämä huomina meidän visiossamme näyttää? Sitä kuvaa neljä yhteiskunnallista vaikuttavuustavoitettamme.

- Haluamme kasvattaa huomista, jossa hyvinvointi rakentuu kestävästi vihreälle kasvulle.
- Kasvatamme huomista, jossa Suomi saavuttaa kunnianhimoiset ilmastotavoitteensa ja on hiilineutraali vuonna 2035.
- Kasvatamme huomista, jossa luonto voi hyvin ja monimuotoisuuden heikkeneminen on pysäytetty.
- Haluamme kasvattaa huomista, jossa asuvat jatkossakin maailman onnellisimmat ihmiset luonnosta ja sen tuomasta hyvinvoinnista nauttien.

Nämä tavoitteet ovat suuria, mutta niin on tehtävämme. Metsähallitus ei saavuta näitä tavoitteita yksin, mutta valtion mailla ja vesillä ja siten meidän toiminnallamme on keskeinen rooli kaikkien näiden tavoitteiden saavuttamisessa.

Luonnonvarasuunnitelman mittaristo

Luonnonvarasuunnittelu on luonteeltaan yleispiirteistä ja strategista, eikä siinä konkreettisesti ohjata yksittäisten alueiden käyttöä. Sen tavoitteena on yhteensovittaa kestävyden eri ulottuvuuksia. Suunnitteluun sisältyvät ekologinen, sosiaalinen, kulttuurinen ja taloudellinen kestävyys. Luonnonvarasuunnitelman mittaristo kuvaa kestävyden eri osa-alueita.

Luonnonvarasuunnittelun tueksi laadituilla mittareilla seurataan tavoitteiden toteutumista. Mittarit kohdistuvat Metsähallituksen hallinnoimille alueille ja ne kuvaavat Metsähallituksen toimintaa sekä mahdollistavat muutosten seuraamisen suunnitelmakauden aikana. Mittarit on valittu siten, että ajankohtaiset tiedot saadaan ilman laajoja, erillisiä maastoseurantoja ja tutkimuksia.

Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmassa mittarit ovat osa toimenpiteitä, jotka on määritelty Metsähallituksen päivitetyn strategian pääteemojen (vihreä kasvu, ilmasto ja luonnon monimuotoisuus, hyvinvointi ja turvallisuus)

alle. Jo aiemmin olemassa olevat mittarit on jaettu suunnitelman pääteemojen alle. Toimenpiteiden tarkoitus on toteuttaa ja tukea päivitettyä strategiaa yhdistettynä alueellisiin tavoitteisiin.

Tavoitetasojen määrittäminen kaikille mittareille hakkuusuunnitteen tavoin olisi suotavaa, mutta ei kaikilta osin mahdollista. Metsähallitus vaikuttaa suoraan hakattavan puumäärän määrään liiketoiminnan kautta. Se hoitaa valtion omistamia suojelualueita, mutta se ei päätä niiden perustamisesta. Alueiden käyttöä ohjaavat Luonnonsuojelulaki ja perustamissäädökset. Metsähallituksen tehtävänä on toteuttaa valtioneuvoston ja ympäristöministeriön tekemät päätökset suojelualueiden osalta. Yritysten tuulivoimalla tuottaman energian määrä Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla riippuu esimerkiksi lupien etenemisestä ja sääoloista. Metsähallitus kiinnittää huomiota tavoitetasojen mahdolliseen määrittämiseen tulevaisuuden luonnonvarasuunnitelmissaan.

Hiilinielulle on annettu tavoite luonnonvarasuunnitelmaa pidemmälle jaksolle omistajapoliittisissa linjauksissa: Metsähallituksen tavoitteena on lisätä 10 % monikäyttömetsien hiilinielua vuoteen 2035 mennessä koko maassa. Hiilinielun seuranta perustuu kansallisen kasvihuoneinventaarion menetelmiin ja valtakunnan

metsien inventointitietoihin. Metsähallituksen käyttämiin hiilinielulaskelmiin sisältyy myös maaperähiili. Lisäksi tavoitteena on lisätä 10 % koko maassa valtion metsien puuston hiilivarastoa vuoteen 2030 mennessä vertailuvuoteen 2018 verrattuna. Etelä-Suomen hakkuusuunnitteen laskennassa yhtenä rajoitteena oli Metsähallitukselle asetettu hiilinielutavoite.

Alueidenkäyttö

Metsähallituksen näkemyksen mukaan luonnonvarasuunnitelman tavoitteiden ja vaikutusten erittely maakuntakohtaisesti ei ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaista. Maakuntakaavoja käytetään yksityiskohtaisemmissa suunnitelmissa, joissa tehdään kohdennettuja alueidenkäyttöpäätöksiä. Suojelualueiden perustaminen tai olemassa olevien luonnonsuojelualueiden laajentaminen eivät kuulu Metsähallituksen toimivaltaan eivätkä tehtäviin.

Kansallista biodiversiteettistrategiaa ei ole vielä hyväksytty ja varsinkin kansallinen ennallistamissuunnitelman laadinta on alkuvaiheessa. Metsähallitus odottaa näitä ennen omien toimenpiteidensä määrittämistä. Metsien käytössä Metsähallitus nojaa Metsähallitus Metsätalous oy:n ympäristöoppaaseen.

Metsähallitus pyrkii sijoittamaan tuuli- ja aurinkovoimahankkeet vastuullisesti siten, että ympäristöön kohdistuvat vaikutukset jäisivät vähäisiksi. Hankekehityksessä pyritään vähentämään haitallisten ympäristövaikutusten syntymistä sekä sovittamaan yhteen eri näkökulmia ja tavoitteita.

Aurinko- ja tuulivoimala-alueiden valintaan vaikuttavat lukuisat ympäristölliset ja teknistaloudelliset toteutettavuusseikat, kuten riittävä etäisyys arvokkaihin luontokohteisiin ja asutukseen, alueen rakennettavuusolosuhteet, pinta-ala ja etäisyys sähköverkkoon. Hankkeiden ympäristövaikutukset selvitetään kattavasti luvitusprosessien, kuten ympäristövaikutustenarvioinnin (YVA) ja kaavoituksen, yhteydessä. Luvitusprosessissa arvioidaan myös hankkeiden ilmastovaikutukset. Aurinkovoima pyritään sijoittamaan ensisijaisesti jo ennestään ihmisen muokkaamaan ympäristöön, ottaen huomioon kunkin alueen erityispiirteet.

Retkeilypalvelut

Retkeilypalvelujen rahoitus tulee valtion budjetista ja Metsähallitus tekee voitavansa varojen turvaamiseksi. Rahoituksen määrä riippuu mm. valtion taloustilanteesta, hallitusohjelmasta ja ministeriöiden asettamista tulostavoitteista. Virkistyskäyttöä ja

luontomatkailua suojelualueiden ulkopuolella pyritään lisäämään eri toimijoiden yhteistyöllä ja tuomalla mahdollisuuksia ja alueiden vetovoimaa nykyistä paremmin esille. Metsähallituksen Luontopalveluihin kohdistuneiden rahoitusleikkausten vaikutukset kansalaisten virkistäytymismahdollisuuksiin luonnossa pyritään minimoimaan valtakunnallisesti yhdenmukaisella priorisointimallilla ja saavutettavuutta parantavilla digitaalisilla palveluilla. Uusilla digitaalisilla palveluilla saatamme säilyvät palvelut entistä useamman saataville ja näiden käyttöasteen nousemaan.

BirdLife Suomi ry:n lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Kiitämme Metsähallitusta tilaisuudesta lausua Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmasta. Esitämme huomioinamme seuraavaa:

Luonnonvarasuunnitelma antaa kattavan läpileikkauksen valtion metsien käytön suunnitteluun Etelä-Suomessa vuosina 2025-2030. Suunnitelmassa esitetään runsaasti myös luontokadon pysäyttämiseen tähtäviä tavoitteita. Suunnitelman konkreettiset toimenpiteet liittyvät kuitenkin lähinnä hakkuiden lisäämiseen, ja monimuotoisuustavoitteisiin liittyvät toimenpiteet jäävät epämääräisiksi tai niitä mitataan heikoin mittarein.

Suunnitelmassa esitetään kansalaiskyselyjen tuloksia siitä, mitä Metsähallituksen tavoitteiden tulisi olla. Sekä nuoriso- että kansalaiskyselyssä luontokadon pysäyttäminen ja ilmastonmuutoksen hillintä on vastauksissa ollut ylivoimaisella ykkössijalla. Valtiolle tulouttamista ja metsänhoitoa piti sen sijaan tärkeinä hyvin pieni osa vastaajista. Mielestämme kansalaisten näkemyksiä ei ole otettu asianmukaisesti huomioon suunnitelman laatimisessa.

Toimenpiteistä

Vihreä kasvu

Aurinko- ja tuulivoiman kehittäminen on tärkeää, mutta hankkeet on kohdistettava luontoarvoiltaan vähäarvoisille alueille. Toimenpiteissä esitetään kattavien selvitysten tekeminen, mutta ei määritellä etukäteen millaisille alueille

uusiutuvaa energiaa ei tule negatiivisten monimuotoisuusvaikutusten vuoksi sijoittaa lainkaan. Suunnitelmassa tulee mielestämme listata sellaiset alueet, luontotyypit ja lajiesiintymät, joille aurinko- ja tuulivoimaa ei suunnitella. Erityisesti aurinkoenergiահankkeissa on otettava huomioon myös hankkeiden hiilinegatiivisuus muihin maankäyttötavoitteisiin verrattuna, mikä on lisättävä suunnittelun lähtökohdaksi.

Toimenpiteet puuraaka-ainetuoton kestävydestä sisältävät lähinnä taloudellisen kestävyden, ei ekologisen tai sosiaalisen kestävyden näkökulmia. Hiilinielutavoitteen osalta ”otetaan huomioon” on hyvin heikko kirjaus. Hakuusuunnitteessa esitetään hakkuiden lisäämistä ”tinkimättä yhteiskunnallisista velvoitteista tai hiilinielutavoitteesta”, vaikka hiilinielut ovat pienentyneet jo nykyisillä hakkuutasoilla. Epäselväksi jää esimerkiksi se, miten suunnitteessa on huomioitu metsien kasvun viimeaikainen hidastuminen, sekä se, miten suunnite on yhteen sovitettavissa luontokadon pysäyttämiseen tähtäävien tavoitteiden kanssa. Mielestämme suunnitelmaa tulee tältä osin kehittää ja selkeyttää.

Virkistyskäytön ja luontomatkailun mahdollisuuksia suojelualueiden ulkopuolella esitetään lisättäväksi, mutta epäselväksi jää, miten tämä on mahdollista toteuttaa tilanteessa, jossa luontomatkailun infrastruktuuria koko ajan heikennetään ja monien kansallispuistojen ja muiden luontokohteiden retkeilypalvelut ovat lakkautusuhan alla.

Ilmasto ja luonnon monimuotoisuus

Toimenpiteet jäävät kauttaaltaan hyvin yleisluonteisiksi kirjauksiksi. Toimenpiteistä ei ilmene, miten niillä vastataan esimerkiksi EU:n biodiversiteettistrategian suojelutavoitteisiin sekä EU:n ennallistamisasetuksen toteuttamiseen. Esitetyt toimenpiteet keskittyvät tietojärjestelmien kehittämiseen, suunnitelmien tekemiseen ja asiantuntijana toimimiseen, mutta konkreettiset toimet kansainvälisten ja kansallisten monimuotoisuustavoitteiden saavuttamiseksi puuttuvat.

Metsien suojelua ei mainita toimenpiteenä lainkaan, vaikka tutkimusten mukaan metsien suojelua tulee lisätä nimenomaan Etelä-Suomessa, missä suojeluaste on erityisen alhainen. Luontojärjestöt ovat tunnistaneet suunnittelualueelta yhteensä yli 7 000 ha vanhan metsän kriteerit täyttäviä, välittömän suojelun tarpeessa olevia kohteita, esittäneet merkittäviä laajennuksia Etelä-Suomen kansallispuistoverkoston muun muassa kytkeytyneisyyden parantamiseksi, sekä painottaneet alue-ekologisen verkoston luontokohteiden laillisesti sitovan suojelun kiireellisyyttä.

Metsien hiilivaraston ja -nielujen turvaamiseksi esitetään lähinnä metsänhoidollisia toimenpiteitä, kuten lannoituksen lisäämistä ja jalostetun viljelymateriaalin käyttöä. Hakkuiden vähentäminen ja vanhojen metsien suojelu on keskeisin keino hiilivarastojen kasvattamiseksi, mutta tämä puuttuu toimenpiteistä.

Mielestämme suunnitelmaan tulee lisätä konkreettisia metsien suojelutilannetta parantavia ja hiilivarastoja turvaavia tavoitteita ja toimenpiteitä.

Ennallistamisen ja luonnonhoidon tavoitteet ovat hyviä. Suojelualueiden ennallistamisen osalta esitetyt toimenpiteet liittyvät kuitenkin lähinnä tietojärjestelmien kehittämiseen ja toimien priorisointiin, mikä on sinänsä

kannatettavaa, mutta luontokadon pysäyttäminen edellyttäisi nimenomaan konkreettisten toimien lisäämistä. Mielestämme suunnitelmaan tulee kirjata konkreettisen, hehtaarimääräinen tavoitetaso ennallistamiselle ja luonnonhoidolle.

Hyvinvointi ja turvallisuus

Eränkäynnin kestävyden osalta toimenpiteeksi on tarpeen asettaa myös valvonnan lisääminen. Kirjaukset kestävästä eränkäynnistä jäävät tyhjiksi, jos niitä ei valvota. Monet riistalintulajit ovat Suomessa myös suuresti taantuneet, ja toimenpiteeksi on tarpeen lisätä, että Metsähallitus kehittää ajallisia ja alueellisia rajoituksia lajien elinvoimaisuuden varmistamiseksi.

Tavoite luonnossa virkistäytymisen mahdollisuuden tarjoamisesta mahdollisimman monelle on erittäin kannatettava, mutta tätä ei saavuteta pelkällä priorisoinnilla. Rahoitus jo olemassa olevien retkeilypalvelujen säilyttämiseksi on turvattava. Luontokokemuksen mahdollistamisessa keskeisiä ovat nimenomaan suojelu- tai rajoitetussa metsätaloustaloudessa olevat alueet, joiden lisäämisen tulee tässä kohdassa olla läpileikkaavana teemana.

Tavoite retkeilyn ja eränkäynnin palveluiden saavutettavuuden lisäämisestä on kannatettava. Mielestämme tätä ei saavuteta suunnitelman mukaisella tietojärjestelmien kehittämisellä, jos itse alueiden palveluita samalla leikataan.

Yksityiskohtaisia kommentteja

Vesistöjen tilan parantamiseksi on virtavesien kunnostuksen ohella vähennettävä metsäojituksen vaikutuksia vesistöihin, ja tälle on tarpeen asettaa myös mittari.

Metsien hoidon suhteen suunnitelmasta eivät ilmene mahdolliset tavoitteet eri-ikäisrakenteisten metsien osuuden lisäämiselle, mikä olisi kuitenkin erittäin

merkityksellistä sekä hiilinielu- että luontokadon pysäyttämistavoitteen toteuttamiselle ja tukee myös virkistyskäyttöä.

Kuolleen puun suhteen mittareissa pitäisi esittää erikseen suojelualueet ja metsätalousmaa, ja kuvaajan pitäisi koskea vain suunnittelualuetta. Etelä-Suomessa lahopuun määrä on suuresti pohjoista alhaisempi, ja suojelualueilla tapahtunut positiivinen kehitys selittää muutoksen suurelta osin.

Sivulla 33 esitettyä lannoitusmäärää ei voi käyttää ilmasto- ja monimuotoisuustavoitteen mittarina lannoituksen negatiivisten monimuotoisuusvaikutusten vuoksi.

Konkreettisia tavoitteita esimerkiksi ennallistamisen suhteen ei ole esitetty, nyt suunnitelmassa esitetään vain tähänastinen toteuma. Kaikille luonnon monimuotoisuuden mittareille on asetettava tavoitetaso, johon pyritään, ei vain esitettävä tähänastista kehityskulkua.

Mielestämme Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelma on syytä palauttaa valmisteluun ja kehittää edellä esittämillämme tavoin.

BirdLife Suomen puolesta

Aki Arkiomaa
toiminnanjohtaja
BirdLife Suomi ry

Birdlife Suomi ry

Organisaatio: Birdlife Suomi ry

Toimiala: yhdistys tai yhteisö

Vastuuvalmistelija: Aki Arkiomaa

Metsähallituksen vastine:

Monimuotoisuustavoitteisiin liittyy monia konkreettisia toimenpiteitä, kuten:

- Kunnostamme virtavesiä ja ennallistamme turvemaita
- Hoidamme metsäisiä elinympäristöjä, paahdealueita ja perinneympäristöjä suojelualueilla ja monikäyttömetsissä parantaaksemme luonnontyyppien suojeluarvoja ja lajiston elinmahdollisuuksia.

Suunnitelman mittarit on valittu siten, että ne kohdistuvat Metsähallituksen hallinnoimille alueille, kuvaavat Metsähallituksen toimintaa ja mahdollistavat muutosten seuraamisen suunnitelmakauden aikana. Luvut saadaan koottua tietojärjestelmistämme ilman laajoja maastoseurantoja tai -tutkimuksia.

Suunnitelmassa tällaisia monimuotoisuustavoitteiden mittareita ovat esimerkiksi luonnonhoitotöiden toteutusmäärät.

Metsähallitus pyrkii sijoittamaan tuuli- ja aurinkovoimahankkeet vastuullisesti siten, että ympäristöön kohdistuvat vaikutukset jäisivät vähäisiksi. Hankekehityksessä pyritään vähentämään haitallisten ympäristövaikutusten syntymistä sekä sovittamaan yhteen eri näkökulmia ja tavoitteita.

Alueiden valintaan vaikuttavat lukuisat ympäristölliset ja teknistaloudelliset

toteutettavuusseikat, kuten riittävä etäisyys arvokkaisiin luontokohteisiin ja asutukseen, alueen rakennettavuusolosuhteet, pinta-ala ja etäisyys sähköverkkoon. Hankkeiden ympäristövaikutukset selvitetään kattavasti luvitusprosessien, kuten ympäristövaikutustenarvioinnin (YVA) ja kaavoituksen, yhteydessä. Luvitusprosessissa arvioidaan myös hankkeiden ilmastovaikutukset. Aurinkovoima pyritään sijoittamaan ensisijaisesti jo ennestään ihmisen muokkaamaan ympäristöön, ottaen huomioon kunkin alueen erityispiirteet.

Luonnonvarasuunnitelman tavoitteena on yhteensovittaa kestävyiden eri ulottuvuuksia. Suunnitteluun sisältyy ekologinen, sosiaalinen, kulttuurinen ja taloudellinen kestävyys. Puuntuotannon ekologinen ja sosiaalinen kestävyys on otettu huomioon hakkuusuunnitteen laskennassa maankäytön rajoitteiden kautta. Lisäksi on huomattava, että puuntuotannon mahdollistamat työpaikat ovat osa sosiaalista kestävyyttä.

Retkeilypalvelujen rahoitus tulee valtion budjetista ja Metsähallitus tekee voitavansa varojen turvaamiseksi. Rahoituksen määrä riippuu kuitenkin mm. valtion taloustilanteesta, hallitusohjelmasta ja ministeriöiden asettamista tulostavoitteista. Virkistyskäyttöä ja luontomatkailevia suojelualueiden ulkopuolella pyritään lisäämään eri toimijoiden yhteistyöllä ja tuomalla mahdollisuuksia ja alueiden vetovoimaa nykyistä paremmin esille.

Kansallista biodiversiteettistrategiaa ei ole vielä hyväksytty ja varsinkin kansallinen ennallistamissuunnitelman laadinta on alkuvaiheessa. Metsähallitus odottaa näitä ennen omien toimenpiteidensä määrittämistä.

Suojelualueiden perustaminen tai olemassa olevien luonnonsuojelualueiden laajentaminen eivät kuulu Metsähallituksen toimivaltaan eivätkä tehtäviin.

Metsähallitus toteuttaa ennallistamistoimenpiteitä pääasiassa suojelualueilla. Suojelualueiden ennallistamisen ja luonnonhoidon määrät riippuvat Metsähallituksen saamasta budjettirahoituksesta, jonka määrää on vaikea ennustaa viiden vuoden päähän. Tästä syystä ennallistamistavoitteiden asettaminen on haastavaa. Lisäksi käynnissä olevan Helmi-ohjelman tavoitteita ei ole jaettu luonnonvarasuunnitelma-alueittain.

Metsähallitus hoitaa sekä metsästyksen, kalastuksen ja erävalvonnan järjestelyt hallinnoimillaan valtion maa- ja vesialueilla osana julkisia hallintotehtäviä. Erävalvonnan resurssit riippuvat valtion budjetista tulevasta rahoituksesta. Erävalvonnan lisääminen on hyvä tavoite, mutta se vaatisi lisää rahoitusta. Tämä asia ei ole Metsähallituksen päätettävissä. Metsähallitus pyrkii jatkossakin vaikuttamaan päättäjiin, jotka voivat vaikuttaa tulevaan rahoitukseen.

Metsähallituksen tehtävänä on tarjota metsästysmahdollisuuksia valtion alueilla ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästi riistakannat huomioiden siten, että riistakannat säilyvät elinvoimaisina. Metsästyksen järjestämiseksi Metsähallituksen hallinnassa oleville valtion maa- ja vesialueille vahvistetaan aluekohtaiset lupakiintiöt. Kiintiöpäätökset ovat voimassa aina kolmen vuoden ajan. Lisäksi kanalintulupien lupa-alueiden myytävien lupien määrän osalta tehdään aina vuosittainen tarkka lupa-alue kohtainen suunnittelu, missä huomioidaan lintukanta, edellisten vuosien saalis ja keskimääräinen pyyntiponnistus, jotta metsästys olisi aina kestävää.

Metsähallituksen luvittamista ohjaavat maa- ja metsätalousministeriön antamat kana- ja vesilintujen metsästystä säätelevät asetukset ja rajoitukset, jotka varmistavat metsästyksen kestävyuden ja lintukantojen elinvoimaisuuden. Nämä asetukset sisältävät metsästyskiellot, saaliskiintiöt, ajalliset ja alueelliset rajoitukset sekä metsästäjien velvollisuuden lajintunnistukseen.

Eri-ikäisrakenteisten metsien osuudelle tai niihin tähtäville toimenpiteille ei ole omistajaohjauksesta tulleita tarkkoja tavoitteita. Peitteellistä metsänkäsittelyä käytetään kohteilla, joille se ekologisesti sekä metsänhoidollisesti soveltuu tai sen käytölle on muusta maankäytöstä (esim. virkistyskäyttö) johtuva peruste.

Kuolleen puun ja järeän haavan mittaritiedot pohjautuvat valtakunnan metsien inventoinnin (VMI) tietoihin ja ne koskevat vain Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman aluetta. Kuvaan lisättiin monikäyttömetsien ja luonnonsuojelualueiden arvot vuodelta 2023. Vastaavia eriteltyjä arvoja ei ollut vuodelta 2018.

Lannoitusmäärää ei käytetä monimuotoisuusmittarina.

Aiheutunut toimenpide:

Muutetaan MELA-hakkuusuunnitelaskennan kuvauksessa (liite 3) kohtaa: "Lisäksi laskennassa huomioitiin Metsähallitukselle asetettu tavoite nostaa liiketoiminnan monikäyttömetsien hiilinieluja 10 prosentilla vuoden 2018 tasosta vuoteen 2035 mennessä." Tämä muutetaan kuulumaan seuraavasti: "Lisäksi laskennassa oli hakkuumäärän rajoitteena Metsähallitukselle asetettu tavoite nostaa liiketoiminnan monikäyttömetsien hiilinieluja 10 prosentilla vuoden 2018 tasosta vuoteen 2035 mennessä."

Kuolleen puun ja järeän haavan mittaritiedoissa lisättiin monikäyttömetsien ja luonnonsuojelualueiden tiedot vuodelta 2023.

Etelä-Karjalan liiton lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Metsähallitus pyytää lausuntoja luonnoksesta Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmaksi vuosille 2025–2030. Luonnonvarasuunnitelma kattaa kaikki käyttömuodot valtion omistamalla ja Metsähallituksen hallinnassa olevalla maa- ja vesialueella Etelä-Suomessa merialueita lukuun ottamatta. Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitteluala on yhteensä 1,2 miljoonaa hehtaaria ja se ulottuu 14 eteläisimmän maakunnan alueelle manner-Suomessa.

Luonnonvarasuunnitelmat ovat viisivuotisia suunnitelmia, jotka ohjaavat Metsähallituksen toimintaa alueellisesti. Suunnitelmissa yhteensovitetään eri käyttömuotojen tarpeita. Luonnonvarasuunnittelussa määritellään valtion maihin ja vesiin liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet suunnitteluala-alueella.

Etelä-Karjalan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmasta.

Etelä-Karjalan liitto toteaa huomiona, että Etelä-Karjalassa on maakunnista vähiten Metsähallituksen omistamaa metsätalousmaata ja sen ylläpitämiä virkistyskohteita. Valtion omistuksen osuus maakunnassa on alle 2 %. Vaikka pinta-ala on vähäinen, vaikuttavat luonnonvarasuunnitelmassa esitetyt toimet osaltaan myös eteläkarjalaisen metsäluonnon tilaan.

Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelma on laadittu huolellisesti ja laajassa

sidosryhmäyhteistyössä. On tärkeää, että suunnitelman 20 toimenpiteelle on saatu sekä Metsähallituksen, että sidosryhmien tuki. Suunnitelmassa on nostettu esille ajankohtaisia huomioita ja tunnistettu viimeisimpiä muutoksia toimintaympäristössä.

Etelä-Karjalan liitto esittää Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmasta seuraavia huomioita:

Yleistä

Luonnon monimuotoisuus on elinehto paitsi ihmiselle ja muulle lajistolle, myös taloudelle ja elinkeinoille. Monimuotoisuuden turvaamisen tulisikin olla lähtökohtana ja läpäisevänä tavoitteena luonnonvarasuunnitelmassa. Ilmastonmuutos tehostaa monimuotoisuuden hiipumista, joten ilmastonmuutoksen hillinnän tulisi olla toinen luonnonvarasuunnittelua ohjaava keskeinen tekijä. Molemmat kriisit heijastuvat suunnitelman toimenpiteisiin, mutta asettelu olisi voinut olla vielä kunnianhimoisempaa sekä toimenpiteiden, että esitettyjen mittareiden osalta.

Kestävyys-termiä on käytetty suunnitelmassa useissa eri yhteyksissä hieman eri merkityksissä. Olisikin tärkeää määritellä kestävyuden ulottuvuuden kussakin käyttökohteessa erikseen. Taloudellinen kestävyys on alueiden ja aluetalouden näkökulmasta tärkeä ulottuvuus, mutta myös ekologinen, kulttuurinen ja sosiaalinen kestävyys ovat usein mukana luonnonvaroista käytävissä keskustelussa.

Osa toimenpiteistä jää suunnitelmassa otsikkotasoisiksi maininnoiksi. Useisiin toimenpiteisiin olisikin toivottavaa saada lisätä konkretiaa. Esimerkiksi toimenpide ”Parannamme vesistöjen tilaa” ei sellaisenaan kerro mitään konkretiasta, jota toimenpiteen taakse kätkeytyy.

Toimenpiteet ja mittarit

Virkistyskäytön ja luontomatkailun mahdollisuuksien lisääminen suojelualueiden ulkopuolella on kannatettava toimenpide. Luonnon virkistyskäyttö on viime vuosina lisääntynyt ja onkin hyvä, jos kasvavaan kysyntään vastataan myös muilla, kuin suojelualueilla.

Ilmastonmuutos on tunnistettu toimintaympäristön muutoksena ja muutokset näkyvät jo nyt. Kuitenkaan toimenpidetasolla ei näy tarve toteuttaa ilmastonmuutoksen sopeutumisen toimenpiteitä. Sopeutumistoimenpiteillä varmistetaan puuntuotannon tulevaisuutta muuttuvassa ilmastossa, jossa myös tuholaisriskit ovat nykyistäkin suuremmat.

Hiilivarastojen turvaaminen ja hiilinielujen vahvistaminen nostetaan aiheellisesti toimenpiteeksi, mutta ylätason kirjaus ei kerro konkretiasta, jolla tavoitteeseen päästään. Myöskään valittu mittari ei avaa toimenpidettä tarkemmin.

Alueiden kytkeytyneisyyden ja verkostomaisuuden tarkastelu ja parantaminen on kannatettava toimenpide ja vie suojelua sekä ennallistamista strategisempaan ja vaikuttavampaan suuntaan.

Turvallisuuden ja huoltovarmuuden ylläpitoon osallistuminen samoin kuin luonnon ennallistaminen ovat kannatettavia ja ajankohtaisia tavoitteita. Monimuotoinen luonto on yksipuolista luontoa vastustuskykyisempi erilaisille mullistuksille, jolloin ennallistamistyö on erittäin tärkeä osa varautumis- ja turvallisuustyötä.

Aurinko- ja tuulivoiman lisääminen on kannatettava tavoite. Mittariksi on valittu tuotetun energian määrä. Erityisesti aurinkovoiman osalta olisi tärkeää, että tuotantoalueita sijoittuisi muualle kuin metsämaalle, mitä seikkaa nykyinen mittari ei huomioi.

Yhdeksi mittariksi esitetään LVS-hakkuusuunnitteessa esitetyn hakkuutavoitteen täyttymistä. Hakkuutavoitetta on nostettu edellisestä suunnittelukaudesta, mikä on ymmärrettävää metsäteollisuuden tarpeiden näkökulmasta. Erityistä huomiota tulisikin kiinnittää siihen, miten puuta käytetään ja miten siitä saadaan korkein mahdollinen taloudellinen lisäarvo. Tällön myös ilmasto- ja monimuotoisuustavoitteet olisivat paremmin yhteensovitettavissa luonnonvarojen käytön kanssa.

Satu Sikanen
maakuntajohtaja

Laura Blomqvist
ympäristöasiantuntija

Etelä-Karjalan liitto

[Takaisin luetteloon >](#)

Organisaatio: Etelä-Karjalan liitto

Toimiala: Kunta tai kuntayhtymä

Vastuuvastuuvalmistelija: Laura Blomqvist

Metsähallituksen vastine:

Kunkin pääteeman (*vihreä kasvu, ilmasto ja luonnon monimuotoisuus, hyvinvointi ja turvallisuus*) toimenpiteiden yhteydessä on väkäksiä, joista avautuu lisätietoja ja konkreettisia toimia toimenpiteiden saavuttamiseksi. Esimerkiksi toimenpiteen "Parannamme vesistöjen tilaa" kohdalta konkreettiset toimet ovat: "Kunnostamme kokonaisvaltaisesti virtavesiä ja lintuvesiä. Kehitämme osaamistamme vesien hoidossa ja suojelussa ottamalla huomioon aiempaa kattavammin valuma-alueiden kokonaisuuksia. Laadimme ja otamme käyttöön Metsähallituksen vesienhoidon ympäristöoppaan." Näiden lisäksi toimenpiteitä tukevat niille laaditut mittarit.

Vastaavasti "Turvaamme metsien kasvun ja hiilivaraston, vahvistamme hiilinielua sekä varaudumme tuhoriskiin" toimenpiteen konkreettisinä toimina ovat: "Toteutamme metsänhoitotyöt ja metsien uudistamisen oikea-aikaisesti ja hyödynnämme lannoituksen ja jalostetun viljelymateriaalin mahdollisuudet. Uudistamme metsät kasvupaikoille sopivilla puulajeilla. Vahvistamme puuston kasvua ja terveyttä lisäämällä sekapuustoisuutta. Seuraamme aktiivisesti monikäyttömetsien metsätuhojen esiintymistä ja teemme toimia vähentääksemme tuhojen vaikutuksia."

Aurinkovoima pyritään sijoittamaan ensisijaisesti jo ennestään ihmisen muokkaamaan ympäristöön, kuten entisille turvetuotantoalueille. Alueiden valintaan vaikuttavat lukuisat ympäristölliset ja teknistaloudelliset toteutettavuusseikat, kuten riittävä etäisyys arvokkaisiin luontokohteisiin ja asutukseen, alueen rakennettavuusolosuhteet, pinta-ala ja etäisyys sähköverkkoon.

Luonnonvarasuunnitelman tavoitteena on yhteensovittaa kestävyden eri ulottuvuuksia. Suunnitteluun sisältyy ekologinen, sosiaalinen, kulttuurinen ja taloudellinen kestävyys. Luonnonvarasuunnitelman mittaristo kuvaa kestävyden eri osa-alueita.

Puun käyttökohteet määräytyvät markkinoiden kysynnän mukaan, ja Metsähallituksen tehtävä on tuottaa puuraaka-ainetta markkinoiden tarpeisiin. Metsähallituksen osalta taloudellisen lisäarvon tuottaminen tapahtuu puun tuotannossa.

Aiheutunut toimenpide:

Lisäämme toimintaohjelman pääteemojen sivuille ohjeen, jossa kerrotaan toimenpiteiden väkäsistä avautuvan tarkenteita toimenpiteisiin.

Geologian tutkimuskeskuksen lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

LAUSUNTO METSÄHALLITUKSEN ETELÄ-SUOMEN LUONNONVARASUUNNITELMAN LUONNOKSESTA 2025-2030 (MH 2369/2025)
Geologian tutkimuskeskus (GTK) kiittää mahdollisuudesta lausua Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta vuosille 2025-2030. Lausunto on annettu lausuntopyynnön mukaisesti osoitteessa lausuntopalvelu.fi.

Luonnonvarasuunnitelmassa tulee kiinnittää erityistä huomiota turveraaka-aineen riittävyteen uusien turpeen käyttömuotojen turvaamiseksi. Turvetuotantoa on myös huoltovarmuuden vuoksi pidettävä edelleen yllä jonkin verran. Mahdollisten uusien turvetuotantoalueiden suunnittelussa ja toteutuksessa on varmistettava, etteivät ne heikennä vastaanottavien vesistöjen ekologista tilaa.

Metsätalouden pohjavesivaikutukset erityisesti luokitelluilla pohjavesialueilla tulisi ottaa huomioon luonnonvarasuunnitelmassa pintavesivaikutusten ohella. Lisäksi kiviainesten oton ja kaivosmineraalien talteenoton pohjavesivaikutuksia ja niiden huomioimista olisi hyvä kuvata tarkemmin suunnitelmassa. Luokitellut pohjavesialueet olisi myös hyvä esittää muun aineiston yhteydessä suunnitelmakartalla.

Kansallisen mineraalistrategian kiertotalouden tavoitteiden lisäksi on tärkeää, että luonnonvarasuunnitelmassa otettaisiin huomioon myös malminetsinnän,

malmiesiintymien tutkimuksen ja kaivostoiminnan turvaaminen. Myös rakentamisessa tarvittavien maa- ja kiviainesten saatavuus on varmistettava. Tämä on erittäin tärkeää myös kansallisen huoltovarmuuden turvaamiseksi.

Maata muokattaessa happamiin sulfaattimaihin ja mustaliuskeisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota etenkin pelto-, metsä- ja suoalueilla. Olisi suositeltavaa soveltaa vesitalouden ympäristön kannalta ratkaisuja, jotka ehkäisevät happamista sulfaattimaista aiheutuvia riskejä vesistöille ja luonnon monimuotoisuudelle.

Kansallisen biodiversiteettistrategian toteutuksessa tulisi huomioida myös geologisen luonnon monimuotoisuus eli geodiversiteetti, joka muuttuvissa ympäristöoloissa pysyy vakaampana kuin biodiversiteetti. Ilmastonmuutoksen edetessä suurempi geodiversiteetti voisi näin toimia puskurina ympäristössä tapahtuville muutoksille.

Suojelualueiden ulkopuolisen virkistyskäytön ja luontomatkailun kehittämisen yhteydessä retkeilyalueiden rinnalla tulee kehittää myös metsähallituksen mailla sijaitsevia Geopark-kohteita.

Kananoja Tapio
Geologian tutkimuskeskus - Tapio Kananoja, Tutkija, Ympäristöratkaisut, Geologian tutkimuskeskus

Geologian tutkimuskeskus

[Takaisin luetteloon >](#)

Organisaatio: Geologian tutkimuskeskus

Toimiala: Valtion virasto tai laitos

Vastuuvastuuvalmistaja: Tapio Kananoja

Metsähallituksen vastine:

Metsähallitus mahdollistaa vuokraustoiminnalla turvetuotantoa sen tarvitsemassa laajuudessa. Turvetuotantoa valtion mailla harjoitetaan aina ympäristöviranomaisen lupamenettelyjen puitteissa ja valvonnassa.

Kiviainesten otto ja kaivosmineraalien talteenotto tapahtuvat ympäristöviranomaisen lupamenettelyjen puitteissa ja valvonnassa. Luokitellut pohjavesialueet karttoineen otetaan huomioon toimenpidesuunnittelussa, eikä niitä suunnittelualueen laajuuden vuoksi ole tarkoituksenmukaista esittää osana Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmaa.

Metsähallitus on tunnistanut hallinnassaan olevien alueiden merkityksen mineraali- ja kiviaineshuollon turvaamisessa. Metsähallitus on seurannut aktiivisesti EU:n komission kriittisiin ja strategiaan mineraaleihin liittyvää strategia- ja lainsäädäntötyötä sekä toimeenpanoa toimitusvarmuuden ja omavaraisuuden varmistamiseksi. Metsähallitus on osallistunut kansallisen mineraalistrategian alatyöryhmien valmistelutyöhön. Metsähallitus seuraa aktiivisesti mineraalisektorin kehitystä ja osallistuu vuorovaikutteisesti mineraalisektorin sidosryhmätyöhön.

Kansallisen huoltovarmuuden varmistaminen on keskeinen osa kiviainesvarantojen kartoitus- ja ennakoitintyötämme. Osana ennakoitintyötämme seuraamme kansallisen

turvallisuuden ja huoltovarmuuden kannalta keskeisiä kiviainesta käyttäviä hankkeita sekä haemme toimintaluvat kohteille ennakoiden.

Metsätalouden vaikutukset vesitalouteen ei ole luonnonvarasuunnittelussa arvioitava asia. Yksityiskohtaiset ratkaisut kohteittain suunnitellaan toimenpidesuunnittelun yhteydessä Metsähallitus Metsätalous oy:n ympäristöoppaan mukaisesti.

Metsähallitus toteuttaa kansallista biodiversiteettistrategiaa tulosohjauksensa mukaisesti. Metsähallituksen hallinnoimille alueilla on perustettu suojelualueita, joilla suojellaan myös geodiversiteettiä. Kiviainestuotannon ja muiden geodiversiteettiin vaikuttavien toimien vaikutukset arvioidaan hankekohtaisesti lupaprosessin aikana.

Laadittavassa valtion kansallispuisto- ja retkeilyalueverkoston kehittämissuunnitelmassa otetaan huomioon eri virkistyskäyttömuodot sekä luonnonsuojelun tarpeet. Tässä yhteydessä tulee otetuksi huomioon myös Metsähallituksen alueet, jotka kuuluvat Geopark-verkostoon.

Aiheutunut toimenpide:

Ei muutosta suunnitelmaan.

Heinäveden luonnonystävät ry:n lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto / Metsähallitus Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmaHeinäveden luonnonystävät ry

Luonnonvarasuunnittelua ei nykyään enää edes pyritä naamioimaan demokraattiseksi prosessiksi, vaan metsähallituksen Metsätalous Oy kirjoittaa sen täsmälleen haluamallaan tavalla. Menettelytapa sotii sitä vastaan, että kyseinen suunnittelu kuitenkin koskee kaikkien suomalaisten yhteisiä metsiä, joista Metsätalous Oy ei omista hehtaariakaan. Prosessi tulee demokratisoida.

Luonnonvarasuunnitelman mukaan hakkuita lisätään merkittävästi ja etenkin avohakkuita lisätään. Tämä on vastoin ylivoimaisen suomalaisten pääosan tahtoa – jota kuitenkin yhteisten metsien käsittelyssä tulisi noudattaa. Hakkuutavoitetta tulee siis merkittävästi pienentää.

Avohakkuiden lisäys tietysti vähentää metsien luontoarvoja, pahentaa luontokatoa ja heikentää virkistyskäytön mahdollisuuksia. Missä tämä linja on valittu ja kuka antaa oikeuden toimia yhteisissä metsissämme näin?

Hakkuiden lisäys pienentää Suomen metsien hiilinielua väistämättä. On itsepetosta ja suoranaista valehtelua väittää, että metsiä voitaisiin samaan aikaan hakata enemmän ja silti kasvattaa metsien hiilinielua. Se ei yksinkertaisesti ole mahdollista,

ei Suomessa eikä missään muuallakaan. Tällaiset valeet pitäisi suunnitelmasta sentään poistaa.

Hiilinielujen tietoinen pienentäminen valtion metsissä johtaa tietysti tarpeeseen lisätä nieluja jossakin muualla. Missä se tehdään ja miten? Vai onko tarkoitus siirtää lisähakkuiden tuottama hiilinielujen heikennys muilla sektoreilla (taakanjako) maksettavaksi, eli käytännössä veronmaksajien maksettavaksi? Kuka antaa metsähallitukselle oikeuden siirtää omien voittojensa maksimoiminen toisten maksettavaksi? Asiat tulee kirjata näkyviin.

Biodiversiteettisopimusten (YK ja EU) mukaisesti Suomen pitää pysäyttää luontokato. Kun lisääntyvät avohakkuut heikentävät edelleen metsäluonnon tilaa ja lisäävät uhanalaisia lajeja valtion mailla, kuinka luontokadon pysäytys hoidetaan? Hölmöläisten peitonjatkoa on hakata valtionmaalla ja ostaa vastaava uusi alue yksityiseltä suojelukäyttöön. Kuka maksaa sen, että suojelua lisätään enemmän yksityismailla kuin valtion omistamilla alueilla ja miksi?

Lisääntyvät hakkuumäärät kohdentuvat väistämättä yhä nuorempiin metsiin, koska vanhempia ei enää juuri ole. Jo nyt metsähallituksen hakkuista merkittävä osa kohdentuu kuitupuukokoisiin puustoihin. Asiaa perustellaan kierron nopeutumisella yms., mutta tosiasia on, että hakkuut tuottavat Suomessa vuosi vuodelta pienemmän

osuuden tukkipuuta ja isomman osuuden kuitupuuta. Kuidun hinta on noin kolmannes tukin hinnasta ja kuitenkin kuitupuuta kasvaa noin vuosikymmenessä tukkikokoiseksi. Alle tukkikokoisten puustojen avohakkuussa ei ole mitään taloudellista järkeä. Menettely johtunee puupulasta ja siitä, että hakkuumäärät päätetään toisaalla, eikä se minkä kokoisia puita metsässä todellisuudessa on, vaikuta päätökseen. Taloudellisesti valtiolle tappiota tuottava keskenkasvuisten puustojen avohakkaamiseen johtava prosessi tulee tarkastella kriittisesti valtionalouden tarkastusviraston toimesta.

Metsätalous Oy on lähes jatkuvasti tehnyt suurempaa voittoa kuin omistajaohjaus on edes edellyttänyt. Samaan aikaan Luontopalvelut joutuu purkamaan retkeily- ja virkistyspalveluitaan, koska valtionrahoitusta karsitaan. Ns. palomuri estää siirtämästä talouspuolen voittoa luontopuolen taloutta ylläpitämään. Jos ja kun metsähallitusta ilmeisesti edelleen halutaan pitää yhtenäisenä, tulisi palomuriin tehdä sen kokoinen reikä, että metsätalouden rahoituksella autettaisiin luontopuoli yli valtionalouden kurjistumisen ajasta. Tämä olisi kansalaisten palvelemista.

Luonnonvarasuunnitelmassa ei juurikaan kerrota miten ennallistamisasetusta tullaan valtionmailla toteuttamaan. Asia tulee korjata. Metsien ennallistamisesta kivennäismaametsissä on tuore julkaisu saatavilla: <https://journal.fi/luonnontutkija/article/view/160862>. Ennallistamisasetuksen tarkoitus ei ole ennallistaa metsä luonnontilaan, vaan siirtää metsä monimuotoisempaan ja ilmastonmuutostakin paremmin kestäväan muotoon, jossa talouskäyttö voi jatkua. Em. julkaisussa osoitetaan selvästi, että kivennäismaametsissä ennallistamisasetus voidaan toteuttaa lisäämällä kunkin metsikön puulajimäärää ja erirakenteisuutta, siis avohakkuuttoman metsätalouden keinoin. Muutos ei vähennä puuntuottoa, eikä tuota tappiota kenellekään. Koska Suomi on kuitenkin sitoutunut ennallistamisasetukseen, tulee sen toteutus kirjata selkeästi ja keinot ottaa välittömästi tehokkaaseen käyttöön. Jos asiaa ei hoideta valtion omistamilla mailla, ei sitä tulla hoitamaan muuallakaan, eli tehdään "trumpilainen" valinta ja jätetään kansainväliset sopimukset noudattamatta ja siten

viedään pohja sopimiseen ja sopimukseen perustuvalta maailmanjärjestykseltä. Tämä ei ole Suomen edun mukaista toimintaa.

Lainsäädännössä on otettu käyttöön nk. ekologiset kompensatiot, joilla voidaan korvata luonnolle toisaalla aiheutettu haitta parantamalla luontoa toisaalla. Menettely pohjautuu vapaaehtoisuuteen ja on toistaiseksi olemattoman pientä. Koska Suomen valtio on sitoutunut biodiversiteettitavoitteisiin ja luontokadon ehkäisyyn, tulisi ekologiset kompensatiot ottaa heti käyttöön valtion toimissa. Siis siten, että kun valtion toimilla luontoa heikennetään jossakin, se kompensoidaan täysimääräisesti (nettonollatavoitteen mukaisesti) valtion itsensä omistamilla alueilla toisaalla. Menettely on oikeudenmukainen ja johtaa siihen, että suurimpia haittoja kannattaa välttää tuottamasta, koska aiheuttaja joutuu maksamaan.

Sulkava Risto
Heinäveden luonnonystävät ry

Heinäveden luonnonystävät ry

Organisaatio: Heinäveden luonnonystävät ry

Toimiala: Yhdistys tai yhteisö

Vastuuvalmistelija: Risto Sulkava

Metsähallituksen vastine:

Metsähallitus ei voi ottaa luonnonvarasuunnitelmassa kantaa yksityismaiden suojeleohjelmien rahoitukseen. Hakkuusuunnitteen sekä kasvatus- ja uudistushakkuiden määrien mitoitus on tehty omistajapoliittisten linjausten mukaisesti ottaen huomioon puuston nykytila ja ennustettu tuleva kehitys. Metsähallituksen toimivaltuuksilla ei ole mahdollista päättää Luontopalvelujen toiminnan rahoittamisesta Metsätalous oy:n varoin.

Ennallistamisasetuksen kansallinen toteuttamissuunnitelma on tekeillä, Metsähallitus odottaa tämän valmistumista ennen omista toimenpiteistään päättämistä.

Ekologiset kompensatiot ovat mukana luonnonvarasuunnitelmassa osana luonnonarvomarkkinoiden mahdollisuuksia.

Aiheutunut toimenpide:

Ei muutosta suunnitelmaan.

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Business Finland – lausunnon lähtökohdat

Business Finland toimii innovaatorahoittajana, edistää vientiä, matkailua sekä houkuttelee investointeja ja osaajia Suomeen. Autamme Suomessa toimivia yrityksiä menestymään globaalisti, kehittämään kestäviä ratkaisuja sekä uudistamaan rohkeasti liiketoimintaansa. Tuemme yritysten ja tutkimusryhmien yhteistyötä, jotta uudet avaukset kehittyvät käytännön ratkaisuiksi.

Lausuntopyyntö oli osoitettu erikseen Business Finlandille ja Visit Finlandille. Business Finland lausuu kuitenkin yhteisellä lausunnolla käsittäen Business Finlandin eri toiminnot.

Business Finlandin pääviestit Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Luonnonvarasuunnitelman tavoitteet ovat selkeitä sekä esitetyt toimenpiteet relevantteja, teräviä ja konkreettisia. Koimme kuitenkin, etteivät asetetut mittarit kaikilta osin kohdanneet suunniteltuja tavoitteita ja toimenpiteitä. Mittareita tulisi tarkastella niin, ettei yhden tavoitteen mittari johda ristiriitaisiin toimenpiteisiin jonkun toisen tavoitteen osalta. Seuraavassa kommenttejamme toimenpiteitä ja niiden mittareita koskien:

Valtion maa ja vesialueet sekä rahankäyttö suunnittelu alueella – Mittari: Valtion maa- ja vesialueet

- Maa-ala virkistyskäytön osalta vaikuttaa vähäiseltä. Virkistyskäyttö ja luontomatkailu luovat kuitenkin merkittävän liikeloudellisen potentiaalin.

Kehitämme aurinko- ja tuulivoimahankkeita – Mittari: Tuotetun energian määrä (sis. tuuli, turve ja puu)

- Energiatuotannossa tulisi huomioida sen vaikutukset myös muihin tavoitteisiin esim. luonnon virkistyskäyttöön. Lisäksi toimenpide ja mittari eivät kohtaa; turpeella tuotetun energian määrä tai bioenergia (puu) eivät mittaa aurinko- ja tuulivoimahankkeiden kehittymistä

Mahdollistamme vihreään kasvuun liittyviä teollisia hankkeita – Mittari: Maan ostot ja myynnit sekä myydyt ja vuokratut tontit

- Maan ostot ja myynnit tai myydyt ja vuokratut tontit mittarina ei suoraan vastaa vihreään kasvun teollisten hankkeiden mahdollistamiseen

Tuotamme puuraaka-ainetta kestävästi ja vahvistamme aluetaloutta – Mittari: Henkilöstön palkat ja Ostetut palvelut

- Kuinka tämä mittari liittyy puuraaka-aineen kestäväan tuottamiseen?

Lisäämme virkistyskäytön ja luontomatkailun mahdollisuuksia suojelualueiden ulkopuolella – Mittari: Käyntimäärät valtion retkeilyalueilla Etelä-Suomessa

- Mittarina on käyntimäärien kasvu retkeilyalueilla, jotta luontomatkailu olisi ekologisesti kestävämpää. Onko tässä a) huomioitu kasvun mahdolliset rajat, eli millaista kasvua haetaan, joka olisi edelleen ekologisesti kestävä? b) huomioitu painetta pienentää kävijämääriä (tai kasvun pysäyttämistä) luonnonsuojelualueilla?

Turvaamme metsien kasvun ja hiilivaraston sekä vahvistamme hiilinieluja – Mittari: Lannoitusmäärä

- Onko lannoitusmäärien kasvattaminen suora seuraus hiilivarastojen ja hiilinielujen vahvistamiselle? Tässä lienee myös muita toimenpiteitä, joilla kasvua lisätään. Lannoituksella saattaa olla vesistöjen rehevöitymisen ja siten ilmaston kannalta kielteisiä vaikutuksia

Turvaamme kaupallisen kalastuksen kestävyden – Mittari: Kaupallisen kalastuksen lupamäärä

- Miten lupien määrä mittaa kalastuksen kestävyttä? Tätä tulisi avata. Ja onko luvulle mietitty jokin raja, jotta taataan kestävä kalakannat? Luvituksella tulisi hakea tasapainoa kestävyden kannalta.

Lisäämme retkeilyn ja eräkäynnin palveluiden saavutettavuutta – Mittari: Asiakastyytyväisyys virkistys- ja matkailukäytön palveluihin

- mittaako asiakastyytyväisyys todella palveluiden saavutettavuutta? Vierailijahan saattaa olla hyvin tyytyväinen vierailuunsa, muttei välttämättä palveluiden saavutettavuuteen? Tässä olisi muutoinkin hyvä tarkentaa, mitä palveluiden saavutettavuudella tarkoitetaan.

Pidämme Metsähallituksen tieverkon kunnossa – Mittari: Tiestön hoitoon käytetty raha

- Tulisiko asettaa mittari siten, että se kuvaa mitä rahalla saadaan aikaiseksi?

Tarjoamme luonnossa virkistäytymisen ja luonnon kokemisen mahdollisuuden mahdollisimman monelle – Mittari: Kokonaiskäyntimäärät kansallispuistot ja muut yleisökohteet

- Kokonaiskäyntimäärän mittaaminen ei kerro virkistäytymistä ja luonnon kokemista suoraan. Tulisiko tässä huomioida kävijän kokemuksia ja luonnon tarjoamien ekosysteemipalveluiden vaikuttavuutta (kulttuuripalvelut kuten esteettisyys, onnellisuus, inspiraatio, virkistys). Monimuotoisen luonnon tuottamat ekosysteemipalvelut ovat välttämättömiä ihmisen hyvinvoinnille - tätä olisi parempi mitata kuin kävijämääriä yksinään. Luonnon tarjoamien kulttuuripalveluiden mittaaminen olisi huomattavasti vaikuttavampaa, jos voisi sanoa esim. että 79% kävijöistä koki itsensä virkistyneemmäksi vierailun jälkeen.

Heinonen Jarmo

Innovaatorahoituskeskus Business Finland

Innovaatorahoituskeskus Business Finland

Organisaatio: Innovaatorahoituskeskus Business Finland

Toimiala: Yritys

Vastuuvastuuvalmistelija: Jarmo Heinonen

Metsähallituksen vastine:

Valtion maa- ja vesialueiden kuvaajassa (Liite 2: Mittarit) mainittujen virkistyskäytön ja matkailun alueiden (15 000 ha) lisäksi Metsähallituksen hallinnoimia muita alueita käytetään merkittävästi virkistyskäyttöön ja matkailuun, mistä ovat osoituksena esimerkiksi kansallispuistojen käyntimäärät (s. 36). Luonnon virkistys- ja matkailukäytön kasvua pyritään ohjaamaan entistä enemmän myös suojelualueiden ulkopuolelle, jotta suojelualueiden ekologinen, sosiaalinen, kulttuurinen ja taloudellinenkaan kestävyys ei vaarannu.

Energiantuotannossa otetaan huomioon tuotannon vaikutukset muihin tavoitteisiin. Esimerkiksi tuuli- ja turvetuotanto ovat luvanvaraista toimintaa, joiden lupaprosessien aikana selvitetään laajalti tuotannon vaikutuksia esimerkiksi ympäristöön.

Luonnonvarasuunnittelun tueksi on laadittu mittarit, joiden avulla seurataan tavoitteiden toteutumista. Mittarit kohdistuvat Metsähallituksen hallinnoimille alueille ja ne kuvaavat Metsähallituksen toimintaa sekä mahdollistavat muutosten seuraamisen suunnitelmakauden aikana. Mittarit on valittu siten, että ajankohtaiset tiedot saadaan ilman laajoja, erillisiä maastoseurantoja ja tutkimuksia.

Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmassa mittarit ovat osa toimenpiteitä, jotka on määritelty Metsähallituksen päivitetyn strategian pääteemojen (vihreä kasvu, ilmasto ja luonnon monimuotoisuus, hyvinvointi ja turvallisuus) alle. Jo aiemmin olemassa olevat mittarit on jaettu suunnitelman pääteemojen alle, vaikka ne eivät parhaalla tavalla sinne soviakaan aina. Toimenpiteiden tarkoitus on toteuttaa ja tukea päivitettyä strategiaa yhdistettynä alueellisiin tavoitteisiin.

Toimenpiteen *Pidämme Metsähallituksen tieverkon kunnossa* alla on esitetty kaksi mittaria; sekä tieverkoston kuntoon sijoitettu rahamäärä että metsätalouden tiestön määrä.

Lannoitusmäärä ei kasva tällä Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman suunnitelmakaudella. Lannoitusmäärä on ollut noin 10 000 ha tasolla jo useamman vuoden ajan.

Vapaa-ajan kalastuksen järjestämiseksi Metsähallituksen hallinnassa oleville valtion vesialueille vahvistetaan aluekohtaiset lupakiintiöt. Kiintiöpäätökset valmistellaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Valtion alueille myytävien kalastuslupien lisäksi kalastuksen kiintiöpäätöksissä otetaan huomioon myös Kalastuslain 7§:n mukaisella yleiskalastusoikeudella tapahtuva kalastus.

Vesialuekohtainen yksityiskohtainen kalastuksen ohjaus ja säätely tapahtuvat Metsähallituksen lupamyyntiohjeilla ja lupakohtaisilla erityisehdoilla/säännöillä mm. pyyntiä tai pyydystä koskevilla rajoituksilla. Kalastusluvista on aina erikseen mainittu mahdolliset kohdekohtaiset rajoitukset. Tyypillisiä vesialuekohtaisia rajoituksia pyydysluvista ovat verkon silmäkokorajoitukset sekä ajalliset ja/tai alueelliset pyyntirajoitukset. Vapakalastusluvista tyypillisiä erityisehtoja ovat lupakohtaiset saalisrajoitukset, kalojen pyyntimittarajoitukset sekä ajalliset ja alueelliset pyyntirajoitukset tai kalastustapaa koskevat säännöt.

Kaupallisen kalastuksen lupia Metsähallitus myöntää vain rekisteröityneille kaupallisille kalastajille hakemuksesta. Luvat myönnetään määräaikaisina 3-5 vuoden pyydyskohtaisina lupina nimettyyn vesistöön. Lupien myöntämisestä vastaavat kalastuksen erityisasiantuntijat. Lupaharkinnassa huomioidaan vesistöön kohdistuva muu kalastuspaine ja vesistökohtaiset erityispiirteet (vaelluskalat, uhanalaiset lajit, saimaannorppa jne.). Lupiin voidaan asettaa pyydyksiä koskevia sääntöjä ja rajoituksia, sekä ajallisia tai alueellisia pyyntirajoituksia. Kaupallisen kalastuksen luvittamista ohjaavat kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmat. Ne ohjaavat vesialueen omistajien päätöksentekoa omistussuhteista riippumatta.

Lupamäärä ei mittaa kestävyyttä, vaan ainoastaan kalastuksen määrää, joka on yksi sosiaaliseen, taloudelliseen, kulttuuriseen ja biologiseen kestävyyteen vaikuttava tekijä. Kestävyys varmistetaan lupia myönnettäessä ottamalla huomioon kaikki edellä mainitut kestävyystekijät. Lupamäärä harkitaan vesistökohtaisesti käyttäen parasta käytettävissä oleva tietoa (saalistiedot, erilaisten tarkkailuohjelmien tiedot, alueeseen kohdentuvat tutkimustiedot jne.). Luonnonvarasuunnitelmaan tarvitaan seurantamittareiksi tietoja, jotka pystytään kokoamaan vuodesta toiseen luotettavasti ja kohtuullisella työmäärällä. Lupamäärä on selkeä kalastuksen volyymia kuvaava luku.

Aiheutunut toimenpide:

Ei muutosta suunnitelmaan.

Janakkalan Luonto ja Ympäristö ry:n lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Kiitämme mahdollisuudesta lausua Janakkalan laajan metsäisen kunnan luontoyhdistyksen jäsenistön mielipiteen ja huolen Metsähallituksen Etelä-Suomen luontoon kohdistuviin suunnitelmiin.

Luonnonvarasuunnitelman työstäminen oli tehty sidosryhmiä ja kansalaisia kuunnellen, mikä on demokraattinen ja hyvä periaate. Kysely, jonka vastaajista ylivoimaisesti suuri osa, 72 %, piti tärkeimpänä metsien kasvun ja hiilinielujen turvaamista, oli pääotsikon "Vihreä kasvu" alla. Toisin kuin vastaajat olivat linjanneet itse toimintasuunnitelmatekstissä (s.19)

"Vihreä kasvu" olikin teollista toimintaa, kuten aurinko- ja tuulivoimaloiden perustamista ja kaivosmineraalien talteenottoa. Kyselyn vastaajien ajatus oli siis ohitettu.

Kuvatun kaltaiset teolliset toiminnot vaativat aina metsien kaatamista laajoiltakin alueilta ja näin tuhotaan hiilinieluja sekä vaarannetaan monien lajien elinympäristöjä. Luontoyhdistyksemme ehdottaakin luopumaan vääriä mielikuvia luovista termeistä, kuten "vihreä siirtymä" tai vihreä kasvu". Puollamme fossiilisesta energiasta luopumista ja aurinko- ja tuulivoiman rakentamista selkeän tarpeen niin vaatiessa jo rakennettuun ympäristöön, kuten teollisuusalueille ja kaupunkien jättömaille. Tavoitteeksi on hyvä asettaa yhtenäisten, vielä asumattomien,

metsäalueiden säästäminen teolliselta ja muulta luontoa häiritsevältä toiminnalta. Eryteisesti täällä Etelä-Suomessa näistä alueista on pulaa ja aihe on syytä kirjata selkeämmin myös Luonnonvarasuunnitelmaan.

Hakkuumäärin osalta on pyrittävä laskevaan määrään kasvavan sijasta. Näin voidaan aidosti vastata ilmastonmuutoksen haasteisiin varsinkin, kun hakkuumäärät ovat viime vuosina jo ylittäneet kestokyvyn.

Luonnonarvomarkkinoiden osalta on syytä olla kunnianhimoinen ja jatkaa mm. Metso- ja Helmihankkeita sekä pikaisesti ryhtyä toimiin Metsähallituksen hallinnoimien metsien laajemmasta asettamisesta vapaaehtoiseen suojeluun. Elämme valtavan muutoksen aikaa ja metsien osalta se tarkoittaa perinteisen taloudellisen ajattelun lisäksi ja sijasta metsien arvostusta ihmisten hyvinvoinnille ja ilmastonmuutoksesta selviämiseksi.

Metsänhoitotyön alle on kirjattu lannoitusta ja jalostettuja puulajeja, jotka on esityksessä niputettu hiilinielujen kasvattamisen alle. Hiilinielujen kannalta toimivinta olisi antaa puiden kasvaa vanhoiksi, jolloin niiden hiiltä sitova vaikutus kasvaa merkittävästi. Samalla metsien virkistyskäyttö vahvistuu ja ihmiset pääsevät nauttimaan aidon metsän monimuotoisesta linnustosta, eläimistä, mikroilmastosta ja terveysvaikutuksista. Lajien osalta on pitäydyttävä meidän alkuperäislajeissa – joista jo

esimerkiksi tammi on ilmaston muutoksen myötä selvästi yleistynyt. Jalostuksessa on omat vaaransa, jotka voivat vaikuttaa ekosysteemiin tuhoisasti. Metsän eliökokonaisuus on monimuotoisuudessaan hyvin herkkä systeemi, johon ihmisen ei tulisi suotta sekaantua.

Lannoituksen osalta kannatamme tuhkalannoitusta turvemaille, muu kemiallisten keinolannoitteiden levittäminen luontoon ei ole suotavaa edellä mainitusta syystä.

Vesialueiden ja virtavesien osalta kirjaukset ovat oikean suuntaisia. On todella tärkeää huomioida laajemmin valuma-alueet, jotta saamme vesien tummumisen pysäytettyä. Tummumisen osalta tulisi lisätä panostusta syiden selvittämiseksi. Tummuminen on uhka järvien ekosysteemille. Vesivoimaloiden patojen poistaminen sieltä, missä sellaisia toimeentomana vielä on, on aitoa ennallistamista.

Tekstistä jäi epäselväksi kirjaus "Lisäämme retkeilyn ja eränkävynnin palveluiden saavutettavuutta", kun juuri äskettäin on kerrottu Metsähallituksen leikkaavan retkeilykohteiden ylläpidosta ja palveluista.

Kaikkein helpointa ja taloudellisesti järkevintä olisi perua leikkaukset ko. toiminnoista, kun nyt kuitenkin olette sitoutumassa tähän Luonnon-varasuunnitelmaan jo tänä vuonna (suunnitelman aikahaarukka 2025- 2030).

Aktiivinen osallistuminen maakunnallisiin ja paikallisiin LUMO-ohjelmiin on ensiarvoisen tärkeää ja kirjaus "parannamme elinympäristön tilaa kokonaisvaltaisesti tiiviissä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa" vastaa hyvin kansalaisten ja nuorisomme huutoon.

Tulouttaminen on vähiten tärkeää isolle osalle nuorista kyselyynne vastanneista ja on edistyksellistä huomioida tämä seikka. Hakkuiden osalta olisikin aiheellista siirtyä jatkuvan kasvatuksen menetelmään ja myydä vain järeää puuta harkiten.

Vuoden 2030 tavoitteeksi tulisi asettaa avohakkuiden lopettaminen.

Liisa Helamaa
Janakkalan Luonto ja Ympäristö ry

Janakkalan Luonto ja Ympäristö ry

Organisaatio: Janakkalan Luonto ja Ympäristö ry

Toimiala: Yhdistys tai yhteisö

Vastuuvastuuvalmistelija: Liisa Helamaa

Metsähallituksen vastine:

Kansalaiskysely tehtiin siten, että toimenpide ”Turvaamme metsien kasvun ja hiilivaraston, vahvistamme hiilinieluja sekä varaudumme tuhoriskiin.” oli osana pääteemaa Vihreä kasvu. Tähän pääteemaan vastanneista 72 %, piti tärkeimpänä tätä toimenpidettä. Luonnoksen myöhemmässä vaiheessa tuo toimenpide siirrettiin Ilmasto ja luonnon monimuotoisuus -pääteemaan sinne paremmin kuuluvana.

Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman toimenpiteet on määritelty Metsähallituksen päivitetyn strategian pääteemojen (vihreä kasvu, ilmasto ja luonnon monimuotoisuus, hyvinvointi ja turvallisuus) alle. Toimenpiteiden tarkoitus on samalla toteuttaa ja tukea Metsähallituksen päivitettyä strategiaa yhdistettynä alueellisiin tavoitteisiin.

Metsähallitus pyrkii sijoittamaan tuuli- ja aurinkovoimahankkeet vastuullisesti siten, että ympäristöön kohdistuvat vaikutukset jäisivät vähäisiksi. Hankekehityksessä pyritään vähentämään haitallisten ympäristövaikutusten syntymistä sekä sovittamaan yhteen eri näkökulmia ja tavoitteita.

Alueiden valintaan vaikuttavat lukuisat ympäristölliset ja teknistaloudelliset toteutettavuusseikat, kuten riittävä etäisyys arvokkaisiin luontokohteisiin ja asutukseen, alueen rakennettavuusolosuhteet, pinta-ala ja etäisyys sähköverkkoon.

Hankkeiden ympäristövaikutukset selvitetään kattavasti luvitusprosessien, kuten ympäristövaikutustenarvioinnin (YVA) ja kaavoituksen, yhteydessä. Luvitusprosessissa arvioidaan myös hankkeiden ilmastovaikutukset.

Tuuli- ja aurinkovoima-alueet pyritään sijoittamaan ensisijaisesti jo ennestään ihmisen muokkaamaan ympäristöön, ottaen huomioon kunkin alueen erityispiirteet. Metsähallitus selvittää tuulivoimahankkeiden sijoittamista myös rakennettuun ympäristöön ja teollisuusalueille, mutta nykyisen lainsäädännön puitteissa se ei ole useimmiten mahdollista. Tuulivoiman ja aurinkovoiman ilmastovaikutukset ovat kokonaisuudessaan positiiviset.

Hakkuumäärän määrittämisessä on otettu huomioon puuston nykyinen tila ja ennustettu kasvu, ilmastotavoitteet sekä omistajapoliittiset tavoitteet. Metsän käsittelymenetelmät valitaan tutkittuun tietoon perustuen. Peitteellistä metsänkäsittelyä käytetään kohteilla, joille se ekologisesti sekä metsänhoidollisesti soveltuu tai sen käytölle on muusta maankäytöstä johtuva peruste. Metsähallitus käyttää metsien uudistamisessa vain kotimaisia puulajeja. Turvemaidilla käytetään jo nyt tuhkalannoitusta, mutta sen käyttöä rajoittaa lannoitukseen soveltuvan tuhkan saatavuus. Vesien tummumisen syiden selvittäminen on tutkimuslaitosten tehtävä. Metsähallitus toteuttaa vesiensuojeluratkaisuja tutkimustietoon perustuen. Luonnonvarasuunnittelu on luonteeltaan yleispiirteistä ja strategista, eikä siinä konkreettisesti ohjata yksittäisten alueiden käyttöä.

Vaikka Metsähallituksen Luontopalveluissa retkeilypalveluita joudutaan mitoittamaan ja kohdentamaan uudelleen pienentyneen rahoituksen takia, uusilla digitaalisilla palveluilla saatamme säilyvät palvelut entistä useamman saataville ja näiden käyttöasteen nousemaan.

Aiheutunut toimenpide:

Ei muutosta suunnitelmaan.

JPJ-Wood Oy: lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja toiminnan kestävyys varmistaminen ovat oleellisen tärkeitä asioita yhteisten luonnonvarojen hoidossa. Vähintään yhtä tärkeää on metsien tehokas talouskäyttö, sillä valtion metsien puukaupan turvin maakunnissa pyörii lukematon määrä kuiduttavia tehtaita, sahoja ja energialaitoksia. Näiden toimijoiden yhteiskunnallinen vaikutus on koko Suomen kannalta huomattavan suuri niin työllisyyden, vientitulojen kuin aluetalouden kannalta. Näiden tehtävien toteuttaminen ei poissulje toisiaan, vaan niiden yhteensovittaminen onnistuu hyvin Metsähallituksen ammattilaisten toimesta.

Torpo Jussi
JPJ-Wood Oy

JPJ-Wood oy

Organisaatio: JPJ-Wood oy

Toimiala: Yritys

Vastuuvalmistelija: Jussi Torpo

Metsähallituksen vastine:

Aiheutunut toimenpide:

Ei muutosta suunnitelmaan.

[Takaisin luetteloon >](#)

Keski-Suomen liiton lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Keski-Suomen liitto kiittää Metsähallitusta Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman valmisteluprosessista, jossa laaja sidosryhmäyhteistyö on ollut suuressa roolissa. Eri näkökulmia on kuunneltu ja yhteensovitettu, mikä näkyy myös lopputuloksessa.

Suunnitelman sisältö on monipuolinen ja metsiin kohdistuvia osin ristiriitaisiakin paineita yhteensovittava. Konkreettisesti yhteensovitusta lisäisi, jos eri näkökulmien keskeisille mittareille olisi asetettu tavoitetasot. Puuraaka-aineen tuotannolle on määritelty hakkuusuunnite, vastaavia suunnitteita olisi syytä olla myös esimerkiksi hiilinieluille.

Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmassa ei mainita metsähallituksen vastuuta uhanalaisten lajien suojelusta. Vastuulajien näkyminen toimenpiteissä ja mittareissa olisi toivottavaa, koska yhden keskeisen uhanalaisen lajin suojelussa onnistuminen kertoo usein laajemminkin onnistumisesta luontotyyppien ja lajien suojelussa.

Bayr Suvi
Keski-Suomen liitto

Keski-Suomen liitto

Organisaatio: Keski-Suomen liitto

Toimiala: Kunta tai kuntayhtymä

Vastuuvalmistelija: Suvi Bayr

Metsähallituksen vastine:

Tavoitetasojen määrittäminen kaikille mittareille hakkuusuunnitteen tavoin olisi suotavaa, mutta ei kaikilta osin mahdollista. Metsähallitus vaikuttaa suoraan hakattavan puumäärän määrään liiketoiminnan kautta. Se hoitaa valtion omistamia suojelualueita, mutta se ei päättä niiden perustamisesta. Alueiden käyttöä ohjaavat Luonnonsuojelulaki ja perustamissäädökset. Metsähallituksen tehtävänä on toteuttaa valtioneuvoston ja ympäristöministeriön tekemät päätökset suojelualueiden osalta. Yritysten tuulivoimalla tuottaman energian määrä Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla riippuu esimerkiksi lupien etenemisestä ja sääoloista. Metsähallitus kiinnittää huomiota tavoitetasojen mahdolliseen määrittämiseen tulevissa luonnonvarasuunnitelmissaan.

Hiilinielulle on annettu tavoite luonnonvarasuunnitelmaa pidemmälle jaksolle omistajapoliittisissa linjauksissa: Metsähallituksen tavoitteena on lisätä 10 % monikäyttömetsien hiilinielua koko maassa vuoteen 2035 mennessä. Metsähallituksella ei ole tietoa hiilinielun koosta luonnonvarasuunnitelma-alueittain. Hiilinielun seuranta perustuu kansallisen inventaarion menetelmiin ja valtakunnan metsien inventoinnin tietoihin.

Metsähallituksen lajien suojelu tapahtuu yleensä niiden elinympäristöjen ennallistamisena tai hoitona. Suunnitelmaan lisätään kuitenkin lajisuojelua koskevat kommentit.

Aiheutunut toimenpide:

Suunnitelman Ilmasto ja luonnon monimuotoisuusteeman toimenpide muutetaan muotoon "Ennallistamme ja teemme luonnon- ja lajistonhoitotoimia, lisäksi turvaamme monimuotoisuutta Metsähallitus Metsätalous oy:n ympäristöoppaan keinoin."

Edellä mainitun toimenpiteen tarkenteen muutamme kuulumaan: "Ennallistamme turvemaita ja hoidamme metsäisiä elinympäristöjä, paahdealueita ja perinneympäristöjä suojelualueilla ja monikäyttömetsissä parantaaksemme luonnontyyppien suojeluarvoja ja lajiston elinmahdollisuuksia. Metsähallituksen erityisvastuulajien -saimaannorpan, maakotkan ja muuttohaukan - elinympäristöjä hoidetaan ja kantoja seurataan erityistoimin. Turvaamme monikäyttömetsien monimuotoisuutta mm. lisäämällä sekapuustoisuutta, jättämällä suojatiheiköitä ja säästöpuita ja tekemällä tekopökkelöitä. Toteutamme haitallisten vieraslajien poistoa ja vieraspetopyyntiä. Osallistumme LUMO-ohjelmien eli maakunnallisten monimuotoisuusohjelmien toteutukseen. Parannamme elinympäristöjen tilaa kokonaisvaltaisesti tiiviissä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa."

Lisäksi teemme lisäyksen sivulle Parannamme valtionmaiden luontoarvojen turvaamisen ja lisäämisen vaikuttavuutta ottamalla huomioon verkostot ja kytkettyneisyyden (s. 32): "Metsätalouden toimenpidesuunnittelussa lajien tarpeet tunnistetaan koko ajan paremmin, kun tietoa lajien esiintymistä ja lajeille sopivista elinympäristöistä kerätään suunnittelun yhteydessä. Lajien huomioon ottamista tukee myös edellisen suunnitelmakauden aikana perustettu vakinainen lajistoasiantuntijan tehtävä."

Koneyrittäjät ry:n lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Koneyrittäjät ry:n lausunto - varatoimitusjohtaja Simo Jaakkola

Valtion omistamilla ja Metsähallituksen hallinnassa olevilla maa- ja vesialueella hyvin tärkeää on erilaisten valtion maankäyttöön kohdistuvien tavoitteiden yhteensovittaminen. Metsähallituksen Etelä-Suomen alueen suunnittelualueella on 693 800 hehtaaria monikäyttömetsiä, 374 400 hehtaaria luonnonsuojelualueita, 15 000 hehtaaria virkistyskäytön ja matkailun alueita, 42 200 hehtaaria muita maa-alueita sekä 109 000 hehtaaria vesialueita.

Jotta tavoitteiden ja toimenpiteiden yhteensovittamisessa voidaan onnistua, valmistelussa tulee tunnistaa eri sidosryhmät, niiden odotukset ja tavoitteet sekä isot yhteiskuntaan vaikuttavat muutosvoimat. Koneyrittäjät katsoo, että luonnonvarasuunnittelun valmistelussa on tunnistettu hyvin esimerkiksi käynnissä oleva energiamurros, tarve panostaa luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen, ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen, puumarkkinoilla vallitseva niukkuus sekä muuttunut turvallisuustilanne. Tämä näkyy hyvin lv-suunnitelman teemoista, jotka ovat pääteemat ovat Vihreä kasvu, Ilmasto ja luonnon monimuotoisuus sekä Hyvinvointi ja turvallisuus.

Luonnonvarasuunnitelman laadintaprosessi vaikutti sidosryhmien näkökulmasta hyvin suunnitellulta ja toteutetulta. Prosessiin sitoutettiin 42 osallistujaa eri organisaatioista, mitä pidämme monipuolisena sitouttamisena. Prosessin aikana

tehdyt kansalais- ja nuorisokyselyt toivat esille varsin voimakkaasti esille sen, että yhteiskunnasta löytyy tahoja, joille Metsähallituksen tuottama taloudellinen hyvä ei tunnu olevan oikeastaan ollenkaan tärkeää. Metsähallituksen suoraan talousvaikutukseen ja etenkin välilliseen vaikuttavuuteen liittyvien asioiden tekeminen näkyvämmäksi olisi tärkeää. Koko maan tasolla Metsähallituksen hallinnoimilta mailta tulee liki 10 prosenttia metsäteollisuuden tarvitsemasta raaka-aineesta. Metsähallituksen toimittama puu synnyttäne tähän maahan noin 3-3,5 miljardin edestä liiketoimintaa puun käytön arvoketjussa. Kyse ei siis ole vain Metsähallituksen valtion kassaan suoraa tilittämistä runsaasta sadasta miljoonasta eurosta, vaan paljon suuremmasta. Tämän yhteydessä olisi syytä nostaa esille se tosiasia, että metsähallituksen hallinnassa olevista maista ja vesistä on talouskäytön ulkopuolella merkittävän suuri osa. Esimerkiksi Etelä-Suomen alueen 1,2 miljoonasta hehtaarista vain

693 800 ha eli 56,2 % on ns. monikäyttömetsiä. Ja siitäkin alueesta 118000 ha on rajoitetun talouskäytön tai ei-talouskäytön piirissä. Täältä osin kait voisi todeta jo nyt vastattavan sangen hyvin esim. monimuotoisuutta, ilmastokestävyyttä ja virkistyskäyttöä koskevien kansalaisten odotuksiin.

Kokonaisuudessaan Luonnonvarasuunnitelman luonnoksessa on onnistuttu yhteensovittamaan erinomaisesti erilaisia ja osittain ristiriitaisia tavoitteita. Koneyrittäjät katsoo, että luonnos on tavoitteiltaan ja toteutusohjelmaltaan varsin

tasapainoinen kokonaisuus eri kestävyysulottuvuuksien suhteen ja että siinä on huomioitu valtion omistajapoliittiset linjaukset, metsähallituksen strategia ja lopulta yhteistyössä sidostyhmiä kanssa nostetut keskeiset teemat.

Toimenpideohjelmassa on hyvin mutta tasapainoisesti otettu esille se, että Metsähallituksen on tärkeä onnistua aktiivisilla toimilla metsien kasvun turvaamisessa ja lisäämisessä sekä metsien elinvoimaisuuden ylläpidossa. Oikea-aikainen metsänhoito on tässä keskiössä. Luonnoksessa esitetty hakkuusuunnite on hieman korkeampi kuin aiemmalla suunnittelukaudella. Suunnitteen määrä on hyvin perusteltu ja suunnitteen asettamisessa on huomioitu Metsähallitusta koskeva hiilinielutavoite. Suunnitteen pitäminen hienoisella kasvu-uralla perustuu aktiiviseen metsänhoitoon ja esim. lannoituksiin.

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen on sisällytetty hyvin.

Metsätuhojen seurantaan liittyvät toimet ja sekapuustoisuuden lisääminen korostuvat metsien elinvoimaisuuden turvaamisessa.

Vesien laadun parantaminen on nouseva trendi ja siihen on osaltaan vastattu suunnitelmassa.

Koneyrittäjät pitää tärkeänä, että luonnon tilaa parantavat toimet (ts. ennallistaminen) on nostettu näkyvästi esille Luonnonvarasuunnitelman luonnoksessa. On selvää, että ennallistamisasetuksen toimeenpano tulee vaikuttamaan esimerkiksi maankäyttöön ja metsätalouteen Suomessa. Koska ennallistamisasetuksen toimeenpanossa priorisoidaan alkuvaiheessa erityisesti Natura-alueita, joista valtaosa on valtion omistuksessa, ennallistamisasetus tulee erityisesti vaikuttamaan edellä mainittuihin toimintoihin valtion mailla. Koneyrittäjät katsoo, että luonnoksessa luonnon tilaa parantavat toimet on esitetty riittävällä tarkkuudella ottaen huomioon, että Suomen ennallistamissuunnitelman valmistelu on vasta alussa.

Koneyrittäjät katsoo, että tieverkoston merkityksen esille nostaminen on tärkeää. Tieverkoston kunnossapito on läpileikkaava teema, joka tukee sekä metsätaloutta, ilmastonmuutokseen sopeutumista esimerkiksi metsäpalojen ennaltaehkäisyn kautta, virkistyskäyttöä ja turvallisuutta. Tieverkon kunto vaikuttaa puun toimitusvarmuuteen ja osaltaan tukee kansainvälistä kilpailukykyämme. Tiestön kunnossapitoon on suunniteltu mittariksi "Tiestön hoitoon käytetty raha". Esitämme että mittaristoon lisätään myös kunnossapidon kilometrit. Rahaan vaikuttaa kustannustason nousu, jolloin vois syntyä tilanne, että rahaa käytetään vähemmän, mutta kunnostusmäärä putoaa. Kunnostuksen riittävydestä kilometrit antavat paremman kuvan.

Metsähallituksen rooli tutkimuksen ja alan koulutuksen edistäjänä on tärkeä. Toimintaohjelmassa luvataan tukea tutkimus- ja opetusyhteistyötä. Sen voisi sanoa vielä selvemmin, että teemme tutkimus- ja opetusyhteistyötä. Metsähallituksen opetusmetsät ovat ratkaisevia mm. metsäkoneopetuksessa ja on erinomaisen tärkeää, että yhteistyö on sujuvaa ja aktiivista.

Koneyrittäjät esittää harkittavaksi, että pitäisikö uusiutuvan energian tuotantoa kuvaavaa mittaria täsmentää siten, että lukijalle tulisi selkeä kuva siitä, että mittari kuvaa kolmannen osapuolen toimesta tuotetusta energiasta valtion mailla. Nykyisessä muodossa lukija saattaa ymmärtää asian siten, että Metsähallitus tuottaisi valtion alueella uusiutuvaa energiaa.

Hyvin yksityiskohtaisena kommenttina toteamme, että sivulla 27 esitetyssä tekstissä "Samaan aikaan monikäyttömetsien puuston tilavuus on kasvanut 0,6 milj. m³, ollen nyt 8,8 miljoonaa kuutiometriä.", on puuston kokonaismäärässä pilkkuvirhe. Puuston tilavuus on 88 miljoonaa kuutiota, ei 8,8.

Simo Jaakkola

Koneyrittäjät ry

[Takaisin luetteloon >](#)

Organisaatio: Koneyrittäjät ry

Toimiala: Yhdistys tai yhteisö

Vastuuvastuuvalmistelija: Simo Jaakkola

Metsähallituksen vastine:

Metsähallituksen hallinnassa olevien maa-alueiden pinta-alat on esitetty sivulla 9 sekä liitteessä 2, joissa esitetään monikäyttömetsien jako normaalissa tai rajoitetussa käytössä oleviin sekä käytön ulkopuolisiin alueisiin.

Tiestön hoitoon käytetty rahamäärä on vakiintunut luonnonvarasuunnitelmien mittari, joka on käytössä myös muiden luonnonvarasuunnitelmien seurannassa. Tieverkoston (Metsähallituksen teiden sekä osakkuusteiden) määrä näkyy kuitenkin suunnitelmassa sivulla 34.

Metsähallitus ei toteuta aktiivista tutkimus- ja opetustyötä. Sen sijaan mahdollistamme monipuolisen tutkimuksen ja opetuksen sekä monikäyttömetsissä että suojelualueilla.

Osaan vihreän kasvua pääteemassa oleviin toimenpiteisiin selkeytetään Metsähallituksen roolia.

Puuston määrään on tullut pilkkuvirhe. Luku korjataan oikeaksi lopulliseen versioon.

Aiheutunut toimenpide:

Vihreän kasvua pääteemassa alla oleviin toimenpiteisiin selkeytetään Metsähallituksen roolia:

- *Mahdollistamme vihreään kasvuun liittyviä teollisuushankkeita.* Tämän tarkenteen loppuun lisäämme: "Toimimme mahdollistajana tarjoamalla valtion maa-alueita alustaksi vihreän siirtymän hankkeille, mutta emme itse vastaa hankkeiden toteutuksesta."
- *Kehitämme aurinko- ja tuulivoimahankkeita.* Tämän tarkenteen toiseksi lauseeksi lisäämme: "Emme toimi itse rakentajana emmekä sähköntuottajana."
- *Hyödynnämme kaivosmineraalien talteenoton ja ylijäämämassojen läjitysalueiden mahdollisuudet.* Tämän tarkenteen loppuun lisätään: "Kartoitamme ja tutkimme valtion mailla sijaitsevia kiviainesvarantoja sekä myymme ja vuokraamme kiviainesalueita. Jalostamme kiviaineksia ainoastaan omaan käyttöömme. Kaivostoiminnassa emme myönnä lupia, vaan vastamme valtion maa- ja vesialueiden edunvalvonnasta."

Korjataan pilkkuvirhe puuston tilavuudessa.

Kymeenlaakson liiton lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Kymeenlaakson liitto kiittää lausuntopyynnöstä koskien Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelman luonnosta Etelä-Suomeen. Luonnonvarasuunnitelma ohjaa Metsähallituksen toimintaa valtion omistamalla maa- ja vesialueilla 14 eteläisimmän maakunnan alueella vuosina 2025–2030. Merialueilla on oma luonnonvarasuunnitelmansa.

Luonnonvarasuunnitelman teemat ovat vihreä siirtymä; ilmasto ja luonnon monimuotoisuus; sekä hyvinvointi ja turvallisuus. Teemat ovat tärkeitä ja ajankohtaisia, mutta niiden tarkemmat tavoitteet ja toimet on esitetty suurpiirteisesti. Toimenpiteet esitetään varsinaisessa suunnitelmaosiossa lähinnä otsikkotasolla. Hieman tarkemmat kuvaukset ja toimien mittareita esitellään liitteessä. Täälläkin toimia esitellään pääasiassa niiden seurannan näkökulmasta. Luonnonvarasuunnitelman vaikuttavuutta ja mahdollisuuksia edistää sille asetettuja tavoitteita olisi helpompaa arvioida, jos toimenpiteet kuvattaisiin tarkemmin. Luonnonvarasuunnitelman luonnoksen yhteydessä ei myöskään esitetä SOVA-lain mukaista vaikutusten arviointia, eikä luonnoksessa myöskään ole mainintaa, aiotaanko vaikutukset selvittää.

Etelä-Suomen 14 maakunnan kattava alue on hyvin laaja, ja sen sisällä Metsähallituksen hallinnoimien maa-alueiden käytön vaikutukset ja mahdollisuudet edistää luonnonvarasuunnitelman tavoitteita ovat hyvin erilaisia. Olisikin suotavaa, että Etelä-Suomen suunnittelualueen sisällä eriteltäisiin

tarkemmin tavoitteita ja vaikutuksia maakuntakohtaisesti. Lisäksi tulisi huomioida alueelliset ominaispiirteet. Maakuntakaavat ja niiden taustaselvitykset ovat hyvä keino huomioida alueellisia ominaispiirteitä ja tarpeita luonnonvarasuunnitelmaa laadittaessa.

Esimerkiksi Kymenlaakson maakuntakaavassa 2040 on osoitettu sini-viheryhteystarpeita sekä maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, joilla on maankäytön ohjaamistarvetta ulkoilun ja virkistykseen tai luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta. Maakuntakaavan merkinnät on ladattavissa rajapinta-aineistoina, mikä mahdollistaa niiden tarkastelun suhteessa valtion maaomaisuuteen. Kymenlaakson liitto katsoo, että alueelliset selvitykset ja oikeusvaikutteiset suunnitelmat, kuten maakuntakaavat, tulisi huomioida luonnonvarasuunnitelman laadinnassa.

Kymenlaaksossa valtion osuus maaomistuksesta on vähäinen, kuten myös monessa muussa Etelä-Suomen maakunnassa. Kymenlaaksossa valtion maat ovat pääasiassa kansallispuistoja ja Puolustusvoimien käytössä olevia alueita. Kuitenkin myös Kymenlaaksossa on valtion omistamia maa-alueita, jotka ovat edelleen talouskäytössä, ja joilla on todettu luontoarvoja mm. Luonnonmetsä-työryhmän raportissa. Kymenlaakson luonnon monimuotoisuusselvityksen (Suomen ympäristökeskus 2024) mukaan maakunnan luontoympäristössä näkyy pitkä intensiivisen käytön historia. Sen johdosta suojelupinta-alan osuus on alle neljä prosenttia maa-alasta, ja moni metsäisten elinympäristöjen laji on taantunut. Tästä syystä Kymenlaaksossa olisi

perusteltua painottaa luonnon monimuotoisuuden vahvistamista luonnonvarojen käyttöä suunniteltaessa. Tätä tukee myös se, että valtion omistamien talouskäytössä olevien metsien määrä on hyvin pieni suhteessa maakunnan kokonaismetsävaroihin, joten valtio-omisteisten metsien poistaminen metsätalouskäytöstä tuskin haittaisi aluetaloutta.

Luonnonvarasuunnitelmassa ei esitetä arvioita ilmastonmuutoksen vaikutuksista luonnonvarojen hyödyntämiseen tai luonnon monimuotoisuuden suojeluun. Kaakkois-Suomessa metsien tuhohyönteisten esiintymien kasvu näkyy jo selvästi, ja ilmaston lämmetessä edelleen metsien tuhohyönteiset yleistyvät entisestään. Monimuotoiset metsäekosysteemit ovat yksi keino tulevaisuuden metsätuhojen ehkäisyyn. Lisäksi on tärkeää varmistaa, että turvemetsien vesienhallinta on ilmastokestävää. Tämä on tärkeää paitsi vesiensuojelun kannalta, myös metsien kuivuusriskin vähentämiseksi. Kasvukauden lämpösumman kasvun ennustetaan olevan voimakkainta Kaakkois-Suomen alueella. Samanaikaisesti Kymenlaakso on ainoa maakunta, jossa kaikkien tulvariskityyppien ennustetaan yleistyvän.

Luonnonvarojen käytöllä voidaan merkittävästi vaikuttaa siihen, kuinka ilmastokestäviä alueelliset yhteisöt ja talousjärjestelmä ovat. Valtion maaomaisuuden käytössä tulisi pyrkiä ehkäisemään ilmastonmuutoksen haitallisia vaikutuksia alueilla, ja samalla vahvistaa ekosysteemipalveluita ja luonnon virkistyskäyttöä. Luonnonvarasuunnitelman toimien valmistelussa tulisikin huomioida Kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumisen suunnitelma vuoteen 2030 sekä Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma. Alueellisten tarpeiden ja ominaispiirteiden huomioimista helpottaisi se, että luonnonvarasuunnitelman työryhmissä olisi mukana alueella toimivia tahoja. Esimerkiksi Kymenlaaksosta tai Kaakkois-Suomesta ei ollut toimijoita mukana luonnonvarasuunnitelman työryhmässä.

Kymenlaakson liitto katsookin, että Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelmassa

tulisi huomioida nykyistä kattavammin alueiden väliset erot, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, hiilivarastojen säilyttäminen ja vahvistaminen sekä luonnon monimuotoisuuden suojelu ja ennallistaminen.

KYMENLAAKSON LIITTO
Virasto

Leino Kaisa,
ympäristösuunnittelija

Hering Frank,
suunnittelujohtaja

Kymenlaakson liitto

[Takaisin luetteloon >](#)

Organisaatio: Kymenlaakson liitto

Toimiala: Kunta tai kuntayhtymä

Vastuuvalmistelija: Kaisa Leino

Metsähallituksen vastine:

Metsähallitus ei toteuta SOVA-lain mukaista vaikutusten arviointia Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmasta (ks. tarkemmin Metsähallituksen vastine Satakuntaliiton lausuntoon), mutta Metsähallitus kuvaa vaikuttavuuttaan luonnonvarasuunnitelmaan valitulla mittaristolla.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakuntaliittojen laatimat maakuntakaavat ja kaupunkien ja kuntien laatimat yleiskaavat ohjaavat Metsähallituksen omaa alueiden käytön suunnittelua.

Luonnonvarasuunnittelu on luonteeltaan yleispiirteistä ja strategista, eikä siinä konkreettisesti ohjata yksittäisten alueiden käyttöä. Metsähallituksen näkemyksen mukaan luonnonvarasuunnitelman tavoitteiden ja vaikutusten erittely maakuntakohtaisesti ei ole tarkoituksenmukaista. Maakuntakaavoja käytetään yksityiskohtaisemmissa suunnitelmissa, joissa tehdään kohdennettuja maankäyttöpäätöksiä.

Luonnonvarasuunnitelmien laaja-alaisuuden ja yhteistyötahojen suuren määrän vuoksi ei ole mahdollista ottaa jokaisesta maakuntaliitosta henkilöitä mukaan yhteistyöryhmiin. Kuitenkin osa yhteistyöryhmien jäsenistä on valtakunnallisten järjestöjen edustajia, jotka toimivat myös Kymenlaaksossa. Maakuntatasoiset tarpeet ja erityispiirteet otetaan huomioon yksityiskohtaisessa suunnittelussa.

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen, hiilivarastojen turvaaminen ja luonnon monimuotoisuus on huomioitu suunnitelmassa usean eri toimenpiteen yhteydessä.

Aiheutunut toimenpide:

Ei muutosta suunnitelmaan.

Lieksan kaupungin lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Lieksan kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua sekä olla mukana työstämässä luonnonvarasuunnitelmaa. Yleisesti Lieksan kaupunki katsoo, että luonnonvarasuunnitelma on hyvä ja oikeansuuntainen. Lieksan kaupungissa ja muutoinkin Pohjois-Karjalassa on hyvin merkittävä osa Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman kohteena olevista metsistä. Yleisökyselyyn vastanneista taas merkittävä osa asuu Uudenmaan alueella, jossa ei ole niin paljon luonnonvarasuunnitelmaan kuuluvia maita. Siksi Lieksan kaupunki painottaa, että itäisen Suomen luonnonvarasuunnittelussa tulee kuulla erityisesti alueellisia toimijoita ja asiantuntijoita. Lieksan alueella sijaitsee Metsähallituksen tärkeistä kohteista Koli, Patvinsuo ja Ruunaa.

Lieksan kaupungin alueella on paljon valtion talousmetsää ja metsäteollisuus on merkittävin alueen työllistäjä. Siksi on Lieksan kannalta erityisen merkityksellistä, että valtion hakkuusuunnite saadaan toteutettua ja arvonlisä tuotettua alueen talouteen. Pidämme hyvänä sitä, että Metsähallitus nostaa vuosittaisen hakkuusuunnitettaan 0,2 milj. m³/v (2,2 -> 2,4 milj. m³). Kiinnittäisimme silti huomiota siihen, että viimeisten vuosien aikana aiempaan hakkuusuunnitteeseen ei ole päästy. Tulevana kautena tulee suunnitteeseen päästä vuosittain. Voidaan sanoa, että kansantalouteen jää rahaa saamatta, jos vuotuisesta kasvusta ei hyödynnetä kuin osa.

Koska Metsähallitus on Lieksan ja Pohjois-Karjalan alueella tärkeä maanomistaja, haluaa Lieksan kaupunki muistuttaa, ettei raja-alueita jätetä aurinko- ja tuulivoimakehittämisestä pois Metsähallituksen hankkeissa. Metsä-hallituksen tulee aktiivisesti edistää omilla alueillaan sopivia uusiutuvan energian hankkeita myös itäisessä Suomessa. Metsähallituksella on tässä merkittävä rooli energian saatavuuden lisäämisessä.

Seppänen Pirre
Lieksan kaupunki - kaupunginhallitus

Lieksan kaupunki

[Takaisin luetteloon >](#)

Organisaatio: Lieksan kaupunki

Toimiala: Kunta tai kuntayhtymä

Vastuuvalmistelija: Pirre Seppänen

Metsähallituksen vastine:

Hakkuusuunnite on keskimääräinen tavoite, jonka toteutumista seurataan vuosittain.

Metsähallitus kartoittaa ja edistää aktiivisesti tuuli- ja aurinkovoimalle soveltuvia alueita myös itäisestä Suomesta.

Aiheutunut toimenpide:

Ei muutosta suunnitelmaan.

Luonnonvarakeskuksen lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Johdanto

Metsähallitus pyytää lausuntoa luonnoksesta Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmaksi vuosille 2025–2030. Luonnonvarasuunnitelma kattaa kaikki käyttömuodot valtion omistamalla ja Metsähallituksen hallinnassa olevalla maa- ja vesialueella Etelä-Suomessa merialueita lukuun ottamatta. Etelä-Suomen luonnonvarasuunnittelualue on yhteensä 1,2 miljoonaa hehtaaria ja se ulottuu 14 eteläisimmän maakunnan alueelle manner-Suomessa.

Luonnonvarakeskus keskittyy lausunnoissaan luonnonvarasuunnitelman tasapainoisuuteen kestävyysnäkökulmista, esitettyihin toimenpiteisiin ja mittarien arviointiin. Lausunnon ovat valmistelleet tutkimusprofessori Matti Koivula, erikoistutkija Matleena Kniivilä, tutkija Aku Korhonen ja tutkija Reijo Penttilä keskittyen luonnonvarakeskuksen toimialan asioihin.

2. Lausunto

Luonnonvarakeskus lausuu Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmasta (johon myöhemmin viitataan lyhyemmin sanalla ”suunnitelma”) seuraavaa. Huomiot on jaettu yleisiin ja yksityiskohtaisiin.

2.1. Yleishuomiot

Kestävyys voidaan jakaa kolmeen ulottuvuuteen: (1) ekologinen, (2) taloudellinen ja (3) sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys. Kestävyys tai kestävä kehitys ei ole

yhtenäinen ideaali, vaan erilaisia näkemyksiä ja tulkintoja on paljon (Giddings ym. 2002). Ekologinen ulottuvuus on sisällytetty kestävyysmääritelmiin melko hiljattain, 1990-luvulla (Voinov & Farley 2007), jolloin se aluksi kuvasi yhteiskunnan tai ekosysteemin resilienssiä siten, että luonnonvarat eivät saisi ehtyä. Nykyaikaisen kestävyystieteen keskeisiä periaatteita kuitenkin on, että ekologisen kestävyys on tärkein, koska se mahdollistaa muiden kestävyysulottuvuuksien toteutumisen (Giddings ym. 2002, Davidson 2014). Näin ollen sen toteutumisen tulisi olla kaiken ihmistoiminnan reunaehto.

Suunnitelmaan voisikin olla hyödyllistä selventää, miten edellä kuvattu kestävyysperiaate näkyy suunnitelman toteutuksessa. Lisäksi, kun ulottuvuuksien välillä kuitenkin joudutaan tekemään kompromisseja, on keskeistä määritellä ”riittävä” ekologinen, taloudellinen tai sosiaalinen kestävyys ja kuvailla päätöksenteon (kompromissien teon) periaatteet.

Valtion mailla olevien tutkimusmetsien ylläpito- ja muut jatkosuunnitelmat olisi hyvä kirjoittaa suunnitelmaan auki ja jopa lisätä päätteemoihin. Tämä toiminta on keskeisimpiä Metsähallituksen, yliopistojen ja tutkimusorganisaatioiden yhteistyön muotoja ja tuottaa ainutlaatuisen arvokkaita seuranta-aineistoja erilaisten metsänhoito- ja ennallistamistoimenpiteiden vaikutuksista monimuotoisuuteen, puuston uudistumiseen ja puuston kasvuun.

Monimuotoisuuden säilyttäminen tai uhanalaisten lajien ja luontotyyppien edistäminen eivät suoraan näy suunnitelman keskeisissä tavoitteissa (s. 5), vaikka ovatkin Metsähallituksen strategian ja vastuullisuusohjelman hengessä ja löytyvät mainintoina muista dokumenteista (mm. omistajaohjauksen periaatteista). Suunnitelman sivulla 14 sanotaankin, että ”Valmistuneeseen suunnitelmaan ja sen painotuksiin on vaikuttanut huoli valtionalouden tilasta, mutta myös yleisemmin Suomen talouden kehityssuunnista.”

2.2. Yksityiskohtaiset huomiot

Suunnitelman monimuotoisuutta koskevat pääteemat ovat sinänsä hyviä (vertaa esim. Koivula ym. 2025). Ilmasto- ja monimuotoisuuskysymyksien läpileikkaavuus kaikessa Metsähallituksen toiminnassa on erinomainen nosto. Sivulla 14 kerrotaan, että ”Talouden ohella suunnittelun aikana on korostunut kestävän kasvun merkitys. Tämä on näkynyt vahvassa halussa yhteensovittaa metsien monikäyttöä monimuotoisuus- ja hiilinielutavoitteiden kanssa”, mikä kuitenkin näkyy vain ilmaisuina edistää näitä tavoitteita, ei selkeästi asetettuina määrällisinä tai laadullisina tavoitteina. Sivun 15 kansalaiskyselyn tuloksissa on esitelty kolme nuorten kansalaisten tärkeimpänä pitämää Metsähallituksen tehtävää, mille listalle huoli valtionaloudesta ei ole päätynyt. Kansalaiskyselyn tuloksissa (s. 16) näkyy myös, että yli puolet vastaajista piti monimuotoisuustoimia tärkeimpinä Metsähallituksen tehtävinä. Näiden soisi näin ollen näkyvän suunnitelmassa kauttaaltaan toiminnan reunaehdot määrittelevinä tekijöinä tai vaihtoehtoisesti aukikirjoitettuna, miksi kansalaisnäkemys on huomioitu rajallisesti. Nyt jää esimerkiksi epäselväksi, miten Etelä-Suomen valtionmailla voisi näkyä EU:n biodiversiteettistrategian ja oletettavasti myös tulevan kansallisen biodiversiteettistrategian luontokadon pysäyttämistavoite.

Hyvinvointi- ja turvallisuustoimet (s. 21) ovat hyviä, mutta toteutusmahdollisuudet ovat rajallisia ajatellen Metsähallituksen viime vuosien henkilöstön ja infran karsimisia. Tavoite lisätä virkistyskäytön ja luontomatkailun mahdollisuuksia suojelualueiden ulkopuolella (s. 29) näyttää tällä hetkellä epärealistiselta. Retkeilyyn ja virkistykseen

liittyvien palvelujen luominen ja ylläpitäminen on vähentynyt, millä lienee negatiivisia vaikutuksia virkistyskäytön ja luontomatkailun edistämistavoitteeseen (tämä kylläkin on mainittu riskien hallinnassa sivulla 42).

Suunnitelmassa (s. 26) näkyy, että suoturpeen käyttö on vähentynyt EU:n päästötavoitteiden vuoksi vuosien 2017 ja 2023 välillä, mikä onkin monimuotoisuuden kannalta hyvä asia, mutta energiapuun käyttö on samalla lisääntynyt. Energiapuun korjuulla on negatiivisia vaikutuksia monimuotoisuuteen sekä hiilen ja ravinteiden varastoitumiseen maaperään (esim. Lehtonen ym. 2021, Koivula ym. 2025). Toisaalta se omalta osaltaan palvelee huoltovarmuutta.

Suunnitelman sivulla 27 sanotaan, että ”Puuston ikärakenteen takia aiempaa suurempi osa hakkuista on uudistusluonteisia. Uudistusluonteisten hakkuiden pinta-ala suunnitelmakaudella on 6800 ha/v, kun edellisellä kaudella pinta-ala oli 5300 ha/v”, mutta suunnitelmassa ei linjata suuntaa tai tavoitteita metsien uudistamisen suhteen. Metsien uudistaminen aikaisempaa useammin lehtipuilla, taikka kasvatus sekapuustoisena tai eri-ikäisrakenteisena, on tunnistettu monimuotoisuuden ja metsien resilienssin kannalta suositeltavaksi kehityskuluksi (esim. Koivula ym. 2025), mutta suunnitelmassa tätä näkökulmaa tai tavoitetta ei mainita.

Vesistöjen tilan parantamisessa (s. 33) on virtavesien kunnostuksen ohella metsäojitus merkittävä vesien tilaan vaikuttava toimi. Metsähallitus pyrkii lieventämään kunnostusojituksista aiheutuvaa vesistöhaittaa toteuttamalla samalla vesiensuojeluratkaisuja, joita kuvataan Metsähallituksen ympäristöoppaassa. Myös vesiensuojelutoimien toteutuminen suhteessa toteutuneisiin kunnostusojituksiin voisi olla oleellinen vesistöjen tilan parantamisen mittari.

Suunnitelman toteutumisen seuranta (s. 22) on erittäin tärkeää. Mittarit löytyvät suunnitelman liiteosiosta. Yleisesti niistä nousee viisi kysymystä: mitkä ovat tavoitetasot, miten kattavia (alueellisesti, kohdeosuuksina) mittaukset ovat, miten

ne konkreettisesti tehdään, miten mittauksien tulokset raportoidaan ja mitä tuloksista esimerkiksi käytännön toimintojen tasolla seuraa? Seuraavassa kommentoimme lyhyesti mittareita erikseen.

- Rahankäyttö (s. 25). Tähän voisi selventää, miten rahankäytön seuranta palvelee suunnitelman alussa määriteltyjä tavoitteita. Rahankäytössä on myös huomioitava yleinen kustannustason nousu.
- Uusiutuva energia (s. 26). Voisi olla hyödyllistä mainita rakentamisen periaatteet koskien sitä, millaisiin ympäristöihin tuotantoa ensisijaisesti ohjataan ja miten monimuotoisuus, asutus ja kansalaismielipide sijoittelussa huomioidaan.
- Maan ostot ja myynnit (s. 26). Voisi olla hyödyllistä listata periaatteet koskien myytävän maan käyttöä, mikäli sellaisia on.
- Puuraaka-aine ja aluetaloudelliset vaikutukset (s. 27 ja s. 37). Suunnitelmasta eivät ilmene mahdolliset tavoitteet eri-ikäisrakenteisen metsän lisäämiselle taikka hakkuiden alueellisille kohdentumisille (kun tavoitteena on vahvistaa aluetaloutta)? Aluetaloudellista vaikutusta mitataan ilmeisesti Metsähallituksen Metsätalous Oy:n henkilöstön palkoilla ja ostopalveluilla. Metsähallituksen vaikutus on kuitenkin paljon laajempi ja näkyy mm. siinä, missä puu jalostetaan, mistä yrittäjät tulevat tai paljonko matkailijat jättävät rahaa aluetalouteen. Metsähallitus voi olla tietyissä alue- tai paikallistalouksissa merkittävä toimija. Varsinaista mittaria tämän arvioimiseen ei kuitenkaan suunnitelmassa ole. Virkistyskäytön osalta jää epäselväksi, jatketaanko paikallistaloudellisten vaikutusten arviointia.
- Läjitysalueet (s. 27). Voisi olla hyödyllistä kuvailla lyhyesti läjitysalueiden perustamisen periaatteet (esim. monimuotoisuus, asutus ja infra, maisema- ja virkistysarvot) koska, kuten uusiutuvan energian tuotannonkin kohdalla, asia varmasti kiinnostaa lähialueen asukkaita.

- Suojelualueiden ulkopuolisten metsien käyttö (s. 29). Virkistyskäytön kasvutavoite on luultavasti monimuotoisuuden kannalta hyvä asia, koska se keventää suojelualueiden ulkoilupainetta (vähentää luonnolle koituvaa häiriötä) ja voi edistää retkeilyn huomioimista joidenkin talousmetsien käytössä (voi keventää käytettyjä metsätalousmenetelmiä).
- Ennallistaminen ja luonnonhoito (s. 30–31). Liitteiden tekstissä, kuvissa ja taulukoissa on tähänastisia toteumia, mutta konkreettisia tavoitteita ei ole asetettu. Ennallistamisasetuksen vaatimuksia kuitenkin ennakoitaan (s. 30), mikä on järkevää varautumista asetuksen luultavasti mukanaan tuomiin metsien käytön muutosvaatimuksiin.
- Natura 2000 ja direktiiviluontotyypit (s. 32–33). Luokitus on termien takia epäselvä: vaikuttaa kuin kyse olisi erilaisten muuttujien hybridistä. "Erinomaisen" ja "hyvän" voi tulkita ekologisen laadun kuvaajina, mutta "merkittävä" ja "ei merkittävä" ovat intuitiivisia lähinnä, jos ajatellaan pinta-alaa tai vaikuttavuutta. Koska kyse ilmeisesti on ennallistamisasetuksessa puhutusta elinympäristöjen tilasta, olisi kahden viimeisen mainitun asemesta selkeämpää käyttää esimerkiksi sanoja "välttävä" ja "heikko".
- Kuollut puu (s. 32). Suojelualueet määrittävät voimakkaasti valtionmaiden lahoppuun ja haavan kehitystä (Kärkkäinen ym. 2023), joten olisi informatiivisempaa näyttää erikseen talousmetsät (monikäyttömetsät) ja erikseen suojelualueet. Toki tällöin on huomioitava, että runsaslahoppuustoisimpia monikäyttömetsiä saatetaan siirtää suojelukohdeluokkaan.
- Eränkävynnin kestävyys (s. 35). Mittarissa seurataan mekaanisesti myönnettyjen kalastus- ja metsästyslupien määriä. Kestävyyden kannalta olisi kuitenkin tärkeää arvioida metsästettävien tai kalastettavien lajien kannanmuutokset metsästyksen tai kalastuksen seurauksena, jotta kestävyysaspekti olisi vakaammalla pohjalla.

- Tieverkko (s. 36). Kun kustannustaso muuttuu, tämä mittari muuttuu sen myötä, mikä täytyisi suhteuttaa siihen, mitä investoinnilla saadaan, esim. euroja per tiekilometri. Voisi olla informatiivista myös arvioida teiden kokonaispituuksia luokituksella erinomainen-hyvä-tyydyttävä-välttävä ja seurata muutoksia näiden luokkien osuuksissa.

2.3. Kirjallisuus

Davidson, K. 2014: A typology to categorize the ideologies of actors in the sustainable development debate. *Sustainable Development* 22: 1–14.

Giddings, B., Hopwood, B. & O'Brien, G. 2002: Environment, economy and society: fitting them together into sustainable development. *Sustainable Development* 10: 187–196.

Koivula, M., Siitonen, J., Tonteri, T. ym. 2025: Synteesiraportti: talousmetsien luonnon monimuotoisuuden kehitys ja luonnonhoidon vaikuttavuus. *Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus* 19/2025.

Kärkkäinen, L., Haakana, H., Hirvelä, H. ym. 2023: Metsähallituksen alue-ekologisen suunnittelun arviointi 2023. *Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus* 113/2023.

Lehtonen, A., Aro, L., Haakana, M. ym. 2021: Maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteet: arvio päästövähennysmahdollisuuksista. *Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus* 7/2021.

Voinov, A. & Farley, J. 2007: Reconciling sustainability, systems theory and discounting. *Ecological Economics* 63: 104–113.

3. Yhteenveto

Luonnonvarakeskus katsoo, että Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelma vuosille 2025–2030 on tavoitteiltaan, toteutuskeinoiltaan ja mittareiltaan monipuolinen ja kestävyysulottuvuuksien näkökulmista yleisesti oikean suuntainen. Suunnitelma kuitenkin nähdäksemme hyötyisi seuraavista parannuksista. (1) Kuvaus siitä, miten kestävyuden eri ulottuvuuksia käytännössä painotetaan ja millaisia periaatteita niiden suhteen tehtävissä kompromisseissa noudatetaan. (2) Tavoitteiden seurannan mittareille tulisi asettaa konkreettiset määrä- tai tasotavoitteet. Nyt niitä on lähinnä vain puuntuotantoa koskien. (3) Suunnitelman toteutumisen seuranta on erittäin tärkeää. Seurantamittareista kuitenkin herää ainakin neljä kysymystä: miten kattavia mittaukset ovat, miten ne konkreettisesti tehdään, miten mittaustulokset raportoidaan ja mitä tuloksista esimerkiksi käytännön toimintojen tasolla seuraa. (4) Metsähallituksen viime vuosien henkilöstö- ja infraleikkaukset vaikeuttavat esimerkiksi virkistyskäytön, luontomatkailun ja luonnonhoidon tavoitteiden toteutusta, mille olisi hyvä esittää ratkaisumalli.

Matti Koivula
Tutkimusprofessori

Lausunnon valmistelijat: professori Matti Koivula, erikoistutkija Matleena Kniivilä, tutkija Aku Korhonen, tutkija Reijo Penttilä

Asikainen Antti
Luonnonvarakeskus

Koivula Matti
Luonnonvarakeskus

Luonnonvarakeskus

Organisaatio: Luonnonvarakeskus

Toimiala: Valtion virasto tai laitos

Vastuuvastuuvalmistelijat: Matti Koivula, Matleena Kniivilä, Aku Korhonen ja Reijo Penttilä

Metsähallituksen vastine:

Valtioneuvostolta saatavat Metsähallituksen omistajapoliittiset linjaukset koskevat koko Metsähallitus-konsernin toimintaa. Omistajapolitiikassa tarkennetaan koko Metsähallitusta koskevat yhteiset linjaukset, liiketoimintaa koskevat linjaukset ja julkisten hallintotehtävien yksiköitä koskevat linjaukset. Luonnonvarasuunnitelman tavoitteena on yhteensovittaa kestävyden eri ulottuvuuksia. Suunnitteluun sisältyy ekologinen (esim. lajien suojelu), sosiaalinen (esim. maksetut palkat), kulttuurinen (esim. perinnebiotooppien hoito) ja taloudellinen kestävyys. Luonnonvarasuunnitelman mittaristo kuvaa kestävyden eri osa-alueita.

Vihreän kasvun yhtenä toimenpiteenä on *Tuemme tutkimus- ja opetusyhteistyötä*. Sen tarkennuksessa kerrotaan: "Mahdollistamme luonnonvarakeskuksen, metsäoppilaitosten ja muiden luonnonvara- ja ympäristöalan tutkimus- ja opetustyötä tekevien laitosten toimintaa."

Metsähallituksen lajiensuojelu tapahtuu usein lajien elinympäristöjen ennallistamisena tai hoitona. Suunnitelmaan lisätään lausuntokierrokselta palautteen myötä lajisuojelua koskevia mainintoja.

Metsien monikäyttöä yhteensovitetään Metsähallitukselle asetettuun tavoitteeseen nostaa liiketoiminnan monikäyttömetsien hiilinielua 10 prosentilla vuoden

2018 tasosta vuoteen 2035 mennessä kanssa. Tämä tavoite otettiin huomioon hakkuusuunnitetta laskettaessa kuten liitteessä 3 on kerrottu.

Biodiversiteettistrategian ja luontokadon pysäyttämistavoite näkyy Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmassa muun muassa uhanlaisten lajien suojeluna, luonnonhoitona ja hiilinielun ottamisena huomioon hakkuusuunnitetta laskettaessa.

Metsähallitus Metsätalous oy ottaa huomioon monimuotoisuuden ympäristöoppaansa linjausten mukaisesti.

Metsähallitus on valinnut mittarit, joilla se kuvaa mahdollisimman hyvin toimintansa vaikuttavuutta. Ne on valittu siten, että ne kohdistuvat Metsähallituksen hallinnoimille alueille, kuvaavat Metsähallituksen toimintaa ja niistä on mahdollista nähdä muutoksia suunnitelmakauden aikana sekä luvut saadaan koottua tietojärjestelmistämme ilman laajoja maastoseurantoja tai tutkimuksia. Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmassa nämä mittarit on koetettu jakaa mahdollisimman luontevasti tässä suunnitelmassa valittujen pääteemojen alle siinä vaihtelevasti onnistuen.

Tavoitetasojen määrittäminen kaikille mittareille hakkuusuunnitteen tavoin olisi suotavaa, mutta ei kaikilta osin mahdollista. Metsähallitus vaikuttaa suoraan hakattavan

puumäärän määrään liiketoiminnan kautta. Metsähallitus hoitaa valtion omistamia suojelualueita, mutta se ei päättä niiden perustamisesta. Alueiden käyttöä ohjaavat Luonnonsuojelulaki ja perustamissäädökset. Metsähallituksen tehtävänä on toteuttaa valtioneuvoston ja ympäristöministeriön tekemät päätökset suojelualueiden osalta. Yritysten tuulivoimalla tuottaman energian määrä Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla riippuu esimerkiksi lupien etenemisestä ja sääoloista. Metsähallitus kiinnittää huomiota tavoitetasojen mahdolliseen määrittämiseen tulevissa luonnonvarasuunnitelmissa.

Mittaritietojen lähteet vaihtelevat:

- Merkittävä osa mittaritiedoista on toteumatietoa, jonka Metsähallitus saa suoraan tietojärjestelmistään.
- Luonnonvarakeskus laskee Metsähallitukselle kansallisen kasvihuonekaasuinventaarion menetelmiin ja valtakunnan metsien inventointitietoihin (VMI) perustuen valtion maiden Hiilinielu ja hiilivarasto -mittarin arvot. Nämä ovat muista mittareista poiketen valtakunnallisia arvoja, mutta kuitenkin vain valtion maita koskevia mittareita.
- Luonnonvarakeskus tuottaa myös VMI-tietoihin perustuen kuolleen puun ja järeän haavan määrätiedot.
- Käyntimääräseuranta perustuu maastoon sijoitettuihin kävijälaskureihin ja niiden tuottamien lukujen varaan muodostettuihin standardoituihin laskentamalleihin.
- Natura 2000-luontotyyppitiedot perustuvat kuviokohtaisiin inventointitietoihin
- Muilta osin suunnitelmassa on pääsääntöisesti kerrottu lähteet.

Natura 2000 -luontotyyppien edustavuus- ja luonnontilaisuusarvot (erinomainen, hyvä, merkittävä ja ei merkittävä) perustuvat Natura 2000 -luontotyyppioppaan vakiintuneeseen terminologiaan. Tässä oppaassa on kerrottu kunkin Natura 2000 -luontotyypin osalta ne piirteet, mitä kyseisen luontotyypin osalta tuo arvo tarkoittaa. Metsähallitus on luontotyyppi-inventoinnissaan käyttänyt tuota luokitusta.

Kustannustason muuttuessa rahamäärien verrannollisuus katoaa, jos määriä ei ole sidottu indeksiin. Metsähallituksen mielestä olennaista on kuitenkin tason kertominen suunnitteluhetkellä sekä Metsähallituksen ylläpitämän tieverkoston määrä ja jakautuminen eri tietyyppeihin. Metsähallituksella ei ole käytössään teiden kuntoluokitusta.

Metsästyksen ja vapaa-ajan kalastuksen järjestämiseksi Metsähallituksen hallinnassa oleville valtion maa- ja vesialueille vahvistetaan aluekohtaiset lupakiintiöt. Kiintiöpäätökset ovat voimassa aina kolmen vuoden ajan. Metsästyksen kiintiöpäätöksellä rajataan metsästysalueiden ruuhkautumista ja riistakantojen kestävyttä asettamalla enimmäismäärät, kuinka paljon lupia voi tietyllä alueella olla yhtäaikaisesti voimassa. Kalastuksen kiintiöpäätöksessä otetaan huomioon myös Kalastuslain 7§:n mukaisella yleiskalastusoikeudella tapahtuva kalastus.

Lisäksi kanalintulupien lupa-alueiden myytävien lupien määrän osalta tehdään aina vuosittainen tarkka lupa-aluekohtainen suunnittelu. Siinä huomioidaan lintukanta, edellisten vuosien saalis ja keskimääräinen pyyntiponnistus, jotta metsästys olisi aina kestävä. Vesialuekohtainen yksityiskohtainen kalastuksen ohjaus ja säätely tapahtuvat Metsähallituksen lupamyyntiohjeilla ja lupakohtaisilla erityisehdoilla/säännöillä mm. pyyntiä tai pyydystä koskevilla rajoituksilla. Kalastusluvista on aina erikseen mainittu mahdolliset kohdekohtaiset rajoitukset. Tyypillisiä vesialuekohtaisia rajoituksia pyydysluvista ovat verkon silmäkorajoitukset sekä ajalliset ja/tai alueelliset pyyntirajoitukset. Vapakalastusluvista tyypillisiä erityisehtoja ovat lupakohtaiset saalisrajoitukset, kalojen pyyntimittarajoitukset sekä ajalliset ja alueelliset pyyntirajoitukset tai kalastustapaa koskevat säännöt.

Kaupallisen kalastuksen lupia Metsähallitus myöntää vain rekisteröityneille kaupallisille kalastajille hakemuksesta. Luvat myönnetään määräaikaisina 3–5 vuoden pyydyskohtaisina lupina nimettyyn vesistöön. Lupien myöntämisestä vastaavat kalastuksen erityisasiantuntijat. Lupaharkinnassa otetaan huomioon vesistöön

kohdistuva muu kalastuspaine ja vesistökohtaiset erityispiirteet (vaelluskalat, uhanalaiset lajit, saimaannorppa jne.). Lupiin voidaan asettaa pyydyksiä koskevia sääntöjä ja rajoituksia, sekä ajallisia tai alueellisia pyyntirajoituksia. Kaupallisen kalastuksen luvittamista ohjaavat kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmat. Ne ohjaavat vesialueen omistajien päätöksentekoa omistussuhteista riippumatta.

Metsähallitus pyrkii sijoittamaan tuuli- ja aurinkovoimahankkeet vastuullisesti siten, että ympäristöön kohdistuvat vaikutukset jäisivät vähäisiksi. Hankekehityksessä pyritään vähentämään haitallisten ympäristövaikutusten syntymistä sekä sovittamaan yhteen eri näkökulmia ja tavoitteita.

Alueiden valintaan vaikuttavat lukuisat ympäristölliset ja teknistaloudelliset toteutettavuusseikat, kuten riittävä etäisyys arvokkaisiin luontokohteisiin ja asutukseen, alueen rakennettavuusolosuhteet, pinta-ala ja etäisyys sähköverkkoon. Hankkeiden ympäristövaikutukset selvitetään kattavasti luvitusprosessien, kuten ympäristövaikutustenarvioinnin (YVA) ja kaavoituksen, yhteydessä. Luvitusprosessissa arvioidaan myös hankkeiden ilmastovaikutukset. Käymme hankkeiden luvituksen yhteydessä aktiivista sidosryhmävuoropuhelua ja otamme huomioon saadun palautteen hankkeiden suunnittelussa.

Metsähallituksen kiinteistövarallisuuden luovutuksia ja hankintoja ohjaavat erinäiset säädökset ja päätökset, kuten: Metsähallituslaki, valtion kiinteistöstrategia, Metsähallituksen omistajapoliittiset linjaukset, Metsähallituksen työjärjestys, maa- ja vesiomaisuuden hallintapolitiikka, kiinteistövarallisuuden hankinta, luovutusta ja vuokraamista sekä siihen liittyvien erityisten oikeuksien luovuttamista koskevat toimintatavat ja periaatteet, luovutuslaki ja siihen liittyvä kiinteistötoimivallan delegointi. Periaatteiden tarkempi avaaminen ei ole luonnonvarasuunnitelman puitteissa mahdollista.

Metsähallitus on hyvin tietoinen puuraaka-aineen laajasta arvoketjusta ja sen suuresta vaikutuksesta aluetalouksiin. Näitä ei kuitenkaan ole toistaiseksi selvitetty Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman alueelta.

Metsähallituksen Luontopalveluihin kohdistuneiden rahoitusleikkausten vaikutukset kansalaisten virkistäytymismahdollisuuksiin luonnossa pyritään minimoimaan valtakunnallisesti yhdenmukaisella priorisointimallilla ja saavutettavuutta parantavilla digitaalisilla palveluilla (s.19).

Läjitysalueiden osalta metsätalousmaa on yleisenä tavoitteena. Tapauskohtaisesti voidaan miettiä mm. maisema- ja virkistyskäyttöarvoja, jos niille on kysyntää.

Aiheutunut toimenpide:

Lisättävät lajisuojeluun liittyvät muutokset: ks. [Keski-Suomen liiton lausunto](#) .

Luontopaneelin lausunto lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Luontopaneeli kiittää lausuntomahdollisuudesta koskien Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmaa vuosille 2025–2030.

Keskeisimmät huomiot suunnitelmasta:

Luonnonvarasuunnitelmassa on tunnistettu keskeisiä yhteiskunnallisia ja globaaleja ilmiöitä, joihin Metsähallituksen toiminta kytkeytyy ja teemoja ja toimenpiteitä on sovitettu näistä ilmiöistä käsin. Suunnitelma kuvaa hyvin nykyistä tilannetta, mutta se jättää kuitenkin melko epäselväksi, millaista tulevaisuutta suunnitelmalla tavoitellaan, miten Metsähallituksen eri toimenpiteitä halutaan tulevilla kaudella painottaa ja miten eri toimenpiteet vaikuttavat toisiinsa (myös ristiriitoja on havaittavissa ja niitä olisi hyvä käsitellä). Suunnitelman toimenpiteet ovat hyvin yleisellä tasolla ja määrälliset selkeästi seurattavat tavoitteet puuttuvat suunnitelmasta melkein kokonaan (hakkuumääriä lukuun ottamatta). Kun konkreettiset aikaan sidotut tavoitteet puuttuvat, jää epäselväksi, millaista metsien ja muiden luonnonvarojen käyttöä suunnitelmalla tavoitellaan ja missä määrin haetaan muutosta nykyiseen tilanteeseen. Suunnitelmassa esitellään mittareita tavoitteiden seurantaan, mutta koska määrällisiä tavoitteita ei ole asetettu, on riskinä, että seurantakin on lähinnä havainnointia, joka ei auta suuntaamaan toimintaa kohti selkeitä tavoitteita.

On hienoa, että suunnitelman taustalla on yhteissuunnittelua sidosryhmien kanssa ja suunnittelutyötä tukemaan on kerätty myös kansalaiskyselyt, joista toinen on suunnattu erityisesti nuorille. Metsähallituksen tärkeimmäksi tehtäväksi nousi

molemmissa kyselyissä luontokadon pysäyttäminen ja luonnon monimuotoisuuden tukeminen. Metsien käyttöä ja hoitoa tärkeimpänä tehtävänä piti molemmissa kyselyissä noin 8 prosenttia vastaajista. Yksi suunnitelman toimenpiteiden teemoista onkin ilmasto ja luonnon monimuotoisuus. Suunnitelmassa ei kuitenkaan esitetä, miten Metsähallituksen toimia suunnattaisiin vahvemmin kansalaisten toivomaan suuntaan.

Suunnitelmasta käy ilmi, että metsätalouskäyttö valtionmailla on lisääntynyt viimeisen kahdeksan vuoden aikana enemmän kuin rajoitetussa käytössä ja kokonaan käytön ulkopuolella olevien alueiden pinta-ala. Tämä muutos herättää huolen luonnon kokonaistilan heikkenemisestä. Luontokadon pysäyttämiseksi tulisi tavoitella sekä rajoitetun että suojellun pinta-alan vahvempaa lisäämistä – kansalaiskyselyt antaisivat vahvan tuen tälle painopisteen muutokselle.

Luontopaneeli katsoo, että luonnonvarasuunnitelmassa tulisi huomioida vahvemmin kansalaisten näkemykset Metsähallituksen tärkeimmistä tehtävistä ja suunnitelman tulisi selkeämmin ohjata Metsähallituksen toimintaa kohti luontotavoitteiden ja ilmastotavoitteiden toteuttamista. Tämä vaatisi myös määrällisiä tavoitteita. Metsähallituksen tulisi olla metsäsektorilla esimerkillinen toimija luonto- ja ilmastonäkökulmista. Valtio-omisteisella toimijalla on hyvät edellytykset toimia esimerkkinä ja viedä koko metsäalaa Suomessa kohti sellaista metsienkäyttöä, jonka myötä lajien uhanalaistuminen voidaan pysäyttää ja hiilinielujen heikkeneminen

käännetään hiilensidonnan vahvistamiseksi.

Suunnitelmassa esitetään hakkuiden lisäämistä niin, että hakkuiden taso olisi korkeampi kuin kertaakaan aiempina suunnitelmassa esiteltyinä vuosina (2017–2023). Hakkuumäärän lisääminen on selkeä riski hiilensidonnalla ja suunnitelman tavoitteelle turvata hiilinielu ja vahvistaa hiilivarastoja. Suomen Ilmastopaneeli on korostanut, että hakkuiden hillitseminen on vaikuttavin keino vahvistaa Suomen hiilensidontaa ja vastata Suomea velvoittaviin maankäyttösektorin ilmastovelvoitteisiin (Seppälä ym. 2025).

Hakkuumäärän kasvattamisen vaikutuksia luonnon monimuotoisuudelle ei ole suunnitelmassa nostettu esiin. Metsien käsittelyllä on suoria vaikutuksia lajistoon (Kontula ja Raunio 2018, Hyvärinen ym. 2019), etenkin kun avohakatun pinta-alan määrää ollaan lisäämässä. Näitä vaikutuksia olisi suunnitelmassa syytä huolellisesti arvioida ja tavoitteena tulisi olla, etteivät Metsähallituksen hakkuut heikennä metsälajiston tilaa.

Metsien siirtäminen suojeluun tukisi hiilensidontaa ja turvaisi hiilivarastoja. Tämä ilmenee esimerkiksi suunnitelman monikäyttömetsien ja suojeluiden hiilensidontataulukosta, joka osoittaa, että suojelualueilla hiilivarastojen kasvu on ollut suurempaa ja hiilinielun pieneneminen pienempää kuin talousmetsissä.

Luontopaneeli katsoo, että suunnitelman mittareihin tulisi sisällyttää myös lajistoseurantaa. Metsien ja vesistöjen lajiston muutosten seuraaminen on tarpeellista, jotta voidaan ymmärtää suunnitelman toimenpiteiden vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen.

Tarkempia huomioita toimenpiteistä ja mittareista:

Luontopaneelin lausunnossa keskitytään etenkin suunnitelman luonnon monimuotoisuutta koskeviin toimenpiteisiin ja mittareihin.

1. Ennallistamme ja teemme luonnonhoitotoimia sekä turvaamme monimuotoisuutta Metsähallituksen ympäristöoppaan keinoin.

Metsähallituksen ympäristöoppaassa on hyviä lähtökohtia (esim. kuollutta puuta ei korjata, lahoppuutavoite, ekologisten yhteyksien vahvistaminen, maastovaurioiden välttäminen), jotka auttavat tarkentamaan luonnonvarasuunnitelman toimenpiteitä. Suunnitelmaan muotoiltu toimenpide jää kuitenkin hyvin epämääräiseksi ja olisi hyvä, että suunnitelmaan nostettaisiin edes joitakin selkeitä tavoitteita luonnon monimuotoisuutta tukevien rakennepiirteiden lisäämiseksi Metsähallituksen metsissä.

Mittareita toimenpiteelle ovat Luonnonhoitotöiden toteutusmäärät, Natura 2000 -luontotyyppien edustavuus ja luonnontila sekä kuolleen puun ja järeän haavan määrä.

Luonnonhoitotöiden osalta esitellään toimenpiteitä ja toteutuneita hehtaareja, mutta tavoitteet tulevalle puuttuvat. Olisi hyvä, että suunnitelmaan nostettaisiin selkeitä ennallistamistavoitteita, jotka olisivat linjassa kansallisen ennallistamissuunnitelman kanssa. Suomen neljä tiedepaneelia (Luontopaneeli, Ilmastopaneeli, Metsäbiotalouden tiedepaneeli ja Kestävyyspaneeli) ovat laatineet muistion tukemaan ennallistamissuunnitelman valmistelua. Tiedepaneelit katsovat, että elinympäristökohtaisia ennallistamistoimenpiteitä suunniteltaessa keskeistä on lyhyellä aikavälillä huomioida ensisijaisesti sellaiset elinympäristöt ja luontotyypit, i) jotka ovat suurimman tai akuutin uhan alla, ii) joiden heikentynyt pinta-ala on niin laaja, että toimet on aloitettava heti tavoitteiden saavuttamiseksi, iii) joiden ennallistamisesta on monia hyötyjä (esimerkiksi luonnon monimuotoisuudelle, uhanalaiselle lajistolle, vesistökuormituksen vähentämiselle ja/tai ilmastolle), sekä iv) jotka tukevat kytkeytyneisyyttä ja ovat suojelustrategisesti sijainniltaan tärkeitä (Aalto ym. 2025).

Myöskään Natura 2000 -luontotyyppien edustavuutta ja luonnontilaa tarkastelevan mittarin osalta ei ole määritelty tavoitetta. Mittarin yhteydessä esitetyn taulukon luokkien nimet ovat epäselvästi esitettyjä ja vaatisivat avaamista. Mittarissa olisi lisäksi

syytä erottaa direktiiviluontotyyppien hyvä ja erinomainen tila omaan tarkasteluun, koska niitä koskee ennallistamisasetuksessa heikennyskielto. Luontopaneeli ehdottaa, että Metsähallituksen monikäyttömetsien tuottoja käytettäisiin ei hyvässä tilassa olevien direktiiviluontotyyppien ennallistamiseen. Samalla on syytä pidättäytyä hakkuista hyvässä ja erinomaisessa tilassa olevilla alueilla, jotta ei aiheuteta lisää ennallistamisvelvoitetta.

Myös lahoppuun ja järeän haavan mittari tarvitsisi selkeän tavoitteen, jota vasten kehitystä mitataan. Lisäksi mittarissa olisi syytä erotella talousmetsien ja luonnonsuojelualueiden lahoppukehitys, mikä auttaisi arvioimaan metsänhoito- ja hakkuutapojen vaikutuksia talouskäytössä olevissa metsissä.

2. Toteutamme tulevan kansallisen biodiversiteettistrategian toimintaohjelman ja omistajaohjauksen tavoitteita.

Toimenpidettä on toistaiseksi hankala arvioida, koska kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia on yhä vailla hyväksyntää. Toimenpiteen osana mainitaan myös EU:n ennallistamisasetuksen toimeenpanon valmisteluun ja toimien priorisointiin osallistuminen. Luontopaneeli toivoo, että priorisoinnissa hyödynnetään tiedepaneelien yhdessä tuottamaa muistiota, jossa esitellään selkeät lähtökohdat ennallistamistoimien priorisointiin (Aalto ym. 2025).

3. Lisäämme luonnonsuojelualueiden hoidon vaikuttavuutta ja tuottavuutta.

Toimenpiteeseen kuuluu paikkatiedon parempi hyödyntäminen ja hoidon kohdentaminen, tietojärjestelmäkokonaisuuden sekä hoito- ja käyttösuunnitelmien uudistaminen sekä tietopohjaisen työn tuottavuuden parantaminen. On tärkeää huolehtia, että lähtökohtaisesti suojelualueiden hoidon tavoitteena on säilyttää suojelualueet mahdollisimman luonnontilaisina. Luontopaneeli katsoo, että hoito- ja käyttösuunnitelmien uudistettaessa kaikkia luonnonsuojelualueella sallittuja ja toteutettavia toimenpiteitä tulisi punnita tarkkaan alueen suojelutavoitteita vasten.

Hoito- ja käyttösuunnitelmissa tulisi reagoida, jos suojelun tavoitteet vaarantuvat käyttöpaineiden vuoksi.

4. Parannamme vesistöjen tilaa

Toimenpiteeseen kuuluu virtavesien ja lintuvesien kunnostaminen, valuma-alueen kokonaisuuksien huomioiminen vesienhoidossa sekä vesienhoidon ympäristöoppaan laatiminen. Mittarina toimenpiteelle on virtavesiin kohdistuneet kunnostukset.

Vesistöjen tilan parantamisen kannalta erityisen tärkeä toimenpide on valuma-alueen kokonaisuuksien huomioiminen. Esimerkiksi pelkillä merien ja vesistöjen kunnostustoimilla ei saada aikaan toivottuja pitkäaikaisia vaikutuksia, jos maa- ja metsätalouden aiheuttamaan vesistökuormitukseen ei puututa. Vesistöjen tilaa parantaville toimenpiteille tarvittaisiin myös valuma-alueen toimia ja päästöjä tarkasteleva mittari – pelkät virtavesien kunnostustoimet eivät anna laajaa kuvaa vesistöjen tilasta. Metsien lannoituksen merkittävä lisääminen on riski vesistöille, mikä tulisi suunnitelmassa huomioida.

5. Parannamme valtionmaiden luontoarvojen turvaamisen ja lisäämisen vaikuttavuutta ottamalla huomioon verkostot ja kytkeytyneisyyden.

Toimenpiteenä on luontoarvojen ymmärtäminen läpileikkaavana teemana ja tavoitteena, mikä on tärkeä lähtökohta Metsähallituksen toiminnalle. Tämä tarkoittaa esimerkiksi Metsähallituksen henkilöstön kouluttamista. Lisäksi kehitetään suojelualueverkoston harvinaisimpien luontotyyppien ja lajistokeskittymien korvaamattomuusanalyysia.

Mittarina toimenpiteelle on kytkeytyneisyysanalyysi. Kytkeytyneisyysanalyysi on kiinnostava mittari, mutta myös tämä mittari tarvitsisi selkeän tavoitteen. Nyt kytkeytyneisyysanalyysi näyttää, että vain alle puolet monimuotoisuuskohteista sijaitsee alle 200 metrin päässä seuraavasta lajille sopivasta elinympäristölaikusta.

Etäisyyksien kasvaessa useisiin kilometreihin lajin siirtyminen ja selviäminen vaarantuu. Olisi myös tärkeää, että analyysi osoittaisi, mitä muutoksia kytkeytyneisyudessa on tapahtunut vuosien aikana – nyt suunnitelmassa esitelty analyysi kuvaa vain nykyistä tilannetta.

6. Turvaamme metsien kasvun ja hiilivaraston sekä vahvistamme hiilinieluja.

Metsähallitukselle on asetettu tavoite nostaa monikäyttömetsien hiilinieluja 10 prosentilla vuoden 2018 tasosta vuoteen 2035 mennessä. Koska hakkuumäärän lisäämistä suunnitellaan, hiilinielutavoitteeseen pyritään huolehtimalla puuston harvennuksista sekä lannoituksilla ja käyttämällä jalostettua viljelymateriaalia.

Erytisen vaikuttavaa hiilensidonnan vahvistamiseksi olisi todennäköisesti hakkuiden maltillistaminen. Myös metsien siirtäminen suojeluun tukisi hiilensidontaa ja turvaisi hiilivarastoja. Suunnitelman taulukko monikäyttömetsien ja suojeluiden hiilensidonnasta osoittaa, että suojelualueilla hiilivarastojen kasvu on ollut suurempaa ja hiilinielun pieneneminen pienempää kuin talousmetsissä.

Mittareita toimenpiteelle ovat valtion maiden hiilinielu ja hiilivarasto sekä lannoitusmäärä. Tavoite lisätä lannoitusmäärää voi olla riski metsäluonnon monimuotoisuudelle. Tätä riskiä olisi suunnitelmassa syytä käsitellä. Lannoituksella voi olla arvaamattomia vaikutuksia erityisesti vesistöille ja metsien maaperäluonnon monimuotoisuudelle. Etenkin typpilannoituksen lisääminen olisi huolestuttavaa vesistöjen kannalta. Eri tutkimusten mukaan tuhkalannoituksen päästöt ovat suhteellisen pieniä, mutta pitkäaikaisia vaikutuksia tunnetaan vielä heikosti. Vähäinen fosforin huuhtoutuminen tuhkalannoitetulta valuma-alueelta voi kuitenkin jatkua pitkään ja johtaa näin pitkällä aikavälillä alapuolisen järven rehevöitymiseen (Tulonen ym. 2003).

7. Kehitämme aurinko- ja tuulivoimahankkeita ja mahdollistamme vihreään kasvuun liittyviä hankkeita.

Luontopaneeli pitää tärkeänä, että vihreän siirtymän hankkeet ohjataan selkeästi niin, etteivät ne heikennä luontoarvoja tai aiheuta metsäkatoa ja samalla luontokatoa. Suunnitelmaan olisi syytä lisätä ohjaavuutta maanäytön suuntaamiselle niin, että vihreän kasvun tavoite on varmasti yhdenmukainen luonnon monimuotoisuuden ja hiilensidonnan turvaamisen tavoitteiden kanssa. Jos haittoja kuitenkin aiheutetaan tai mahdollistetaan, Metsähallituksen tulisi ylikompensoida kaikki haitat ennallistamalla ja suojelemalla pysyvästi hallinnoimiaan talousmetsiä.

Huomioita suunnitellusta hakkuumäärien lisäämisestä:

Vuosittainen hakkuusuunnite tulevalle luonnonvarasuunnitelmakaudelle on 2,4 miljoonaa kuutiometriä ja edelliseen suunnitelmakauteen verrattuna hakkuusuunnite nousee 0,2 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Uudistusluonteisia hakkuita, eli käytännössä avohakattua alaa, ollaan lisäämässä 1500 hehtaarilla vuodessa.

Suunnitelmassa esitetään hakkuiden lisäämistä niin, että hakkuiden taso olisi korkeampi kuin kertaakaan aiempina suunnitelmassa esiteltyinä vuosina. Vuosina 2017–2023 hakkuumäärä on ollut maksimissaan 2,18 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Hakkuumäärän lisääminen on selkeä riski hiilensidonnalla ja suunnitelman tavoitteelle turvata hiilinielu ja vahvistaa hiilivarastoja. Ilmastopaneelin arvion mukaan Suomi voisi saavuttaa vuoden 2030 veloitteensa, mikäli hakkuut vähentyvät lineaarisesti vuodesta 2025 noin 62 miljoonaan kuutiometriin vuodessa (Seppälä ym. 2025). Luonnonvarasuunnitelmassa hiilensidontaa pyritään vahvistamaan lisäämällä metsien lannoitusta. Kuten edellä todettiin, lannoituksen merkittävään lisäämiseen liittyvä luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta riskejä ja hakkuumäärien lisäämisestä mahdollisesti seuraavaa heikennystä hiilensidontaan voi olla hyvin hankala lannoittamalla korjata.

Hakkuiden lisäämisen vaikutuksia hiilensidontaan on suunnitelmassa pyritty huomioimaan. Vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen ei ole suunnitelmassa nostettu esiin. Hakkuumäärillä ja etenkin avohakkuilla on kuitenkin kiistattomasti vaikutuksia metsäluontoon. Näitä vaikutuksia olisi suunnitelmassa syytä huolellisesti arvioida ja tavoitteena tulisi olla, etteivät Metsähallituksen hakkuut heikennä metsälajiston tilaa.

Huomioita riskien hallinnasta:

Riskien hallintaan liittyen olisi hyvä, että suunnitelmassa tuotaisiin esiin, miten luonnon monimuotoisuus tukee metsien häiriönsietokykyä ja auttaa riskien hallinnassa. Luonnoltaan monimuotoisten metsien resilienssi yleistäviä äärimmäisiä sääoloja, kuten helteitä ja kuivuutta (Aalto ym. 2023), sekä tuholaisia ja tauteja vastaan (Hantula ym. 2023) on usein parempi kuin tasaikäisissä yksilajisissa metsissä. Monipuolisempi puulajisto ja metsikkörakenteet turvaavat todennäköisesti paremmin tulevaisuuden puunkäyttöä kuin pitäytyminen yhdessä tai muutamassa puulajissa (Balvanera ym. 2006, Schmid ym. 2009, Brose & Hillebrand 2016, Brockerhoff ym. 2017, Xu ym. 2020). Sekapuustoisuus tai pikemminkin lehtipuuosuuden kasvattaminen vähentää varsinkin latvapaloriskiä, sillä lehtipuilla tämä riski on merkittävästi pienempi kuin havupuilla (mm. Lindberg ym. 2011).

Luonnon monimuotoisuutta tukevat metsänhoidon tavat voivat tuoda samanaikaisesti monia hyötyjä niin metsälajistolle, ilmastolle kuin talousmetsien resilienssille. Esimerkiksi tasaikäismetsien kiertoaikojen kasvattaminen, päätehakkuiden minimiläpimitan palauttaminen ja jatkuvapuiteisen metsänkäsittelyn suosiminen tukevat sekä metsien hiilinielua ja -varastoja että luonnon monimuotoisuutta (esim. Tikkanen ym. 2012, Roberge ym. 2016, Koivula & Vanha-Majamaa 2021).

Luontopaneelin lausunnon ovat laatineet Janne S. Kotiaho, Minna Pappila ja Outi Silfverberg

Viitattu kirjallisuus:

Aalto J., Lehtonen I., Pirinen P., Aapala K., & Heikkinen R. K. 2023. Bioclimate change across the protected area network of Finland. *Science of The Total Environment*, 893, 164782. <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2023.164782>.

Balvanera P., Pfisterer A.B., Buchmann N., He J.-S., Nakashizuka T., Raffaelli D. & Schmid B. 2006. Quantifying the evidence for biodiversity effects on ecosystem functioning and services. *Ecology Letters* 9: 1146-1156.

Brose U. & Hillebrand H. 2016. Biodiversity and ecosystem functioning in dynamic landscapes. *Philosophical Transactions of the Royal Society Ser. B* 371: 20150267.

Brockerhoff E.G., Barbaro L., Castagneyrol B., Forrester D.I., Gardiner B., Gonzalez J.R., Lyver P.O., Meurisse N., Oxgrough A., Hisatomo T., Thompson ID, van der Plas F. & Jactel H. 2017. Forest biodiversity, ecosystem functioning and the provision of ecosystem services. *Biodiversity and Conservation* 26: 3005–3035.

Hyvärinen E., Juslén A., Kemppainen E., Uddström A. & Liukko U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Koivula, M. & Vanha-Majamaa, I. 2021: Eri hakkuu- ja luonnonhoitomenetelmien vaikutukset monimuotoisuuteen Fennoskandiassa. *Metsätieteen aikakauskirja* 2021: 10481.

Kontula T. & Raunio A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388 s.

Lindberg, H., Heikkilä, T.V. & Vanha-Majamaa, I. 2011. Suomen metsien paloainekset -kohti parempaa tulen hallintaa. Vantaa.

Roberge, J.-M., Laudon, H., Björkman, C. ym. 2016: Socio-ecological implications of modifying rotation lengths in forestry. *Ambio* 45 (Suppl. 2); 109–123.

Schmid B., Balvanera P., Cardinale B.J. ym. 2009. Consequences of species loss for ecosystem functioning: meta-analyses of data from biodiversity experiments. Teoksessa Naeem, S. ym. (toim.), *Biodiversity, Ecosystem Functioning, and Human Wellbeing*. Oxford University Press. Ss. 14-29.

Tikkanen, O.-P., Matero, J., Mönkkönen, M., Juutinen, A. & Kouki, J. 2012: To thin or not to thin: bio-economic analysis of two alternative practices to increase amount of coarse woody debris in managed forests. *European Journal of Forest Research* 131: 1411–1422.

Xu S., Eisenhauer N., Ferlian O. ym. 2020. Species richness promotes ecosystem carbon storage: evidence from biodiversity-ecosystem functioning experiments. *Proceedings of the Royal Society Ser. B*. 287: 20202063.

Luontopaneeli

Organisaatio: Luontopaneeli

Toimiala: Muu

Vastuuvastuuvalmistelijat: Janne S. Kotiaho, Minna Pappila ja Outi Silfverberg

Metsähallituksen vastine:

Metsähallituksen toiminnan tarkoitus on luonnon arvon ja yhteisen varallisuuden vastuullinen kehittäminen yli sukupolvien. Tehtävä on merkityksellinen ja vastuullinen, ja sen eteen työskentelemme joka päivä arvojemme mukaisesti. Metsähallituksen yhteinen visio ja tavoite on kasvattaa huomista. Miltä tämä huomina meidän visiossamme näyttää? Sitä kuvaa neljä yhteiskunnallista vaikuttavuustavoitettamme.

- Haluamme kasvattaa huomista, jossa hyvinvointi rakentuu kestävästi vihreälle kasvulle.
- Kasvatamme huomista, jossa Suomi saavuttaa kunnianhimoiset ilmastotavoitteensa ja on hiilineutraali vuonna 2035.
- Kasvatamme huomista, jossa luonto voi hyvin ja monimuotoisuuden heikkeneminen on pysäytetty.
- Haluamme kasvattaa huomista, jossa asuvat jatkossakin maailman onnellisimmat ihmiset luonnosta ja sen tuomasta hyvinvoinnista nauttien.

Nämä tavoitteet ovat suuria, mutta niin on tehtävämme. Metsähallitus ei saavuta näitä tavoitteita yksin, mutta valtion mailla ja vesillä ja siten meidän toiminnallamme on keskeinen rooli kaikkien näiden tavoitteiden saavuttamisessa.

Tavoitetasojen määrittäminen kaikille mittareille hakkuusuunnitteen tavoin olisi suotavaa, mutta ei kaikilta osin mahdollista. Metsähallitus vaikuttaa suoraan hakattavan puumäärän määrään liiketoiminnan kautta. Metsähallitus hoitaa valtion omistamia suojelualueita, mutta se ei päättä niiden perustamisesta. Alueiden käyttöä ohjaavat Luonnonsuojelulaki ja perustamissäädökset. Metsähallituksen tehtävänä on toteuttaa valtioneuvoston ja ympäristöministeriön tekemät päätökset suojelualueiden osalta. Yritysten tuulivoimalla tuottaman energian määrä Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla riippuu esimerkiksi lupien etenemisestä ja sääoloista. Metsähallitus kiinnittää huomiota tavoitetasojen mahdolliseen määrittämiseen tulevissa luonnonvarasuunnitelmissa.

Hakkuusuunnitettavoite kohdistuu Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman alueeseen. Lisäksi Metsähallituksen tavoitteena on valtakunnallisesti lisätä 10 % monikäyttömetsien hiilinielua vuoteen 2035 mennessä ja 10 % valtion metsien puuston hiilivarastoa vuoteen 2030 mennessä. Lähtötasona näissä käytetään vuoden 2018 tietoja.

Suunnitelmasta ei käy ilmi, toisin kuin lausunnossa esitetään, että talouskäytössä olevien monikäyttömetsien pinta-ala valtionmailla olisi lisääntynyt viimeisen kahdeksan vuoden aikana enemmän kuin rajoitetussa käytössä ja kokonaan

käytön ulkopuolella olevien alueiden pinta-ala. Tilanne on päinvastoin: Puhtaasti talouskäytössä olevan monikäyttömetsän pinta-ala on kasvanut 400 ha, kun taas rajoitetussa talouskäytössä ja käytön ulkopuolella olevien monikäyttömetsien pinta-ala on kasvanut yhteensä 18 300 ha (ks. suunnitelman sivulla 28 Tuotamme puuraaka-ainetta kestävästi ja vahvistamme aluetaloutta/ Maankäyttö).

Metsähallitus Metsätalous oy on siis jo edellisellä suunnittelukaudella suunnannut monikäyttömetsien pinta-alaa rajoitettuun käyttöön tai käytön ulkopuolelle kuten nuoriso- ja kansalaiskyselyssäkin nähtiin nyt tärkeänä.

Suojelualueilta on pääsääntöisesti inventoitu Natura 2000-luontotyypit (eli ns. direktiiviluontotyypit). Metsähallitus Metsätalous oy on inventoinut ne myös taseessaan olevilta Natura 2000-alueilta. Näillä liiketoiminnan alueilla tehdään liiketoiminnan rahoilla luonnonhoitoa, joka vaikuttaa myös luontotyyppien tilaan. Sen sijaan luonnonsuojelualueilla ei liiketoiminnan rahoilla voida parantaa Natura 2000 -luontotyyppien tilaa. Tämän estää Metsähallituslaki, jossa on eriytetty Luontopalvelujen rahoitus Metsähallitus Metsätalous oy:n rahoista.

Kansallista biodiversiteettistrategiaa ei ole vielä hyväksytty ja varsinkin kansallinen ennallistamissuunnitelman laadinta on alkuvaiheessa. Metsähallitus odottaa näitä ennen omien toimenpiteidensä määrittämistä, mutta toki tutustuu myös tiedepaneelin muistioon.

Suojelualueiden perustamislaisissa tai -asetuksessa kerrotaan alueiden suojelun tavoitteet. Näitä tavoitteita Metsähallitus toteuttaa alueiden suunnittelussa ja hoidossa.

Valuma-alueilla vesistöjen tilaan vaikuttaa myös muiden maanomistajien kuin Metsähallituksen toimet. Pelkästään valtion mailla toteutettavien toimien vaikutusta vesien tilaan on siten mahdotonta arvioida luotettavasti.

Metsähallitus päätti lisätä alueiden kytkeytyneisyyttä kuvaavaan taulukkoon (s.32) edellisen kauden kytkeytyneisyysarvot vuodelta 2017. Taulukkoon tulee myös lyhyt selite. Tämän vuoksi kartta joudutaan jättämään pois.

Metsähallitus pyrkii sijoittamaan tuuli- ja aurinkovoimahankkeet liiketoiminnan käytössä oleville alueille vastuullisesti siten, että ympäristöön ja hiilinieluihin kohdistuvat vaikutukset jäisivät vähäisiksi. Metsähallitus tekee mahdollisuuksien mukaan toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi energiahankkeiden yhteydessä.

Aiheutunut toimenpide:

Lisätään Ilmasto ja luonnon monimuotoisuus -pääteemaan toimenpiteen Turvaamme metsien kasvun ja hiilivaraston sekä vahvistamme hiilinielua tarkenteeseen omaksi kappaleekseen loppuun: Metsähallituksen tavoitteena on lisätä 10 % monikäyttömetsien hiilinielua vuoteen 2035 mennessä ja lisätä 10 % valtion metsien puuston hiilivarastoa vuoteen 2030 mennessä vertailuvuoteen 2018 verrattuna.

Korvataan *Parannamme valtion maiden luontoarvojen turvaamisen ja lisäämisen vaikuttavuutta huomioimalla verkostot ja kytkeytyneisyyden* -sivulla (s. 32) olevan kartan lisäämällä taulukkoon arvot, jotka kertovat vuoden 2017 aikaiset kytkeytyvyysarvot ja lisäämällä sen alle selitteen.

Metsä Groupin lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleistä

Metsähallituksen 2024 päivitetyllä strategialla (vihreä kasvu, Suomen hiilineutraaliustavoitteet, luonnon monimuotoisuus, hyvinvointia ja turvallisuus) on tunnistettu hyvin valtion metsien hyödyt ja mahdollisuudet. Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman (LVS) luonnos on tasapainoinen ja strategiaa toteuttava kokonaisuus. Valmistelu laajan sidosryhmäyhteistyön avulla on ollut mielestämme laadukasta ja antanut hyvän mahdollisuuden yhteensovittaa eri näkökulmia.

Metsähallituksella on keskeinen rooli paitsi metsäteollisuuden pitkän aikavälin puuhuollon osana myös muun vihreän kasvun, aluetalouksien, metsien monikäytön, huoltovarmuuden ja monimuotoisuuden turvaamisessa. Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman toimenpiteet tukevat suoraan tai välillisesti hyvin näitä osa-alueita. Suunnitelmassa on määritelty toimenpiteiden toteutumista kuvaavia mittareita, joille olisi tärkeää määritellä tavoitetasot sekä osin pohtia niiden relevanssia.

Vihreä kasvu

Vihreän kasvun kokonaisuudessa tunnistetaan kattavasti vihreän kasvun eri mahdollisuudet. Kaikessa vihreässä kasvussa on hyvä huomioida monikäytön ja monimuotoisuuden yhteensovittaminen.

Puuraaka-aineen kestävän tuottamisen ja tähän liittyvän aluetalouden vahvistamisen toimenpiteet ovat metsäteollisuuden näkökulmasta keskeisiä. On tärkeää, että suunnitellut hakkuumäärät sekä muut metsien hoitotoimenpiteet ohjautuvat ajantasaisesti ikäluokkarakenteen mukaisesti, mikä vahvistaa metsien kasvua ja tuhonkestävyyttä. Hakkuusuunnitteen mukaiset tasaiset ja ennakoitavat vuosittaiset korjuumäärät ovat tärkeitä metsäteollisuuden koko arvoketjun sujuvuudelle.

Metsiin ja puunhankintaan liittyvien tavoitteiden ja mittareiden määrittämisessä on hyvä tarkastella puuston kasvua ja sen lisäämistä sekä ajantasaisten metsänhoitotoimenpiteiden tuomaa hyötyä yhteiskunnalle ja aluetalouksille koko arvoketjun osalta.

Ilmasto ja luonnon monimuotoisuus

Kokonaisuus on tunnistanut tärkeitä yhteiskunnan tarpeita sekä toimenpiteitä metsien monimuotoisuuden tukemiseksi, missä erityisesti talouskäytössä olevien metsien luonnonhoidon rooli on keskeinen.

On erittäin hyvä, että oikea-aikaisten metsänhoitotoimenpiteiden rooli on tunnistettu metsien kasvun sekä hiilinielun ja -varaston vahvistamisessa. Kuitenkin olisi tärkeää, että edellä mainittujen metsänhoitotoimenpiteiden lisäksi luonnonvarasuunnitelman tulisi vahvemmin esille toimenpiteet, joilla edistetään metsien sopeutumista,

terveyttä ja tuhoriskien hallintaa muuttuvassa ilmastossa. Esimerkiksi lehtipuuston ja/ tai sekapuustoisuuden tavoitteellinen lisääminen voi parantaa riskienhallintaa sekä metsien elinvoimaa muuttuvassa ilmastossa.

Ennallistamisessa sekä biodiversiteettistrategian toimeenpanossa on hyvä priorisoida toimenpiteitä kohteisiin ja hankkeisiin, joiden vaikuttavuus on mahdollisimman suuri.

Junnikkala Vesa
Metsä Group - Puunhankinta ja metsäpalvelut

Metsä Group (Metsäliitto Osuuskunta)

Organisaatio: Metsä Group (Metsäliitto Osuuskunta)

Toimiala: Yritys

Vastuuvastuuvalmistelija: Vesa Junnikkala

Metsähallituksen vastine:

Tavoitetasojen määrittäminen kaikille mittareille hakkuusuunnitteen tavoin olisi suotavaa, mutta ei kaikilta osin mahdollista. Metsähallitus vaikuttaa suoraan hakattavan puumäärän määrään liiketoiminnan kautta. Metsähallitus hoitaa valtion omistamia suojelualueita, mutta se ei pääätä niiden perustamisesta. Alueiden käyttöä ohjaavat Luonnonsuojelulaki ja perustamissäädökset. Metsähallituksen tehtävänä on toteuttaa valtioneuvoston ja ympäristöministeriön tekemät päätökset suojelualueiden osalta. Yritysten tuulivoimalla tuottaman energian määrä Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla riippuu esimerkiksi lupien etenemisestä ja sääoloista. Metsähallitus kiinnittää huomiota tavoitetasojen mahdolliseen määrittämiseen tulevilla luonnonvarasuunnitelmissa.

Metsähallitus on valinnut mittarit, joilla se kuvaa mahdollisimman hyvin toimintansa vaikuttavuutta. Ne on valittu siten, että ne kohdistuvat Metsähallituksen hallinnoimille alueille, kuvaavat Metsähallituksen toimintaa ja niistä on mahdollista nähdä muutoksia suunnitelmakauden aikana sekä luvut saadaan koottua tietojärjestelmistämme ilman laajoja maastoseurantoja tai tutkimuksia. Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmassa nämä mittarit on koetettu jakaa mahdollisimman luontevasti tässä suunnitelmassa valittujen pääteemojen alle siinä vaihtelevasti onnistuen.

Kuten ilmasto ja luonnon monimuotoisuus -pääteeman toimenpiteistä näkyy, parannamme valtion maiden luontoarvojen turvaamista ja lisäämme vaikuttavuutta ottamalla huomioon verkostot ja kytkytyneisyyden. Tämän lisäksi lisäämme luonnonsuojelualueiden hoidon vaikuttavuutta ja tuottavuutta muun muassa parantamalla paikkatiedon laatua ja hoitotoimien kohdentamista.

Aiheutunut toimenpide:

Ei muutosta suunnitelmaan.

Metsäteollisuus ry:n lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Pyydettyä lausuntona Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmasta 2025-2030

Metsäteollisuus ry toteaa, että suunnitelman valmistelu on tehty avoimesti ja sidosryhmiä kuullen sekä eri tavoitteita yhteensovittaen.

Metsäteollisuus ry kiinnittää huomiota seuraaviin kohtiin:

- s. 14 Jokainen luonnonvarasuunnitelma on aikansa kuva -kappaleessa kerrotaan, kuinka muutokset toimintaympäristössä vaikuttavat suunnitelmiin. Ympyräkuvakkeissa on nostettu esiin kahdeksan teemaa. Metsäteollisuus ry kiinnittää huomiota, että esiin nousseissa teemoissa ei ole esillä ilmastonmuutosta, siihen sopeutumista ja metsien terveyttä, jotka tulisi huomioida keskeisinä metsien käyttöön liittyvinä teemoina.
- s 19. Vihreä kasvu -kappaleen toimenpiteissä kerrotaan aurinko- ja tuulivoimahankkeiden kehittämisestä. Metsäteollisuus ry haluaa korostaa, että aurinko- ja tuulivoimahankkeet tulee pääsääntöisesti sijoittaa niin, että ne eivät pienennä metsätalouden pinta-alaa ja aiheuta metsäkatoa.
- s. 19 kerrotaan luonnonarvomarkkinoiden pilotoinnista. Metsäteollisuus ry haluaa nostaa esiin seuraavat keskeiset näkökulmat luonnonarvomarkkinoiden kehityksessä:

Suomalainen luontaisista puulajeista koostuva talousmetsä on ainutlaatuinen maankäyttömuoto, ja sen ekosysteemipalveluiden yhteistuotanto tulee turvata luonnonarvokauppaa koskevassa kehityksessä.

- Luonnonarvokauppaa voidaan hyödyntää osana yritysten ja toimijoiden kestävyys siirtymää vain tapauksessa, jossa organisaation oman toiminnan haitalliset vaikutukset monimuotoisuuteen on jo todennetusti minimoitu.
  - Luonnonarvokauppaa tulee ohjata selkein, aidon lisäisyyden varmistavin kriteerein siten, että se kohdentuu suojeleverkoston näkökulmasta arvokkaimpiin kohteisiin. Samalla on varmistettava tilan seuranta.
  - Luonnonarvoista koostuvan kansallisen pääoman myynti kansainvälisillä markkinoilla sisältää merkittävän riskin, mikä tulee ottaa huomioon markkinoiden luomista ja merkitystä arvioitaessa.
- s. 27 Tuotamme puuraaka-ainetta kestävästi ja vahvistamme aluetaloutta -kappaleessa, on kerrottu, että Etelä-Suomen hakkuutavoite vuosina 2017-2023 oli yhteensä 15,4 milj. m³, toteutuneet hakkuut 14,86 milj. m³ ja toteutumatta jäi yhteensä 0,54 milj. m³. Metsäteollisuus ry kiinnittää huomiota että toteutuneet hakkuut ovat jääneet alle suunnitteen joka vuosi. Vuodesta 2017 alkaen toteutuneiden hakkuiden määrä on jatkuvasti laskenut verrattuna suunnitteeseen.

Seuraavan LVS-kauden hakkuusuunnitteeksi esitetään 2,4 milj. m³ vuodessa, mikä mahdollistuu metsävarojen kasvun ja ikärakenteen kehityksen kautta. Metsäteollisuus

ry korostaa, että valtion mailta saatavalla puuraaka-aineella on suuri merkitys puuta jalostavalle teollisuudelle.

- s. 28 kerrotaan metsätalouden asiakastytyväisyydestä. Metsäteollisuus ry kiinnittää huomiota positiiviseen kehitykseen. Arvosana on noussut 4 -> 4,24 (asteikko 1-5).
- s. 30 kerrotaan luonnonhoidon töiden toteutusmääristä. Myönteisenä asiana Metsäteollisuus ry toteaa, että Metsähallitus on onnistunut toteuttamaan myös vaativia kulotuksia.
- s. 32 kerrotaan kuolleen puun ja järeän haavan määrän kehityksestä. Metsäteollisuus ry pitää erinomaisena sitä, että tehdyt toimet ovat johtaneet määrien myönteiseen kehitykseen.
- s. 33 Turvaamme metsien kasvun ja hiilivaraston sekä vahvistamme hiilinielua -kappaleessa todetaan, että ilmaston lämpenemisestä johtuva turvemaiden maaperäpäästöjen kasvu on heikentänyt metsien kokonaisnielua.

Metsäteollisuus ry haluaa nostaa esiin, että uusimpien selvitysten mukaan maaperän hiilinielulaskelmissa on merkittäviä heikkouksia ja epävarmuuksia, minkä takia myös valtion maiden maaperän hiililaskelmiin ja niistä tehtäviin johtopäätöksiin tulee suhtautua huomattavalla varauksella. Keskeistä on turvata metsien kasvu ja elinvoima, jotta metsät pysyvät vahvana hiilinieluna.

Mittareissa kerrotaan vuoden 2023 lannoitusmäärän olleen 9700 ha. Tiedosta ei käy kuitenkaan ilmi, miten kohteet ovat jakautuneet kivennäis- ja turvemaiden kesken. Metsäteollisuus ry toteaa, että lannoitusta kannattaa jatkaa ja toteuttaa sekä kivennäis- että turvemaidella.

Kappaleessa ei kiinnitetä huomiota mahdollisiin tuhoriskeihin, jotka voivat heikentää merkittävästi hiilinielun- ja varaston kehitystä. Metsäteollisuus ry haluaa nostaa

esiin, että vanhenevat kuusikot ovat vaarassa kirjanpainajatuhoille, mikä tarkoittaa metsänhoitomenetelmistä pidennetyn kiertoajan välttämistä näillä kohteilla. Lisäksi kasvatustieteistä jatkuvan kasvatuksen käyttö tulee kohdentaa harkitusti sopiville kohteille.

- s. 37 kerrotaan mielenkiintoista tietoa kansallispuistojen ja muiden yleisökohteiden paikallistalousvaikutuksista. Metsäteollisuus ry katsoo, että yhdenmukaisuuden vuoksi myös muiden toimintojen, kuten metsätalouden paikallistalousvaikutukset tulisi tuoda esiin. Valtion mailta saatavalla puuraaka-aineella on aivan keskeinen rooli metsäteollisuuden puunhankinnassa. Metsäteollisuudella on erityisen laaja arvoketju ja vahva vaikutus aluetalouteen niin työllisyyden kuin verotulojen kautta.
- s. 39 kuvataan hakkuusuunnitteen laskennan taustoja ja kerrotaan, että ne sisältävät 10.000 ha vuotuisen kivennäismaiden lannoituksen ensimmäiselle 10 vuodelle. Epäselväksi jää, onko turvemaiden lannoituksia suunnitelmissa lainkaan vai puuttuvatko ne vain laskelmista. Metsäteollisuus ry korostaa, että turvemaiden tuhkalannoitukset lisäävät kasvua jopa kymmeniksi vuosiksi eteenpäin.

Kappaleessa viitataan myös laskelmassa käytettyyn kiertoajan jatkumiseen ja siihen vaikuttaviin lisärajoitteisiin, mutta näitä ei avata tarkemmin. Metsäteollisuus ry haluaa nostaa esiin, että kiertoajan jatkamista harkittaessa on vakavasti otettava huomioon erityisesti ikääntyvien kuusikoiden kasvavat tuhoriskit.

- s. 40 kerrotaan laskelmien mukaisesta metsien puumäärän tulevasta kasvusta. Oikea-aikainen ja aktiivinen metsänhoito yhdessä vaikuttavien luonnonhoitotoimien kanssa tulevat kasvattamaan laskentakaudella 2025-2065 elävän puuston määrää ja samalla puuston hiilivarastoa puolitoistakertaisesti. Metsäteollisuus haluaa vielä korostaa, että tuleviin muutoksiin ja häiriöihin on reagoitava viipymättä, jotta kehitys säilyy jatkossakin myönteisenä.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja

Siira Anni-Maija
Metsäteollisuus ry

Metsäteollisuus ry

[Takaisin luetteloon >](#)

Organisaatio: Metsäteollisuus ry

Toimiala: Yhdistys tai yhteisö

Vastuuvastuuvalmistelija: Anna-Maija Siira

Metsähallituksen vastine:

Osiossa Jokainen luonnonvarasuunnitelma on aikansa kuva ilmastonmuutoksen ja siihen sopeutumisen voidaan katsoa sisältyvän kuvassa esimerkiksi hiilinielutavoitteeseen. Metsien terveys liittyy puolestaan muun muassa kestäväan kasvuun, monimuotoisuuteen ja metsien monikäyttöön.

Metsähallitus pyrkii sijoittamaan tuuli- ja aurinkovoimahankkeet vastuullisesti jo ennestään ihmisen muokkaamaan ympäristöön ja siten, että ympäristöön kohdistuvat vaikutukset jäisivät vähäisiksi. Hankekehityksessä pyritään vähentämään haitallisten ympäristövaikutusten syntymistä sekä sovittamaan yhteen eri näkökulmia ja tavoitteita.

Metsähallitus seuraa luonnonarvokauppa-alan kehittymistä ja ottaa Metsäteollisuus ry:n esiin tuomat asiat aikanaan huomioon.

Metsähallituksen käyttämiin hiilinielulaskelmiin sisältyy myös maaperähiili.

Metsähallitus toteuttaa lannoituksia sekä kivennäis- että turvemaidella. Turvemaiden lannoitukset sisältyvät mainittuun 10 000 hehtaariin. Suurin osa lannoituksista kohdistuu kuitenkin kivennäismaille. Turvemaiden lannoitusten osuus vaihtelee vuosittain, ja niitä myös rajoittaa lannoitukseen käytettävän tuhkan saatavuus.

MELA-hakkuusuunnitteen laskennan kuvauksessa (liite 3) on todettu Metsähallituksen pyrkivän hiilinielutavoitteeseensa huolehtimalla puuston kasvusta ja sitä mahdollisuuksien mukaan lisäämällä esimerkiksi lannoituksin ja käyttämällä jalostettua viljelymateriaalia. Jatkuvan kasvatuksen käyttö kohdennetaan sille sopiville kohteille Metsähallitus Metsätalous oy:n ympäristöoppaan mukaisesti.

Metsähallitus on hyvin tietoinen puuraaka-aineen laajasta arvoketjusta ja sen suuresta vaikutuksesta aluetalouksiin. Näitä ei kuitenkaan ole toistaiseksi selvitetty Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman alueelta.

Aiheutunut toimenpide:

Ei muutosta suunnitelmaan.

Museoviraston lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Metsähallitus on pyytänyt Museovirastolta lausuntoa luonnoksesta Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmaksi vuosille 2025–2030. Luonnonvarasuunnitelma kattaa kaikki käyttömuodot valtion omistamalla ja Metsähallituksen hallinnassa olevalla maa- ja vesialueella Etelä-Suomessa merialueita lukuun ottamatta. Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitteluala on yhteensä 1,2 miljoonaa hehtaaria ja se ulottuu 14 eteläisimmän maakunnan alueelle manner-Suomessa.

Museovirasto on tutustunut luonnokseen ja toteaa seuraavaa:

Luonnonvarasuunnittelu on valtion omistamien maa- ja vesialueiden pitkän aikavälin kestävä käytön suunnittelu, missä yhteensovitetaan Metsähallitukselle annettuja tavoitteita paikallisiin toiveisiin ja mahdollisuuksiin sekä kartoitetaan yhteistyön mahdollisuuksia. Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden taustalla vaikuttavat laajat, usein globaalit haasteet ja ilmiöt, kuten energiamurros, ilmastonmuutos tai muuttunut turvallisuustilanne. Muuttuva ympäristö tarjoaa aina kuitenkin myös uusia mahdollisuuksia, joihin toimintaohjelmassa halutaan reagoida.

Luonnonvarasuunnitelman laadinnassa on osallistettu runsaasti metsäsektorin toimijoita, kuntia ja aluekehitysorganisaatioita, luonto- ja luonnonvarat-toimijoita, koulutus- ja tutkimusorganisaatioita sekä erikseen Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos ja Suomen Latu. Kulttuuriperintöalan toimijoista on ollut mukana vain Suomen metsämuseo Lusto.

Etelä-Suomen luonnonvarasuunnittelun sidosryhmätyötä on kutsuttu myös nimellä mahdollisuuksien LVS. Museovirasto haluaa tuoda esille, että luonto- ja kulttuuriperintöarvot ovat yhteydessä toisiinsa. Kulttuuriperintöbarometrin (2021) mukaan ihmiset pitävät luontoympäristöä kaikkein tärkeimpänä vaalittavana kulttuuriperintönä. Puhdas ja monimuotoinen luonto nähdään myös tärkeimpänä tulevaisuuden kulttuuriperintönä. Kulttuuriperintö- ja luontoarvoja tulisikin käsitellä nykyistä kokonaisvaltaisemmin ja eri toimijoiden yhteistyönä. Myös Metsähallituksen laatimassa Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmassa tulisi molempien huomioiminen sekä ymmärrys ihmisten ympäristö- ja luontosuhteiden merkityksestä näkyä selvemmin aivan kuten vuonna 2024 laaditussa Metsähallituksen Merialueiden luonnonvarasuunnitelmassa 2024–2028.

Museovirasto esittääkin, että jatkossa Metsähallitus osallistaa laajasti alueellisia vastuumuseoita ja muita kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön toimijoita tulevien luonnonvarasuunnitelmien alueilta. Suunnittelun taustamateriaalina ja toimenpiteiden arvioinneissa tulisi hyödyntää jo olemassa olevia valtakunnallisia inventointeja kuten Valtakunnalliset maisema-alueet (VAMA 2021), Valtakunnalliset rakennetun ympäristön alueet (RKY) sekä valtakunnalliset arkeologiset kohteet (VARK).

Pääteemat nyt esitetyssä suunnitelmassa ovat: 1. vihreä kasvu, 2. ilmasto ja luonnon monimuotoisuus sekä 3. hyvinvointi ja turvallisuus, joiden mukaan on laadittu 20

toimenpidettä käsittävä toimintaohjelma.

Vihreän kasvun toimenpiteet (7 kpl) pitävät sisällään toimenpiteitä, joilla pyritään vastaamaan energiasektorin muutokseen. Kaikkiin esitettyihin toimenpiteisiin liittyy myös kulttuurisia sidoksia, jotka tulisi tunnistaa toteuttamisessa. Esimerkiksi kestävän metsätalouden toimenpiteet edesauttavat metsissä olevan ja metsänkäyttöön liittyvän kulttuuriperinnön säilymistä. Toisaalta esitettyihin toimenpiteillä, kuten tuuli- ja aurinkoenergiaprojekteilla, teollisten ja kaivoshankkeiden kehittämisellä ja hyödyntämisellä sekä metsätaloustoimenpiteillä on – yleensä negatiivista- vaikutusta sekä lähiympäristön luontoon ja kulttuuriperintöön sekä maisemaan.

Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuus toimenpiteillä (6 kpl) pyritään vastaamaan ilmastonmuutokseen ja ehkäisemään luontokatoa. Ilmastonmuutoksen sopeutumis- ja hillintätoiminnalla edistetään osaltaan myös kulttuuriperinnön säilymistä. Perinneympäristöjen ennallistaminen ja hoito lisää maaseutumaisemien monimuotoisuutta ja on osa kulttuurimaisemien suojelua. Virtavesiin liittyy usein historiallinen ihmistoimintaa ja niiden kunnostamisessa on mahdollista käyttää luonto- ja kulttuuriarvot yhdistäviä ratkaisuja. Luonnonsuojelualueiden ja Metsähallituksen hallinnoimien kulttuuriperintökohteiden hoidon vaikuttavuuden ja tuottavuuden lisääminen edistää matkailua sekä vapaa-ajan viettoa ja houkuttelee kulttuuriperintöön tutustumiseen.

Hyvinvointi ja turvallisuus toimenpiteisiin (7 kpl) sisältyy saavutettavuuden ja virkistyskäytön lisäksi kulttuurihistoriallisten arvokohteiden ylläpito, hoito ja kunnostus. Arvokohteiden suojelua vahvistetaan kehittämällä kohteiden kestävä hoitoa ja ilmastonmuutoksen vaikutusten seuranta. Aineellinen ja aineeton kulttuuriperintö auttavat myös jaksamista ja henkistä kriisinkestoa.

Toimenpideohjelman toteutumisen mittarit on esitetty suunnitelman liitteissä. Arviointikriteereihin mainitaan niin ekologinen, sosiaalinen kuin taloudellinen kestävyys, mutta ei kulttuurista, mitä Museovirasto pitää puutteena.

Metsähallituksen hallinnoimista Etelä-Suomen alueella sijaitsevista kulttuuriperintökohteista on otettu mukaan ainoastaan Valkeakosken Rapolan linnavuori sekä Kaarinan Kuusiston piispanlinna. Pois ovat jääneet mm. Karjaan Raaseporin linna, Turku Koroistenniemi, Loviisan Svartholman linna, Porvoon linnamäki, Savitaipaleen Kärnäkosken linnoitus sekä Helsingin Vallisaari, missä kulttuuriarvot ovat olennainen osa kaupunkiluontoa. Kaikki em. kohteet ovat valtakunnallisesti arvokkaiden arkeologisten kohteiden (VARK)-listalla.

Liitteessä 5 on esitelty keskeisimpiä tunnistettuja riskitekijöitä. Museovirasto pitää arviointia kattavana ja perusteltuna.

Metsähallituksen Luontopalvelut vastaa maamme kansallis- ja luonnonpuistojen, muiden suojelukohteiden sekä erämaa- ja virkistysalueiden hoidosta, käytöstä ja yleisöpalveluista sekä useiden uhanalaisten lajien ja luontotyyppien valtakunnallisesta suojelusta ja seurannasta. Julkisilla hallintotehtävillä on myös lakisääteinen velvollisuus vaalia hallinnassaan olevaa kulttuuriomaisuutta. Luontopalveluihin kohdistuneet ja kohdistuvat leikkaukset ovat vaarantaneet näiden tehtävien hoitamista ja siihen liittyvien riskien tunnistamista ja varautumista, mihin Metsähallituksen tulisi kiinnittää huomiota.

Kokonaisuutena Museovirasto pitää esitettyä Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmaa 2025-2030 hyvin laadittuna, selkeästi esitettynä ja toteuttamiskelpoisena mutta toivoo, että jatkossa myös kulttuuriperintö ja maisema huomioidaan osana luonnonvarojen käytön suunnittelua

Kumpulainen Miikka
Museovirasto

Soininen Olli
Museovirasto - Kulttuuriympäristöpalvelut, Kulttuuriympäristön suojeluyksikkö

Museovirasto

[Takaisin luetteloon >](#)

Organisaatio: Museovirasto

Toimiala: Valtion virasto tai laitos

Vastuuvastuuvalmistelijat: Miikka Kumpulainen ja Olli Soininen

Metsähallituksen vastine:

Luonnonvarasuunnitelmat laaditaan laajoille maantieteellisille alueille, ja erityyppisiä sidosryhmiä osallistetaan laajasti maantieteellisesti mahdollisimman kattavasti. Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman yhteistyöryhmässä oli jäsen Suomen metsämuseo Lustosta, merialueen luonnonvarasuunnittelussa jäsen oli puolestaan Museovirastosta. Metsähallitus haluaa osallistaa jatkossakin suunnitteluun kulttuuriperinnön tai kulttuuriympäristön toimijoita muun muassa kutsumalla edustajia luonnonvarasuunnitelmien yhteistyöryhmiin. Metsähallitus ei pysty lupaamaan eri alueellisten vastuumuseoiden sekä muiden kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön toimijoiden osallistamista.

Kulttuurinen kestävyys näkyy puutteellisesti suunnitelmassa. Kulttuurinen kestävyys lisätään toimenpiteen ”Ylläpidämme kulttuurihistoriallisia arvokohteita ja toteutamme niiden hoito- ja kunnostustöitä” (s. 19) tarkenteeseen. Lisäksi kulttuurinen kestävyys sisällytetään osaksi Vihreän kasvun mittaria ”Lisäämme virkistyskäytön ja luontomatkailun mahdollisuuksia suojelualueiden ulkopuolella” (s. 27).

Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelma kattaa vain manner-Suomessa sijaitsevat, Metsähallituksen hallinnoimat kohteet. Näistä vain osalla on jatkuvaa käyntilaskentaa: Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmaan on valittu sellaiset

kohteet. Lisäksi on huomattava, että Museoviraston lausunnossa luetelluista kohteista Svartholman linna Loviisassa ja Helsingin Vallisaari sijaitsevat Merialueen luonnonvarasuunnitelman alueella.

Aiheutunut toimenpide:

Lisätään toimenpiteeseen s. 19 Ylläpidämme kulttuurihistoriallisia arvokohteita ja toteutamme niiden hoito- ja kunnostustöitä -toimenpiteen tarkenteeseen ”Toiminnassamme edistämme kulttuurista kestävyttä hallinnoimillamme alueilla.”

Lisäksi kulttuurinen kestävyys sisällytetään osaksi Vihreän kasvun mittaria ”Lisäämme virkistyskäytön ja luontomatkailun mahdollisuuksia suojelualueiden ulkopuolella” (s. 27): ”Tavoitteena on saada valtionmaiden suojelualueiden ulkopuolinen virkistyskäyttö kasvuun, joka voi olla sekä ekologisen, sosiaalisen, kulttuurisen että taloudellisen kestävyuden kannalta hyvä asia.”

Lisätään alueiden käyntimäärä-sivulle (s. 36) loppuun huomautus, että käyntimäärät on ilmoitettu vain sellaisilta alueilta, joilla käyntimäärälaskenta on vähintäänkin melko jatkuvaa.

Pirkanmaan liiton lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Päätös

Pirkanmaan liitto pitää maa- ja vesialueiden pitkän aika-välin kestävän käytön strategista suunnittelua erittäin tärkeänä ja kannatettavana. Liitto toivoo, että Metsähallitus toimintaansa kehittäessään ja suunnitellessaan kiinnittäisi huomiota lainvoimaisiin maakuntakaavoihin sekä näitä pohjustaviin selvityksiin. Pirkanmaalla erityisesti uhanalaisten lajien ja luontotyyppien selvitys, joka kattaa alueellisten vastuulajien tunnistamisen, sekä tämän jatkona toteutettu maakunnallisesti merkittävien luonnon monimuotoisuuden keskittymien tunnistaminen, olisi syytä ottaa huomioon toiminnassa.

Pirkanmaalta, kuten muistakin maakunnista, löytyy lukuisia maakuntakaavoissa tunnistettuja ekosysteemipalvelujen sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä maa- ja vesialueita ja vyöhykkeitä, joilla monikäyttöisyyttä ja tavanomaista kestävämpien toimien harjoittamista tulisi suosia. Näillä alueilla Pirkanmaan maakuntakaavalliset tavoitteet kytkeytyvät vahvasti Pirkanmaan luonnon monimuotoisuusohjelman (Pirkanmaan LUMO) tavoitteisiin edistää vapaaehtoista luontotietoon perustuvaa tekemistä ja yhteistyöstä luonnonhoidossa ja luontoarvojen vaalimisessa. Pirkanmaan liitto pitää tärkeänä, että näitä tavoitteita edistetään myös Metsähallituksen toiminnassa. Esimerkiksi Pirkanmaalla Seitsemisen ja Helvetinjärven välisiä valtio-omisteisia alueita halutaan kehittää luonnon monimuotoisuuden, matkailun ja kestävän metsänhoidon osaamisen saralla alueen erityiset luonto- ja kulttuuriympäristöarvot huomioiden.

Erityisesti energiantuotannon alueiden tunnistamiseen ja kaavoittamiseen liittyy vahvaa yhteensovittamisen tarvetta jo suunnittelun varhaisessa vaiheessa. Hankekooltaan merkittävien aurinko- ja tuulienergiatuotannon alueiden kaavoituksessa ja näille suunnattavien toimien suunnittelussa Pirkanmaan liitto tekee mielellään yhteistyötä niin Metsähallituksen kuin muidenkin sidosryhmien kanssa. On tärkeää tunnistaa, että tavoitteet energiantuotannon lisäämisestä, luonnon monimuotoisuuden vahvistamisesta, ilmastokestävyydestä ja virkistyskäytöstä ovat monissa tilanteissa toisensa poissulkevia. Energiahankkeisiin liittyy myös vahva sosiaalisen hyväksyttävyyden elementti.

Pirkanmaa maakuntana sekä valtaosa alueen kunnista ovat sitoutuneet vaikuttavaan ilmastotyöhön ja ovat mukana HINKU-ilmastositoumuksessa. Pirkanmaan hiilineutraaliustiekartassa vuoteen 2030 tarkastellaan ilmastotavoitteiden edistymistä alueella. Pirkanmaan hiilinielujen ja -varastojen nykytila ja skenaariot -selvityksen (FCG, 2024) perusteella maakunnan metsien hiilinielut ovat hupenemassa muiden maakuntien tapaan. Tämä edellyttää nopeita toimia, jotta nielujen kehityssuunta voidaan muuttaa ja vuodelle 2030 asetettu tavoite saavuttaa. Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelmassa esitetty hakkuusuunnite nostaa hakkuiden määrää edellisestä suunnitelmakaudesta 0,2 milj. m³/v (+9 %). Hakkuusuunnitteen nostaminen tilanteessa, jossa valtion maiden hiilinielujen todetaan Metsähallituksenkin suunnitelmassa vähentyneen, näyttäytyy ristiriitaisena. Hakkuiden

kohdentaminen nuorten metsien hoitoon on kuitenkin varsin perusteltua. Heikentyneen hiilinielutilanteen vuoksi Pirkanmaan liitto pitää tärkeänä, että alueen maa- ja metsätaloustoimissa pyritään vahvistamaan nieluja ja varastoja. Pirkanmaan liitto suosittelee selvittämään tarkemmin Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmassa esitetyn hakkuusuunnitteen tason määrittämistä suhteessa pitkän aikavälin ilmastotavoitteisiin sekä kestävästä käytön tavoitteisiin. Lisäksi Pirkanmaan liitto näkee tärkeänä linjaukset toimista, joilla valtion metsien ilmastokestävyyttä voidaan parantaa. Tällä on merkitystä luonnon monimuotoisuuden kannalta sekä välittömästi että muuttuvassa ilmastossa.

Suunnitelman toimintaohjelmaan on kirjattu tavoitteita teemoista vihreä kasvu, lumo ja ilmasto sekä hyvinvointi ja turvallisuus. Tavoitteet on kuvattu melko yleispiirteisinä, eivätkä sisällä hakkuusuunnitteen tavoin samantasoista konkretiaa, jolloin muiden teemojen osalta suunnitelman vaikuttavuus voi jäädä vähäiseksi. Vastaavia selviä tavoitteita olisi kuitenkin mahdollista johtaa esimerkiksi hiilinieluihin tai uhanalaisten lajien turvaamiseen liittyen.

Pirkanmaan liitto katsoo, että avoin ja välitön vuoropuhelu erilaisten toimintojen yhteensovittamisessa on ensiarvoisen tärkeää, ja pitää nyt lausuttavana olevaa Luonnonvarasuunnitelmaa 2025–2030 tästä hyvänä esimerkkinä. On myös hyvä, että suunnitelman liiteaineistoon on koottu konkreettisia seurannan mittareita. Suunnitelmatyön yhteydessä on toteutettu kansalais- ja nuorisokyselyjä, joiden huomioimista konkreettisisissa toimenpiteissä voisi olla tarkoituksenmukaista vahvistaa. Jotta suunnitelman tavoitteita voitaisiin edistää myös muiden tahojen toimesta maakunta- ja aluetasolla, Pirkanmaan liitto toivoo, että suunnitelmassa olisi esimerkiksi maakuntakohtaisia tai muilla tavoin kohdennettuja tavoitteita ja toimenpiteitä. Tämän myötä hahmottuisivat paremmin Metsähallituksen alueellinen toiminta sekä tätä tukevat muut maakunnalliset tai seudulliset toimet sekä tavoitteet, unohtamatta paikallisia ja alueellisia toimijoita.

Päätöksen peruste

Hallintosäätö pykälä 150
Maakuntakaavoitus
Selostus

Metsähallitus pyytää Pirkanmaan liiton lausuntoa Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmasta vuosille 2025-2030. Lausunto on pyydetty antamaan viimeistään 21.4.2025 lausuntopalvelu.fi:ssä.

Luonnonvarasuunnitelma kattaa kaikki käyttömuodot valtion omistamalla ja Metsähallituksen hallinnassa olevalla maa- ja vesialueella Etelä-Suomessa merialueita lukuun ottamatta. Etelä-Suomen luonnonvarasuunnittelualue on yhteensä 1,2 miljoonaa hehtaaria ja se ulottuu 14 eteläisimmän maakunnan alueelle Manner-Suomessa.

Luonnonvarasuunnittelu on valtion omistamien maa- ja vesialueiden pitkän aikavälin kestävästä käytön suunnittelua. Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelma laaditaan Metsähallitusta koskevan lain (234/2016) ja asetuksen (247/2016), omistajapolitiikan, omistajan asettamien

tavoitteiden ja Metsähallituksen konsernistrategian asettamissa kehyksissä yhdessä sidosryhmien kanssa. Siinä yhteensovitetään Metsähallitukselle annettuja tavoitteita paikallisiin toiveisiin ja mahdollisuuksiin sekä kartoitetaan yhteistyön mahdollisuuksia.

Suunnitteluprosessin lopputuloksena valmistuu Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelma kaudelle 2025–2030. Luonnonvarasuunnitelman hyväksyy Metsähallituksen hallitus.

Lisätietoja

Tämän lausunnon ovat valmistelleet suunnittelija Johanna Kuusterä, suunnitteluinsinööri Iris Lehtonen sekä kehittämisspällikkö Liisa Hyttinen ja hyväksynyt suunnittelujohtaja Ruut-Maaria Rissanen.

Ote
Lausuntopalvelu.fi

Scarpellini Elisabet
Pirkanmaan liitto

Pirkanmaan liitto

[Takaisin luetteloon >](#)

Organisaatio: Pirkanmaan liitto

Toimiala: Kunta tai kuntayhtymä

Vastuuvastuuvalmistelijat: Johanna Kuusterä, Iris Lehkonen ja Liisa Hyttinen

Metsähallituksen vastine:

Luonnonvarasuunnittelu on luonteeltaan yleispiirteistä ja strategista, eikä siinä konkreettisesti ohjata yksittäisten alueiden käyttöä. Metsähallituksen näkemyksen mukaan luonnonvarasuunnitelman tavoitteiden ja vaikutusten erittely maakuntakohtaisesti ei ole tarkoituksenmukaista. Maakuntakaavoja käytetään yksityiskohtaisemmissa suunnitelmissa, joissa tehdään kohdennettuja maankäyttöpäätöksiä.

Metsähallitus pyrkii sijoittamaan tuuli- ja aurinkovoimahankkeet vastuullisesti niin, että ympäristöön kohdistuvat vaikutukset jäisivät vähäisiksi. Metsähallitus tekee mahdollisuuksien mukaan toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi energiahankkeiden yhteydessä. Luontoarvojen lisäksi myös sosiaaliset vaikutukset arvioidaan ja paikallisille asukkaille annetaan vaikutusmahdollisuuksia hankekehityksen eri vaiheissa. Käymme hankkeiden luvituksen yhteydessä aktiivista sidosryhmävuoropuhelua ja otamme huomioon saadun palautteen hankkeiden suunnittelussa. Tavoitteena on, että energiahankkeet eivät rajaisi alueiden virkistyskäyttöä tarpeettomasti.

Hakkuusuunnite on tehty omistajapoliittisten tavoitteiden sekä metsien puuston tilan ja ennustetun kasvun perusteella yhteensovittaen monikäyttömetsiin kohdistuvat erilaiset tavoitteet. Kuten liitteessä 3 on kerrottu, suunnitelaskelmassa

on otettu huomioon valtion maiden monikäyttömetsien hiilinielun kasvattaminen 10 prosentilla vuoden 2018 tasosta vuoteen 2035 mennessä hakkuumäärää rajoittavana tekijänä.

Aiheutunut toimenpide:

Ei muutosta suunnitelmaan.

Pohjanmaan liiton lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Taustaa

Metsähallitus pyytää lausuntoa luonnoksesta Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmaksi vuosille 2025–2030. Merialueita lukuun ottamatta luonnonvarasuunnitelma kattaa kaikki valtion omistamat ja Metsähallituksen hallinnassa olevat maa- ja vesialueet 14 eteläisimmän maakunnan alueella. Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelma on valmisteltu laajassa yhteistyössä ja sitä taustoittaa Metsähallituksen strategia, joka edistää vihreää kasvua, Suomen hiilineutraaliustavoitetta, luonnon monimuotoisuutta, sekä hyvinvointia ja turvallisuutta. Luonnonvarasuunnitelmassa pyritään yhteensovittamaan toimintaympäristön mahdollisuudet sekä asiakkaiden ja sidosryhmien toiveet.

Lausunto

Pohjanmaan liitto kiittää lausuntomahdollisuudesta ja toteaa luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta seuraavaa: Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelmassa on esimerkillisesti tunnistettu ajankohtaiset toimintaympäristön muutokset; energiamurros, ilmastonmuutos ja luontokato sekä turvallisuus ja huoltovarmuus. Tulevien vuosien toimintaohjelman painopisteet on hyvin sovitettu niihin. Metsähallituksen hallinnoimat valtion maa- ja vesialueet luokitellaan karkeasti liiketoiminnan sekä luonnonsuojelun alueisiin. Suunnittelualueella niiden pinta-alasta yli puolet on joko monikäyttömetsiä tai suojelualueita ja noin prosentti virkistyskäytön

ja matkailun alueita. Toimintaohjelma on selkeästi jaettu kolmen pääteeman muodostamaan kokonaisuuteen; vihreä kasvu, ilmasto ja luonnon monimuotoisuus, hyvinvointi ja turvallisuus. Toimenpidekokonaisuuksille on myös määritelty määrälliset mittarit, joiden avulla luonnonvarasuunnitelman toteutumista seurataan vuosittain. Kaikille pääteemoille yhteiseksi mittariksi on asetettu rahankäyttö suunnittelualueella.

Toimintaohjelman pääteemojen mukaisten toimenpiteiden jakautuminen liiketoiminnan ja suojelun alueille jää suunnitelmassa epäselväksi. Suunniteltuja toimenpiteitä havainnollistava karttaesitys voisi edistää myös alueellisten suunnitelmien yhteensovittamista ja mahdollisten synergioiden huomioimista. Metsähallituksen hallinnoimat alueet ovat merkittäviä ekosysteemipalveluiden tuottajia ja luonnonvarasuunnitelmasta tulisi nousta yksiselitteisesti esille myös tätä tukevat tavoitteet. Luonnonvarasuunnitelmassa tulisi tarkastella toimenpideohjelmassa esitettyjen pääteemojen läpileikkaavuutta, eri alueisiin kohdistuvia toimenpiteitä sekä niiden mahdollisia synergiavaikutuksia. Esimerkiksi elinkeinotalouden ja huoltovarmuuden lisäksi suojelualueiden ulkopuolella olevilla valtion monikäyttömetsillä on suuri merkitys virkistyskäytön ja luontomatkailun kannalta. Niihin kytkeytyvien retkeilyalueiden ja matkailupalvelujen kehittäminen on tärkeää, sillä se edistää kestävä matkailua, retkeilypalvelujen saavutettavuutta sekä luonnosta saatavaa hyvinvointia.

Holm Ann
Österbottens förbund

Asunmaa Riikka
Österbottens förbund - Pohjanmaan liitto

Pohjanmaan liitto

[Takaisin luetteloon >](#)

Organisaatio: Pohjanmaan liitto

Toimiala: Kunta tai kuntayhtymä

Vastuuvalmistelija: Ann Holm ja Riikka Asunmaa

Metsähallituksen vastine:

Luonnonvarasuunnitelman tavoitteena on esittää Metsähallituksen toimintaa ja sen periaatteita suunnittelualueella eikä se pyri jaottelemaan toimintaansa suunnitelmassa erikseen liiketoimintaan ja muuhun toimintaan.

Metsähallituksen tuottamia ekosysteemipalveluja esitellään laajasti Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmassa. Puuntuotanto ja sen mahdollistama hakkuusuunnite on esimerkki tuotantopalveluista, hiilinielu sääntelypalveluista ja virkistyskäyttö kulttuuripalveluista. Metsähallitus ei näe tarpeellisena käyttää näiden tai muidenkaan osalta ekosysteemipalvelu-termiä.

Aiheutunut toimenpide:

Ei muutosta suunnitelmaa.

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen lausunto Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmasta 2025–2030

Lausunnonantajan lausunto

Metsähallitus on pyytänyt Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus) lausuntoa Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmasta vuosille 2025–2030. Luonnonvarasuunnitelma kattaa kaikki käyttömuodot valtion omistamalla ja Metsähallituksen hallinnassa olevalla maa- ja vesialueella Etelä-Suomessa merialueita lukuun ottamatta. Suunnitelmassa linjataan valtion omistamien maa- ja vesialueiden pitkän aikavälin käyttöä ja yhteensovitetaan Metsähallitukselle annettuja tavoitteita paiskallisiin toiveisiin ja mahdollisuuksiin sekä kartoitetaan yhteistyön mahdollisuuksia. Yhteistyöryhmän fasilitointi oli ratkaisuhakuista ja keskustelua ruokkivaa. Kaikkien luonnonvarasuunnitelma on erinomainen väline yhteensovittaa Metsähallituksen monia, osin keskenään ristiriitaisiakin tavoitteita.

Osallistaminen ja laadintaprosessi

Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelma on laadittu tiiviissä yhteistyössä eri sidosryhmiä osallistaen. Sidosryhmien ja kumppanien osallistaminen on ollut hyvää. Itä-Suomen alueellisessa yhteistyöryhmässä käsiteltiin Pohjois-Karjalan maakunnan erityiskysymyksiä ja Pohjois-Karjalan ELY-keskuksella oli edustus kyseisessä ryhmässä. Yhteistyöryhmän työskentelyssä yhdistyivät tieto ja aluetuntemus, ja eri näkökulmat tulivat kuulluksi.

Kansalaisosallistamiseen liittyen luonnonvarasuunnitelman yhteydessä toteutettiin kyselyt nuorille ja kansalaisille yleisesti. Laajemman kansalaisnäkökulman kerääminen luonnonvarasuunnitelman laatimisen yhteydessä on tarpeellista ja kannatettavaa, mutta kyselyjen otosten satunnaistamisen puuttuminen vaikeuttaa kyselyjen tulosten tulkintaa ja hyödynnettävyyttä.

Yleisiä huomiota luonnonvarasuunnitelmasta

Metsähallituksen strategiasta johdetut toimintaohjelman pääteemat ovat vihreä kasvu, ilmasto ja luonnon monimuotoisuus sekä hyvinvointi ja turvallisuus. Luonnonvarasuunnitelman toimenpideoio on laadittu tiiviiksi sähköistä esitysmuotoa hyödyntäen. Toimintaympäristön keskeiset muutokset ja niiden antamat mahdollisuudet on tunnistettu hyvin. Suunnitelman pääteemat ovat oikeaan osuneita ja hyvin tiivistettyjä. Luonnonvarasuunnitelman esitystapa on selkeä ja viestinnällisesti onnistunut, mutta muistuttaa jo hieman liian paljon markkinointimateriaalia. Luonnonvarasuunnitelman toimenpiteet ovat pääosin hyviä ja kannatettavia. Toimenpiteet on esitetty kuitenkin varsin tiiviisti, eikä esimerkiksi tavoitteita tuoda esiin konkreettisesti, mikä hankaloittaa kokonaiskuvan muodostamista ja arviointia. Luonnonvarasuunnitelman toimenpiteisiin kytkeytyvät mittarit kertovat näin ollen tavoitteista hieman epäsuorasti.

Yksityiskohtaisempia huomioita toimintaohjelma 2025 - 2030:n toimenpiteisiin:

- Tuotettu energia (GWH, voisi olla sama lyhenne myös tekstissä kaikissa kohdissa) on kerrottu vain suoraan energiatuotantoon toimitetun puun osalta, vaikka merkittävä osa muustakin toimitetusta puusta päätyy energiantuotantoon, joten arvio tästä olisi ainakin tekstiosassa paikallaan.
- Toimenpiteen ja siihen liittyvien mittareiden otsikko ”Ennallistamme ja teemme luonnon-hoitotoimia sekä turvaamme monimuotoisuutta Metsähallituksen ympäristöoppaan keinoin” on epätarkka, ikään kuin ennallistaminen ja luonnonhoitotoimet toteutettaisiin vain Metsähallituksen ympäristöoppaan keinoin. Väite pitää paikkansa monikäyttömetsien osalta ja on kannatettava. Luontopalvelujen ennallistamistyö toteutuu kuitenkin muutoin kuin ympäristöoppaan keinoin.
- On todettu yleisesti, että ennallistamisen ja luonnonhoidon painopistettä on syytä siirtää suojelualueiden ulkopuolelle, mikä olisi hyvä todeta luonnonvarasuunnitelmassa myös. Tämän myötä Metsähallituksen, niin Metsätalous Oy:n kuin Luontopalvelujen rooli ennallistajana suojelualueiden ulkopuolella ja erityisesti yhteissuunnittelu eri tahojen kanssa korostuu.
- Toimenpiteeseen ”Toteutamme osaltamme tulevan kansallisen biodiversiteettistrategian toimintaohjelman ja omistajaohjauksen tavoitteita” liittyen tarkennuksena mainitaan asiantuntijoiden osallistuminen EU:n ennallistamisasetuksen toimeenpanoon, mikä onkin erinomaisen tärkeää. Tämän lisäksi valtiolla on erittäin merkittävä rooli kansallisen ennallistamissuunnitelman toimeenpanossa konkreettisten ennallistamistoimien toteuttajana niin valtion maa- ja vesialueilla kuin myös osana laajempia yhteistyöverkostoja.
- Toimenpide ”Tiivistämme erävalvontaan liittyvää viranomaisyhteistyötä” voisi olla tavoitteellisempi eli esimerkiksi ”Muiden viranomaisten kanssa erävalvonnassa

tehtävällä yhteistyöllä varmistamme eränkävynnin lainmukaisuuden”.

- Kumppani- ja sidosryhmäkäsitteitä on käytetty jossain määrin epäyhtenäisesti, siirtyen lopulta pelkästään sidosryhmäkäsitteen käyttöön.

Ilmasto ja luonnon monimuotoisuus

Luonnonvarasuunnitelman kaikilla pääteemoilla on vahvoja kytköksiä ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen. Ilmastonmuutos on nimetty toimenpiteiden taustalla vaikuttavaksi laajaksi globaaliksi haasteeksi/ilmiöksi, ja Hiilineutraali Suomi -tavoite on nostettu Metsähallituksen omistajapoliittisiin tavoitteisiin ja strategiaan. Myös nuoriso- ja kansalaiskyselyiden tulosten perusteella ilmastonmuutoksen hillintää tulisi korostaa valtion maiden maankäyttöpäätöksissä. Näin ollen on tärkeää, että luonnonvara-suunnitelman toimintaohjelman tavoitteet ja toimenpiteet mittareineen todellisuudessa tukevat ilmastonmuutoksen hillintää ja Suomen hiilineutraaliustavoitetta. Tämän toteutumiseksi luonnonvarasuunnitelman vaikutuksia suhteessa ilmastotavoitteisiin tulisi arvioida tarkemmin.

Tällä kaudella Metsähallituksen omistajapoliittisissa linjauksissa painotuksena on erityisesti uusiutuvan energiantuotannon mahdollistaminen valtion alueilla. Aurinko- ja tuulivoimahankkeiden kehittäminen on nostettu toimenpiteeksi myös luonnonvarasuunnitelman toimintaohjelmaan. Uusiutuvan energian tuotannolla on merkittävä rooli ilmastonmuutoksen hillinnässä sen mahdollistaessa siirtymää pois fossiilisesta energiasta ja edistäessä esimerkiksi liikenteen ja teollisuuden sähköistymistä. Energiantuotannon hankkeilla on kuitenkin myönteisten ilmastovaikutusten lisäksi kielteisiä vaikutuksia, erityisesti hankkeiden rakentamisvaiheessa. Uusiutuvan energian hankkeiden ilmastokestävyyden varmistamiseksi hankkeet tulisi sijoittaa ensisijaisesti hiilinieluiltaan ja -varastoiltaan sekä maaperäpäästöiltään vähäisemmille alueille, kuten metsä- ja turvemaiden ulkopuolelle. Metsien monikäyttöä onkin tarpeen yhteensovittaa hiilinielutavoitteiden kanssa, ja hankkeiden sijoittelussa ja toteutuksessa pyrkiä kokonaisilmastovaikutusten

kannalta kestäviin ratkaisuihin. Vihreän kasvun teeman alaisten toimenpiteiden osalta tulisi varmistaa, että huomioidaan hiilinielujen ja -varastojen säilyminen ja arvioidaan hankkeiden kokonaisvaikutuksia, jolloin voidaan ohjata hankkeita vaikutuksiltaan vähäisemmille alueille.

Ilmastonmuutos on luonnonvarasuunnitelman mukaan tunnistettu Metsähallituksessa yhdeksi keskeisimmäksi riskiksi, mutta ilmastoriskeihin varautumista ja ilmastonmuutokseen sopeutumista ei ole sisällytetty luonnonvarasuunnitelman toimenpiteisiin tai tavoitteisiin. Varautuminen on ilmastonmuutoksen vaikutusten voimistuessa entistä tärkeämpää, ja sopeutumistoimet tukisivat myös luonnon monimuotoisuutta ja luontokadon hillintää. Ilmastonmuutoksen hillintä ja ilmastoriskeihin varautuminen ovat myös hyvinvointi- ja turvallisuuskysymyksiä. Sopeutuminen tulisi ottaa kattavammin huomioon luonnonvara-suunnitelmassa ja sen toimintaohjelmassa.

Luonnonvarasuunnitelman mittarit

Nyt ehdotetuissa mittareissa on kerrottu pääosin tapahtuneesta kehityksestä ja nykytilasta (2017 vs 2023), mutta ei ole kerrottu tavoitetta suunnittelukaudelle. Tämä on merkittävä puute luonnonvarasuunnitelmassa ja jättää avoimeksi toimenpiteiden tavoitteellisuuden mm suhteessa aiempaan kehitykseen.

Luonnonvarasuunnitelmaan esitettyjä mittareita tulisi tarkastella sen mukaan, kuvaavatko ne asetettujen tavoitteiden toteutumista. Esimerkiksi mittari Maan ostot ja myynnit sekä myydyt ja vuokratut tontit ei kuvaa vihreään kasvuun liittyvien teollisten hankkeiden sijoittumista valtion maille, eikä mittari laskutettu kiviaines tavoitetta ylijäämämassojen läjitysalueiden hyödyntämisestä.

Mittarissa valtion maiden hiilinielu ja varasto kuvataan ainoastaan puuston hiilinielujen ja -varaston kehitystä. Myös tiedot maaperän hiilivaraston seurannasta tulisi sisällyttää mittariin kokonaiskuvan antamiseksi, sillä maaperä on usein puustoa huomattavasti merkittävämpi hiilivarasto, ja hakkuilla ja luonnonvarojen hyödyntämisellä voi olla

merkittävää vaikutusta maaperäpäästöihin ja maaperän hiilivaraston säilymiseen. Maaperän turpeeseen verrattuna puusto on lyhytaikainen hiilivarasto, joten erityisesti turvemaiden hiilivarastot tulisi pyrkiä säilyttämään ja suometsien maaperäpäästöjä hillitä. Toimenpiteelle Turvaamme metsien kasvun ja hiilivaraston sekä vahvistamme hiilinieluja tulisi asettaa selkeitä tavoitteita, joiden toteutumista asetetun mittarin tulisi kuvata.

Luonnonvarasuunnitelman mittarina toimiva hakkuusuunnitteen yhteydessä ei riittävällä tavalla arvioida suunnitteen vaikutusta hiilinieluihin ja -varastoihin. Hakkuusuunnitteen kerrotaan nousevan edelliseen suunnitelmakauteen verrattuna 0,2 milj. m³/v tinkimättä hiilinielutavoitteesta. Ilmastopaneelin uusimman arvion mukaan Suomi ei kuitenkaan saavuta hiilineutraaliustavoitettaan ilman nielujen vahvistamista ja hakkuiden vähentämistä. Hakkuusuunnitteen yhteydessä tulisi esittää tarkempia arvioita siitä, miten suunnitteen toteutuminen vaikuttaa hiilinieluihin ja -varastoihin valtion mailla.

Yksityiskohtaisempia huomioita mittareista Liite 2:

- Mittarit / Vihreä kasvu. Luonnonvarasuunnitelman hakkuumääräksi vuositasolla on ehdotettu 2,4 milj.m³, hakkuupinta-ala n. 23 000 ha/vuosi, josta uudistusluonteisten hakkuiden pinta-ala noin 6 800 ha/vuosi. Vuosina 2017–2023 toteutunut hakkuumäärä on vaihdellut 2,07–2,18 milj. m³ välillä, ollen keskimäärin 2,12 milj. m³. Vaikkakin puuston tilavuus on kasvanut, ehdotettu 2,4 milj.m³ vaikuttaa suurelta tilanteessa, jossa on todettu Suomen metsien olevan ennemminkin hiilivarantojen päästökohde. Hiilinielujen kasvattamisen näkökulmasta maltillisempi hakkuumäärä olisi perusteltu.
- Mittarit / Vihreä kasvu, mittari metsävarojen kehitys monikäyttömetsissä: ikäluokan 121-140 vuotta pinta-ala on 2000 ha ja ikäluokan yli 141 vuotta 3100 ha. Metsiensuojelun tarve Etelä-Suomessa on edelleenkin merkittävä. Näiden ikäluokkien, yhteensä 5 100 ha suojelupotentiaali tulisi tarkastella.

- Mittarit / Vihreä kasvu. Lisäämme virkistyskäytön ja luontomatkailun mahdollisuuksia suojelu-alueiden ulkopuolella. Tässä tarkastellaan vain Evon ja Ruunaan retkeilyalueiden käyntimääriä. Virkistyskäyttöä on paljon muuallakin suojelualueiden ulkopuolella ja varmasti on - millä keinoin tavoitteeseen pyritään? Otetaanko erityisesti huomioon joillakin alueilla esim metsäkäytön uudistamisen menetelmien näkökulmasta?
- Mittarit / Ilmasto ja luonnon monimuotoisuus. Mittarin ja toimenpiteenkin otsikko on epätarkka kuten edellä tuotu esiin. Taulukon otsikossa "Luonnonhoitotöiden toteutusmäärät suunnittelu-alueella 2024" tulee näkyä, että kyseessä on Luontopalvelujen, pääasiassa suojelualueilla toteuttamat ennallistamisen ja luonnonhoidon toimenpiteet.
- Sama mittari: Todetaan, että Luontopalvelujen ennallistamistavoitteiden suuruuteen vaikuttanee käynnissä oleva ennallistamisasetuksen mukainen kansallisen ennallistamissuunnitelman laatiminen. Luonnonvarasuunnitelmakausi jatkuu vuoteen 2030, jonne asti on määritelty Helmi-elinympäristöohjelman tavoitteet, Helmi-ohjelmalla toki toteutetaan jo tulevan valtakunnallisen ennallistamissuunnitelman tavoitteita. Suunnitelmassa olisi syytä mainita, että tavoitteena on saavuttaa Helmi-ohjelman tavoitteet. Jos Helmi-tavoitteet eivät ole realistisia esimerkiksi rahoituksen epävarmuuden takia, olisi sekin syytä tuoda esille. Helmi-ohjelman eteneminen Helmi-teemoittain olisi varsin mielenkiintoinen mittari.
- Mittarit / Natura 2000 -luontotyyppien edustavuus ja luonnontila on esitetty todella epäselvästi. Mittari sinänsä on hyvä ja mielenkiintoinen, mutta esitystapa on vaikeaselkoinen. Natura-luontotyyppimittari asiaa on kahdella sivulla. Olisi syytä koota selkeä graafi, kuinka luontotyyppien edustavuus on muuttunut edellisestä luonnonvarasuunnitelmasta tai jostain muusta vertailuajankohdasta. Taulukon Muutos tiettyjen Natura 2000-luontotyyppien pinta-aloissa ja edustavuudessa vuosien 2015 ja 2024 välillä tietosisältö kaipaa tuekseen myös tekstiä. Kyseiseen taulukkoon sisältyy vain kolme Natura-luontotyyppiä, mikä valikointi on hyvä perustella. Selitystä kaipaa myös se, onko kyseessä luonnontilan parantuminen esim. ennallistamisen jälkeen vai aiheutuuko parantuminen / heikentyminen siitä, että suojelualueverkkoon on saatu uusia luonto-tyypeiltään edustavaa / ei niin edustavaa pinta-alaa.
- Mittarit / Virtavesiin kohdistuneet kunnostukset 2023, km. Taulukon mukaan Luontopalvelut on kunnostanut virtavesiä eniten, 13 km, kun Metsätalous Oy ja Eräpalvelut yhteensä 1,55 km. Tekstikentässä olisi hyvä olla avattuna myös Luontopalvelujen toteutustilanne.
- Mittarit / Kytkeytyneisyysanalyysi: Mielenkiintoinen analyysi, mutta kaipaisi oheen lisää selvennystä. Olisi hyvä määritellä tarkemmin, mitä tarkastellut monimuotoisuuskohteet ovat - luonto-kohteita, ekologisia yhteyksiä, kokonaan metsätalousohjelmien ulkopuolella, rajoitetun metsäkäytön piirissä? Kartan mittakaava on melko hankala ja punavihersiokkealla täysin mahdoton hahmottaa. Tavoitteena on Parannamme valtionmaiden luontoarvojen turvaamisen ja lisäämisen vaikuttavuutta huomioimalla verkostot ja kytkeytyneisyyden - verkostoa ja kytkeytyneisyyttä huomioidaan, mutta mitä tämä konkreettisesti tarkoittaa? Mittarissa todetaan nykytilanne, mutta onko tavoitteena lisätä tai parantaa kytkeytyneisyyttä esim. 200 m etäisyydellä suojelualueista sijaitsevien kohteiden osalta?
- Mittarit / Hyvinvointi ja turvallisuus, Tavoite: tarjoamme luonnossa virkistäytymisen ja luonnon kokemisen mahdollisuuden mahdollisimman monelle, mittarina kokonaiskäyntimäärät kansallis-puistoissa ja muissa yleisökohteissa. Tekstissä todetaan, että Palvelujen tulee olla kestävästi toteutettuja ja saavutettavia mahdollisimman monelle, vahvistaa kansalaisten luontoyhteyttä ja palvella erilaisia luonnossa liikkumisen tapoja. Palveluvarustukseen on kohdistettu supistamis-tarvetta rahoituksen niukentuessa. Olisi syytä todeta periaate, minkälaisilla kohteilla palvelut jatkuvat / pystytäänkö määrittelemään, mistä palvelutarjontaa supistetaan.

Suunnitelman vaikutukset ja seuranta

Luonnonvarasuunnitelmien toteutumista seurataan vuosittain suunnitelmaan sisältyvän mittariston avulla. Luonnonvarasuunnitelman seuranta ja viestinnällinen katsaus vuosittain onkin hyvä käytäntö, vaikka tavoitteet pääosin puuttuvatkin.

Siikamäki Pirkko
Pohjois-Karjalan ELY

Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Organisaatio: Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Toimiala: Valtion virasto tai laitos

Vastuuvastuuvalmistelijat: Pirkko Siikamäki

Metsähallituksen vastine:

Tavoitetasojen määrittäminen kaikille mittareille hakkuusuunnitteen tavoin olisi suotavaa, mutta ei kaikilta osin mahdollista. Metsähallitus vaikuttaa suoraan hakattavan puumäärän määrään liiketoiminnan kautta. Metsähallitus hoitaa valtion omistamia suojelualueita, mutta se ei pääätä niiden perustamisesta. Alueiden käyttöä ohjaavat Luonnonsuojelulaki ja perustamissäädökset. Metsähallituksen tehtävänä on toteuttaa valtioneuvoston ja ympäristöministeriön tekemät päätökset suojelualueiden osalta. Yritysten tuulivoimalla tuottaman energian määrä Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla riippuu esimerkiksi lupien etenemisestä ja sääoloista. Metsähallitus kiinnittää huomiota tavoitetasojen mahdolliseen määrittämiseen tulevissa luonnonvarasuunnitelmissa.

Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksessa (sivut 28–30) on otsikko ”Ennallistamme ja teemme luonnonhoitotoimia sekä turvaamme monimuotoisuutta Metsähallitus Metsätalous oy:n ympäristöoppaan keinoin”. Otsikon alla esitetään muun muassa ennallistamisen ja luonnonhoidon pinta-aloja, Natura 2000 -alueiden luontotyyppien pinta-aloja sekä kuolleen puun ja järeiden haapojen määrää. Otsikko on tulkinnanvarainen, ja sitä selvennetään ja siihen lisätään myös lajistonhoitotoimet.

Kuten suunnitelmassa on todettu, liiketoiminnan panostus luonnonhoitotöihin jatkuu Helmi-ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Liiketoiminnan merkitys kasvaa myös virtavesien kunnostuksessa.

Kansallista biodiversiteettistrategiaa ei ole vielä hyväksytty ja varsinkin kansallinen ennallistamissuunnitelman laadinta on alkuvaiheessa. Metsähallitus odottaa näitä ennen omien toimenpiteidensä määrittämistä.

Muokkaamme erätalouden kestävyttä koskevan toimenpiteen ”Varmistamme eränkävynnin kestävyden ja jatkuvuuden valtion mailla ja vesillä. Tiivistämme erävalvontaan liittyvää viranomaisyhteistyötä.” (s. 19) tarkennetta Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen ehdottamalla tavalla hieman vielä lisää muokaten.

Metsähallitus yhtenäistää asiakas-, kumppani- ja sidosryhmäkäsitteiden käyttöä suunnitelmassa.

Metsähallitus pyrkii sijoittamaan tuuli- ja aurinkovoimahankkeet liiketoiminnan käytössä oleville alueille vastuullisesti siten, että ympäristöön ja hiilinieluihin kohdistuvat vaikutukset jäävät vähäisiksi. Hankkeiden ympäristövaikutukset selvitetään kattavasti luvitusprosessien, kuten ympäristövaikutustenarvioinnin (YVA)

ja kaavoituksen, yhteydessä. Luvituksen yhteydessä arvioidaan myös hankkeiden ilmastovaikutukset.

Metsähallitus on valinnut mittarit, joilla se kuvaa mahdollisimman hyvin toimintansa vaikuttavuutta. Ne on valittu siten, että ne kohdistuvat Metsähallituksen hallinnoimille alueille, kuvaavat Metsähallituksen toimintaa ja niistä on mahdollista nähdä muutoksia suunnitelmakauden aikana sekä luvut saadaan koottua tietojärjestelmistämme ilman laajoja maastoseurantoja tai tutkimuksia. Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmassa nämä mittarit on koetettu jakaa mahdollisimman luontevasti tässä suunnitelmassa valittujen pääteemojen alle siinä vaihtelevasti onnistuen.

Hakkuusuunnite on tehty omistajapoliittisten tavoitteiden sekä metsien puuston tilan ja ennustetun kasvun perusteella. Kuten liitteessä 3 on kerrottu, suunnitelaskelmassa on otettu huomioon hakkuumäärää rajoittavana tekijänä valtion maiden monikäyttömetsien hiilinielun kasvattaminen 10 prosentilla vuoden 2018 tasosta vuoteen 2035 mennessä. Laskelmassa otetaan huomioon maaperähiili.

Vanhojen metsien suojelupotentiaali on hiljattain arvioitu vanhojen ja luonnontilaisten metsien inventointiprojektissa. Kriteereinä on käytetty useita muitakin kriteereitä kuin ikää valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti. Maankäyttöpäätöksiä ei tehdä luonnonvarasuunnitelmassa, vaan suojelu toteutetaan valtioneuvoston periaatepäätöksen ja omistajaohjauksen mukaisesti.

Suojelu- ja retkeilyalueiden ulkopuolisen virkistyskäyttö ja sen edellytykset otetaan huomioon toimenpidesuunnittelun yhteydessä kuten Metsähallitus Metsätalous oy:n ympäristöoppaassa on linjattu.

Luonnonvarasuunnitelmassa ei ole tarkoituksenmukaista esitellä Metsähallituksen eri vastuualueiden toimintaa erikseen, vaan keskittyä Metsähallituksen toimintaan kokonaisuutena. Luontopalveluiden ennallistamisen ja luonnonhoidon pinta-

alat näkyvät kuitenkin kyseiseen taulukkoon liittyvässä tekstissä. Helmi-ohjelman tavoitteita ei ole jaettu luonnonvarasuunnitelma-alueittain.

Edellisellä suunnittelukaudella Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman alueeseen sisältyi myös merialue, joka ei enää sisälly nykyiseen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnittelualueeseen. Tämän vuoksi Natura 2000 -luontotyyppien pinta-aloja ei voida suoraan verrata edelliseen suunnitelmaan. Natura 2000 -luontotyyppien määrä on niin suuri, että niiden edustavuuden ja luonnontilan muutosten esittäminen selkeästi yhdessä kuvassa on todennäköisesti mahdotonta.

Taulukko ”Muutos tiettyjen Natura 2000-luontotyyppien pinta-aloissa ja edustavuudessa vuosien 2015 ja 2024 välillä” (s. 29) valittiin sellaiset luontotyypit, joita merialueella ei juuri esiinny, jotta pinta-alojen muutos olisi selkeämmin esitettävissä. Taulukosta päätettiin kuitenkin luopua ja sen sijaan kirjata suunnitelmaan selitetekstiä Edustavuus ja luonnontilaisuus -luokista.

Virtavesien kunnostusten taulukkoa ja tekstikenttää on muokattu sen jälkeen, kun tiedosto on lähtenyt lausunolle.

Kytkeytyneisyysanalyysissä monikäyttömetsien monimuotoisuuskohteiksi (s. 32) on luettu alue-ekologiseen verkostoon kuuluvat käytön ulkopuoliset sekä rajoitetussa käytössä olevat alueet. Näitä ovat mm. Metsälain 10 § erityisen tärkeät elinympäristöt, Metsähallitus Metsätalous oy:n ympäristöoppaan mukaiset luontokohteet sekä ekologiset yhteydet. Päätettiin poistaa kartta.

Retkeilypalveluiden uudelleen mitoitus ja kohdentaminen suhteessa pienentyneeseen rahoitukseen tehdään valtakunnallisesti yhtenäisellä ja läpinäkyvällä priorisointimallilla. Työ on kesken ja etenee vaiheittain ja sen toteutumisesta viestitään aikanaan aktiivisesti ulospäin.

Aiheutunut toimenpide:

”Ennallistamme ja teemme luonnonhoitotoimia sekä turvaamme monimuotoisuutta Metsähallituksen ympäristöoppaan keinoin.” muutetaan muotoon ”Ennallistamme ja teemme luonnon- ja lajistonhoitotoimia, lisäksi turvaamme monimuotoisuutta Metsähallitus Metsätalous oy:n ympäristöoppaan keinoin.”

Tämän toimenpiteen tarkenteeseen tehdään lajistotyöstä kertovat lisäykset samoin kuin muutoksia samoin kuin kytkeytyneisyysanalyysistä kertovalle sivulle (s. 32). Muutokset on esitetty tarkemmin [Keski-Suomen liiton lausunnon yhteydessä](#).

Muutimme erätalouden kestävyttä koskevan toimenpiteen ”Varmistamme eränkävynnin kestävyuden ja jatkuvuuden valtion mailla ja vesillä. Tiivistämme erävalvontaan liittyvää viranomaisyhteistyötä.” (s.19) tarkennetta Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen ehdottamalla tavalla pienellä muokkauksella kuulumaan: ”Muiden viranomaisten kanssa erävalvonnassa tehtävällä yhteistyöllä varmistamme eränkävynnin lainmukaisuutta ja luvanvaraisuutta.”

Yhtenäistetään asiakas-, kumppani- ja sidosryhmäilmaisuja siten, että Yhteissuunnittelu-sivulla (s.11) oleva lause muutetaan muotoon: ”Luonnonvarasuunnittelu on yhteissuunnittelua, jossa asiakkaista, kumppaneista ja sidosryhmistä koostuvalla yhteistyöryhmällä on keskeinen rooli.”

Lisätään toimenpiteen Turvaamme metsien kasvun ja hiilivaraston sekä vahvistamme hiilinieluja (s. 18) tarkenteeseen omaksi kappaleekseen loppuun: ”Metsähallituksen tavoitteena on lisätä 10 % monikäyttömetsien hiilinielua vuoteen 2035 mennessä ja lisätä 10 % valtion metsien puuston hiilivarastoa vuoteen 2030 mennessä vertailuvuoteen 2018 verrattuna.”

Kytkeytyneisyysanalyysistä kuvaava kartta (s.32) päätettiin poistaa. Lisätään taulukon alle selite: ”Kytkeytyneisyysanalyysissä monikäyttömetsien monimuotoisuuskohteiksi

on luettu alue-ekologiseen verkostoon kuuluvat käytön ulkopuoliset sekä rajoitetussa käytössä olevat alueet. Näitä ovat mm. Metsälain 10 § erityisen tärkeät elinympäristöt, Metsähallitus Metsätalous oy:n ympäristöoppaan mukaiset luontokohteet sekä ekologiset yhteydet.”

Taulukko ”Muutos tiettyjen Natura 2000-luontotyyppien pinta-aloissa ja edustavuudessa vuosien 2015 ja 2024 välillä” (s.29) poistetaan. Sen tilalle lisätään teksti: ”Natura 2000 -luontotyyppien edustavuus- ja luonnontilaisuusarvot (erinomainen, hyvä, merkittävä ja ei merkittävä) perustuvat [Natura 2000 -luontotyyppioppaan](#) vakiintuneeseen terminologiaan. Tässä oppaassa on kerrottu kunkin Natura 2000 -luontotyyppin osalta ne piirteet, mitä kyseisen luontotyyppin osalta tuo arvo tarkoittaa. Metsähallitus käyttää luontotyyppi-inventoinnissaan tuota luokitusta.”

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Metsähallitus pyytää lausuntoja luonnoksesta Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmaksi vuosille 2025–2030. Luonnonvarasuunnitelma kattaa kaikki käyttömuodot valtion omistamalla ja Metsähallituksen hallinnassa olevalla maa- ja vesialueella Etelä-Suomessa merialueita lukuun ottamatta. Etelä-Suomen luonnonvarasuunnittelualue on yhteensä 1,2 miljoonaa hehtaaria ja se ulottuu 14 eteläisimmän maakunnan alueelle manner-Suomessa.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää seuraavaa: Pohjois-Karjalassa sijaitsee merkittävä valtion maiden omaisuus kansallisestikin vertailtuna monipuolisine luonnonsuojelu-, retkeily- ja monikäyttömetsäalueineen. Alueella on myös kansallisesti ja kansainvälisesti vahvaa metsäntutkimusta ja metsäosaamista sekä laajaa yritystoimintaa mukaan lukien metsäteollisuutta. Pohjois-Karjalaa ei syyttä lanseerata Euroopan metsämaakunnaksi. Tältäkin perustalta katsottuna Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelma on erittäin keskeinen suunnitelma maakunnalle ja toisin päin ajateltuna varmasti myös merkittävää koko valtionmaiden Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmalle.

Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelma onkin erinomaisesti ja havainnollisesti rakennettu tavoitteineen, toimenpiteineen ja mittareineen. Pääteemat ovat hyvin määritetty vihreä kasvu, ilmasto ja luonnon monimuotoisuus sekä hyvinvointi

ja turvallisuus. Nämä kaikki ovat isoja ja merkittäviä kokonaisuuksia ja niiden edistämisen on laajasti vaikutuksia sidosryhmille ja kansalaisille. Pääteemojen alla on koottu laatikoihin keskeisiä toimenpiteitä. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto ehdottaa vielä kunkin pääteemaan alla olevien toimenpiteiden jonkintasoista luokittelua, koska toimenpiteet ovat mittakaavaltaan ja merkitykseltään niin eri tasoisia. Esimerkiksi tavoite ”Tuotamme puuraaka-ainetta kestävästi ja vahvistamme aluetaloutta” on merkitykseltään hyvin eri kokoluokassa kuin esimerkiksi tavoite ”Hyödynnämme kaivosmineraalien talteenoton ja ylijäämämassojen läjitysalueiden mahdollisuudet”.

Maakuntaliitto kiinnittää huomiota myös pariin yksityiskohtaan suunnitelmassa. Metsähallituksen tieverkon kunnossa pitäminen on erittäin tärkeä tavoite, ja jokainen siihen käytetty euro tuo hyötyä valtiota maanomistajana paljon laajemmalle joukolle ja koko yhteiskunnalle. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto korostaa, että metsäautotiestöllä on äärimmäisen tärkeä merkitys myös muiden elinkeinojen harjoittamisen, luontoharrastusten ja virkistyskäytön kannalta. Maakuntaliitto ehdottaa kirjattavaksi suunnitelmaan, mikäli tieto on olemassa, mikä osuus kokonaisliikennemäärästä metsäautotiestöllä on muuta kuin metsätalouden harjoittamiseen liittyvää liikennettä.

Suunnitelman lopussa on erinomaisesti tuotu esille myös riskienhallinta. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto pitää keskeisimpiä riskejä hyvin tunnistettuina, mutta nostaa lisäksi huomioon viestintäverkkojen ongelmat erityisesti rajan läheisyydessä. Kännykkä- ja tietoliikenneyhteyksien toimivuus on erittäin tärkeää koko maassa, mutta

sen toimimattomuus ja haasteet on hyvä tunnistaa riskienhallinnassa toimittaessa erityisesti rajan läheisillä alueilla. Toimenpiteitä tarvitaan ehdottomasti myös tämän riskin pienentämiseksi.

Romppanen Johanna
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Organisaatio: Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Toimiala: Kunta tai kuntayhtymä

Vastuuvastuuvalmistelija: Johanna Romppanen

Metsähallituksen vastine:

Pääteemoittaisia toimenpiteitä on vain vähän (6–7 pääteemaa), eikä Metsähallitus näe tarpeelliseksi luokitella niitä tarkemmin.

Liitteessä 4 *Riskien hallinta Metsähallituksessa* todetaan yhdeksi riskitekijäksi tieto- ja kyberturvallisuuteen liittyvät riskit, joissa erikseen mainitaan myös kybervaikuttaminen. Kybervaikuttamisen käsite sisältää viestintäverkkoihin vaikuttamisen.

Aiemmin tehtyjen selvitysten mukaan kaikkien Metsähallituksen metsäteiden käytöstä noin 85 prosenttia on muuta kuin metsätalouuskäyttöä. Suunnittelualueelta ei ole tehty vastaavaa selvitystä.

Aiheutunut toimenpide:

Ei muutosta suunnitelmaan.

Satakuntaliiton lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Satakuntaliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmasta. Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman alue kattaa Suomen 14 eteläisintä maakuntaa. Suunnittelualue on varsin laaja, minkä vuoksi suunnitelma jää varsin yleiselle tasolle. Satakuntaliitto kiinnittää huomiota myös Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmien tukena olleisiin alueellisiin Länsi-Suomen ja Itä-Suomen yhteistyöryhmiin ja niiden edustajien alueelliseen kattavuuteen. Länsi-Suomen yhteistyöryhmän 19 jäsentä edustavat yhdeksää maakuntaa, joiden joukossa ei ole Satakunnassa toimivia tahoja. Länsi-Suomen yhteistyöryhmän alueellista kattavuutta kaikkien maakuntien osalta tulee täydentää ja kiinnittää huomiota siihen, että yhteistyöryhmässä on myös Satakunnassa toimivia alueellisia tahoja.

Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman alue poikkeaa myös ominaispiirteiltään muista suunnittelualueista. Eteläisessä Suomessa valtion maat ovat pirstaleisia ja erilaisia käyttöpaineita on paljon verrattuna pohjoisen alueen laajoihin yhtenäisiin alueisiin. Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmassa ratkottavat kysymykset ovat erityyppisiä. Eri alueiden luonnonvarasuunnitelmat laaditaan myös eri aikoihin. Suunnitelmasta ei käy ilmi, että miten voidaan varmistua eri suunnitelmien yhtenäisyydestä, suunnitelmien yhteensovittamisesta ja vuorovaikutuksesta suunnittelun yhteydessä.

Yhteistyön ja vuorovaikutuksen merkitys osana luonnonvarasuunnitelman toteuttamista korostuu lausunnolla olevassa luonnonvarasuunnitelman luonnoksessa. Monipuolinen yhteistyö ja vuorovaikutus edistää käytännön tasolla mm. kokonaisuuksien hallintaa ja erilaisten yhteisvaikutusten ymmärtämistä suunnittelualueella. Satakuntaliiton näkemyksen mukaan suunnitelmassa voisi kiinnittää huomiota kaavoituksen rooliin ja merkitykseen sekä siihen liittyvään yhteistyöhön Metsähallituksen hallinnoimien alueiden käytön ohjaamisessa.

Satakuntaliiton näkökulmasta Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman on laadittu selkeästi ja johdonmukaisesti ja suunnitelma toteuttaa Metsähallituksen strategian 2024 tavoitteita. Suunnitelman merkitys osana erilaisia maankäyttömuotoja korostuu pyrittäessä hillitsemään ilmastonmuutosta ja luontokatoa sekä sovitettaessa yhteen niin ilmastonmuutoksesta kuin luontokadon torjumisesta aiheutuvia toimia toisiinsa. Samaan aikaan on myös edistettävä ilmastonmuutokseen sopeutumista.

Satakuntaliitto pitää merkittävinä toimintaohjelman tavoitteina vesistöjen tilan parantamista sekä luontoarvojen turvaamisen ja lisäämisen vaikuttavuuden parantamista ottamalla huomioon verkostot ja alueiden kytkeytyneisyyden. Kytkeytyneisyysanalyysi on nostettu esiin myös yhdeksi luonnonvarasuunnitelman seurantamittariksi. Analyysiä tehtäessä tulee tarkastella myös eri luonnonvarasuunnitelmien suunnittelualueiden välistä kytkeytyneisyyttä. Luonnonvarasuunnitelmassa esitetystä seurantamittareista vain osa

mahdollistaa vuosittaisen seurannan. Kaikkien mittareiden tulisi olla sellaisia, että ne mahdollistavat vuosittaisen seurannan. Jos seuranta tapahtuu vain suunnitelmakauden lopussa yhtenä vuonna, yksittäisen vuoden luvut voivat antaa vääristyneen kuvan kehityksestä. Tärkeämpää olisi kuvata trendejä useamman vuoden ajalta.

Metsähallituksen rooli virkistyskäytön ja luontomatkailun edistämisessä on merkittävä myös Satakunnassa. Satakuntaan osittain tai kokonaan sijoittuvien kansallispuistojen kävijämäärät ovat kaksinkertaistuneet vuosien 2017-2023 välisenä aikana. Satakuntaliitto pitää tärkeänä, että Metsähallituksella on riittävät resurssit kansallispuistojen ylläpitoon ja kehittämiseen Satakunnassa.

Satakuntaliitto kiinnittää huomiota siihen, että viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointia (2005/200) koskevan lain 3 §:ssä on määritelty yleinen velvollisuus selvittää ympäristövaikutukset (ns. SOVA-laki). Edellä mainitun lain 3 §:n mukaan suunnitelmasta tai ohjelmasta vastaavan viranomaisen on huolehdittava siitä, että suunnitelman tai ohjelman ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan riittävässä määrin valmistelun kuluessa, jos suunnitelman tai ohjelman toteuttamisella saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia. Viranomaisella tarkoitetaan ko. lain 2 §:n mukaan hallintolain (434/2003) 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja viranomaisia ja muita julkista hallintotehtävää hoitavia. Lausunnolla olevassa suunnitelmaluonnoksessa ei ole arvioitu suunnitelman toteuttamisesta aiheutuvia ympäristövaikutuksia. Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman toiminta-alue ja sisältö huomioon ottaen suunnitelman vaikutusten arviointi SOVA-lain edellyttämällä tarkkuudella olisi tärkeää ja arvioinnissa tulisi kiinnittää erityistä huomiota lain 2 §:n mukaisesti ympäristövaikutusten keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin.

Roslöf Susanna
Satakuntaliitto - Satakuntaliitto

Satakuntaliitto

Organisaatio: Satakuntaliitto

Toimiala: Kunta tai kuntayhtymä

Vastuuvastuuvalmistaja: Susanna Roslöf

Metsähallituksen vastine:

Jokaisessa luonnonvarasuunnitteluprojektissa suunnitellaan erikseen osallistamisprosessit. Osallistamiseen voi kuulua yksi tai useampi yhteistyöryhmä, ja tarpeen mukaan myös teema- tai aluekohtaista osallistamista sekä erillisosallistamista. Yhteistyöryhmien kokoonpanossa pyritään varmistamaan, että eri yhteistyötahot ja maantieteellinen jakauma tulevat mahdollisimman tasapuolisesti edustetuiksi. Luonnonvarasuunnitelmat ovat kuitenkin laaja-alaisia, joten yhteistyöryhmiin ei yleensä voida sisällyttää edustajaa jokaisesta maakunnasta. On myös tärkeää ottaa huomioon, että suuri osa yhteistyöryhmien jäsenistä tulee valtakunnallisista järjestöistä tai valtion virastoista. Esimerkiksi Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitteluprojektin yhteistyöryhmissä Suomen Partiolaiset ry, Suomen riistakeskus ja Koneyrittäjät ry toimivat myös Satakunnan alueella.

Kukin luonnonvarasuunnitelma on oma itsenäinen kokonaisuutensa. Luonnonvarasuunnitelma on strateginen suunnitelma, johon suuntaviivat antavat Metsähallituksen omistajapolitiikka ja strategia. Suunnitelma tehdään laajasti osallistaen. Yksityiskohtaisemmilla suunnitelmilla, joilla määritellään esimerkiksi toimintojen kohdistaminen alueille, on omat suunnitteluprosessinsa. Näillä on oma vakiintunut tapansa, kuten esimerkiksi kansallispuistojen hoito- ja käyttösuunnitelmat. Näiden suunnittelua usein myös ohjaa lainsäädäntö ja yhteistyö viranomaisten kanssa, kuten esimerkiksi tuulivoiman sijoitussuunnittelussa.

Kaavoituksella on oma roolinsa Metsähallituksen suunnittelussa. Luonnonvarasuunnittelu on luonteeltaan yleispiirteistä ja strategista, eikä siinä konkreettisesti ohjata yksittäisten alueiden käyttöä. Kaavoituksella ei ole erityisen merkittävää roolia luonnonvarasuunnittelussa.

Osa Metsähallituksen tärkeinä pitämistä mittareista ei ole luonteeltaan sellaisia, että niiden seuranta olisi mahdollista tai tarkoituksenmukaista vuosittain.

Metsähallituksen määrärahat Luontopalvelujen toimintaan tulevat valtion budjetista, jonka määrä riippuu mm. valtion taloustilanteesta ja hallitusohjelmasta. Näillä rahoilla katetaan mm. kansallispuistojen ylläpito ja kehittäminen Satakunnassa. Metsähallitus pyrkii vaikuttamaan käytettävissään olevaan rahamäärään tuomalla omat tarpeensa aktiivisesti esille. Metsähallituksen toimintaa ohjaavat ympäristö- ja maa- ja metsätalousministeriö. Metsähallituksen omistajapolitiikan, strategian, ministeriöiden tulosohjauksen ja määrärahojen suomissa puitteissa Luontopalveluiden käytettävissä olevat varat Metsähallitus suuntaa mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti.

Lain viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (SOVA-laki) 4 §:n mukaan lakiin, asetukseen tai hallinnolliseen määräykseen perustuvasta viranomaisen suunnitelmasta ja ohjelmasta on tehtävä ympäristöarviointi.

Lainkohdan esitöiden mukaan ympäristöarviointia ei edellytettäisi suunnitelmilta ja ohjelmilta, joiden valmistelu on vapaaehtoista.

Metsähallituslain 12 §:ssä on säädetty Metsähallituksen hallituksen tehtävistä ja se on ainoa säädös, jossa luonnonvarasuunnitelmasta on mainita. Lainkohdan esitöistä käy ilmi, että kyse on Metsähallitus-liikelaitoksen sisäisestä asiakirjasta, joka on tarkoitettu koko Metsähallitus-liikelaitoksen luonnonvarojen käyttöön kohdistuvien eri intressien yhteensovittamiseksi.

Luonnonvarasuunnitelman laatiminen ei perustu viranomaisen määräykseen eikä kyse ole myöskään hallinnollisesta määräyksestä, mikä on todettu suoraan Metsähallituslain esitöissä. Viranomaisen hallinnollinen määräys on viranomaisen toimivaltansa nojalla antama velvoittava määräys, jota ei anneta samassa menettelyssä kuin lait ja asetukset.

Sen lisäksi, että suunnitelman tai ohjelman valmistelun tulee perustua säädökseen tai viranomaisen määräykseen, tullakseen sovellettavaksi SOVA-laki edellyttää, että suunnitelmien ja ohjelmien tulisi myös luoda puitteet hankkeiden lupa- tai hyväksymispäätöksille. Tämä toteutuu esimerkiksi, jos suunnitelma tai ohjelma olisi edellytys hankkeen tai hankeryhmien suunnittelun aloittamiselle. Luonnonvarasuunnitelma ei ole edellytys lupapäätöksille, vaan maankäytön intressien yhteensovittamismekanismi.

Aiheutunut toimenpide:

Ei muutosta suunnitelmaan.

Suomen Latu ry:n lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Suomen Latu ry:n lausunto luonnoksesta Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmaksi

Suomen Latu kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmaksi. Suomen Latu on Suomen suurin ulkoilujärjestö, jossa on 175 jäsenyhdistystä ja lähes 90 000 jäsentä. Strategiamme visiona on, että kaikki löytävät mielekkään tavan ulkoilla ja nauttia luonnosta.

Suomalaiset ulkoilevat ja nauttivat luonnosta erittäin suurin joukoin: Luonnonvarakeskuksen (Luke) vuonna 2022 julkaistun ulkoilututkimuksen (LVVI3) mukaan suomalaisesta aikuisväestöstä (15–80-vuotiaista) 96 prosenttia harrastaa ulkoilua. Luken tutkimuksesta voi todeta, että kaikkiaan suomalaiset ulkoilevat jopa miljardi kertaa vuosittain. Ulkoilulle kysyntää riittää, mihin tulee vastata laadukkailla ja saavutettavilla ulkoilualueilla ja ulkoilun olosuhteilla. Tämän on tärkeää näkyä myös Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelmissa.

Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmassa tuodaan esille ulkoilua ja luonnon virkistyskäyttöä, mistä muutama nosto.

Retkeilyn ja eräkäynnin palveluiden saavutettavuuden lisäämisen kohdalla on nostettu Luontoon-palvelut hyvin esille. Luontoon-palvelut ovat monella tavalla tärkeä palvelu, jolla on mahdollista edelleen nostaa ihmisten ulkoilemisen määrää ja tasapainottaa eri ulkoilualueiden käyttöpainetta. Suomen Latu ja muut ulkoilujärjestöt ovat vahvasti tukemassa Luontoon-palvelun kehitystä ja sisällöntuotantoa.

Suunnitelmassa tuodaan esille virkistyskäytön ja luontomatkailun mahdollisuuksien lisääminen suojelualueiden ulkopuolella ja mainitaan suunnittelualueella olevien Evon ja Ruunaan retkeilyalueiden kehittäminen. Valtion retkeilyalueet ovat valtion maankäytössä tärkeitä alueita, joilla on mahdollista edistää monipuolista ulkoilua. Valtion retkeilyalueiden käyntimäärät ovat vuodesta toiseen laskeneet, minkä muuttamiseksi tulee toimia aktiivisesti. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassakin todetaan, että valtion retkeilyalueita tulee kehittää kansallispuistojen kaltaisena brändinä. Erityisesti Evon käyntimääriä on mahdollista kasvattaa huomattavasti, kun huomioi sen sijainnin Etelä-Suomessa Suomen runsasväkisimpien alueiden läheisyydessä.

Suunnitelmassa tuodaan esille myös retkeilypalveluiden ja -rakenteiden sekä rakennuskannan priorisointi, kun valtion taloudellisten säästöjen vuoksi Metsähallitus joutuu tekemään leikkauksia toimintaansa. On tärkeä lähtökohta, ettei virkistyspalveluista leikata suhteessa enempää kuin Metsähallituksen Luontopalveluiden muista toiminta-aloista. Suunnitelmassa esiin tuotujen priorisoinnin

kriteerien lisäksi on priorisoinnissa huomioitava myös turvallisuusnäkökulma. Esimerkiksi pidempien reittien käyttömääriltään vähäisemmätkin tuvat voivat turvallisuuden näkökulmasta olla erittäin tärkeitä.

Näiden hyvien mainintojen lisäksi esitämme suunnitelman yhdeksi toimenpiteeksi ulkoiluun kohdistuvaan suureen kysyntään vastaamista riittäväillä ja laadukkailla ulkoilun olosuhteilla. Ulkoilun olosuhteita tulee edistää myös monipuolisiin ulkoilun tapoihin vastaamiseksi. Suunnitelmassa todetaan, että virkistys- ja retkeilypalveluiden tulee palvella erilaisia luonnossa liikkumisen tapoja. Tätä pitäisi korostaa ja nostaa yhdeksi toimenpiteeksi. Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelma kattaa Suomen väkirikkaimmat alueet, missä ulkoilun kysyntä korostuu. Ulkoilun olosuhteiden monipuolinen edistäminen on suunnitelmassa tärkeää huomioida vahvemmin ja sitä on tärkeää edistää yhteistyössä alueen eri toimijoiden kanssa.

Tiusanen Hannu
Suomen Latu ry

Suomen Latu ry

[Takaisin luetteloon >](#)

Organisaatio: Suomen Latu ry

Toimiala: Yhdistys tai yhteisö

Vastuuvastuuvalmistelijat: Hannu Tiusanen

Metsähallituksen vastine:

Metsähallituksen Luontopalvelujen rahoituksen pientymisen takia retkeilypalveluita mitoitetaan ja kohdistetaan uudelleen. Tätä työtä varten luodaan valtakunnallinen yhtenäinen ja läpinäkyvä priorisointimenetelmä, jossa otetaan huomioon kohteiden virkistyskäyttöarvon ja kysynnän lisäksi monia muita kriteereitä, kuten asiakasturvallisuus, luonto- ja kulttuuriarvojen kestävyys, saavutettavuus, esteettömyys ja arvo erilaisille ulkoiluaktiviteeteille, suunnitelmassa jo mainittujen lisäksi (s.19). Priorisointityö on kesken ja se kehittyy ja toteutuu vaiheittain. Siitä viestitään aktiivisesti ulospäin aikanaan. Ylläpidettävien palveluiden saavutettavuutta parannetaan kehitettävillä digitaalisilla palveluilla ja eri toimijoiden yhteistyöllä (mm Luontoon.fi - kansallinen ulkoilutietopalvelu).

Retkeilyalueiden vetovoiman kasvattamiseksi lisätään näiden eteen tehtävää yhteistyötä ja viestintää kehittämissuunnitelmien mukaisesti (s. 17).

Aiheutunut toimenpide:

Ei muutosta suunnitelmaan.

Suomen luonnonsuojeluliitto ry:n lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Luonnonsuojeluliitto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnonvarasuunnitelmasta, ja toteaa seuraavaa:

Vihreän kasvun tavoite on huono

Yhdeksi suunnitelman pääteemaksi on valittu vihreä kasvu. Luonnonsuojeluliitto pitää valintaa huonona, sillä käytännössä luonnon tuhoa tai ilmaston kuumenemista ei ole isossa mittakaavassa pystytty kytkemään irti talouskasvusta. Teeman alla on tässä esitetty mahdollisesti hyviäkin toimia, kuten luontomatkailun ja luonnonarvomarkkinoiden edistäminen. On kuitenkin tärkeää olla antamatta mielikuvaa kasvun mahdollisuudesta kun puhutaan esimerkiksi energian- tai luonnonvarojen kulutuksesta; emme pysty kasvattamaan kulutustamme ilman ympäristöongelmien pahentamista. Esimerkiksi uusiutuvan energian edistäminen on tärkeää, mutta samassa yhteydessä on edistettävä kulutuksen vähentämistä, energiatehokkuutta ja huomioitava luonnon kantokyky. Luonnonsuojeluliitto esittää, että suunnitelmassa käytetään muuta termiä vihreän kasvun sijaan.

Kansalaisten näkemykset on otettava paremmin huomioon

Suunnitelmassa esiteltävien kansalaiskyselyjen näkemykset valtion maiden käytön tavoitteista ovat yksiselitteiset: molemmissa kyselyissä monimuotoisuuden vaaliminen ja ilmastotoimien edistäminen nähtiin todella tärkeinä tavoitteina yli

tuoton tai hakkuiden. Kansalaisten näkemystä ei kuitenkaan ole otettu huomioon luonnonvarasuunnitelmassa.

Tavoitteet hakkuiden kasvattamisesta ovat vastoin kansalaisten näkemyksiä ja omistajapoliittisia linjauksia

Keskeisiä teemoja Metsähallituksen omistajapoliittisissa tavoitteissa ovat luonnon monimuotoisuus ja hiilineutraali Suomi. Näiden edistäminen ja turvaaminen ei tule riittävästi esiin Etelä-Suomen metsien luonnonvarasuunnitelmassa.

Esimerkiksi hakkuutavoitetta aiotaan kasvattaa ja hakkuusuunnitteen mukaan tavoitehakkuumäärät perustuvat nettotulojen nykyarvon maksimointiin 4 % korkokannalla. Samaan aikaan Metsähallituksen hallinnoimien monikäyttömetsien hiilinielu on pienentynyt viimeisimpien VMI-tulosten mukaan 35%. Hakkuumäärien vähentäminen on keskeinen toimi hiilinielun kasvattamisessa, mutta valtion maiden nielun voimakkaasta vähenemisestä huolimatta hakkuumääriä ja uudistushakkuiden alaa aiotaan kasvattaa.

Esimerkiksi hiilinieluista omistajapoliittisissa linjauksissa 2024-2027 todetaan, että "Metsähallitus jatkaa monikäyttömetsien nettohiilinielun kasvattamista niin, että nettohiilinielu kasvaa vähintään kymmenellä prosentilla ennen vuotta 2035."

Siis vaikka hiilinielun tiedetään pienentyneen voimakkaasti valtion mailla edellisten luonnonvarasuunnitelmien hakkuutasoilla, aiotaan hakkuumääriä tässä kasvattaa entisestään, mikä tekee omistajapoliittisten linjausten hiilinielutavoitteen saavuttamisesta hyvin vaikeaa, ellei mahdotonta. Jos valtion metsissä väistetään vastuuta, paine Suomen kansallisten ilmastotavoitteiden saavuttamisen edellyttämästä hakkuiden rajoittamisesta kohdistuu entistä voimakkaammin yksityismetsiin.

Jatkuvaa kasvatusta tulee lisätä

Suunnitelmassa mainitaan hakkuutavoista ainoastaan hakkuualojen määriä. Kokonaishakkuumäärien kasvattamisen lisäksi uudistushakkuuta aiotaan lisätä ja kasvatushakkuuta vähentää. Luonnonsuojeluliiton mielestä jatkuvan kasvatuksen edistäminen valtion mailla on tärkeää, ja tavoitteita jatkuvan kasvatuksen osuuden lisäämiseksi tulee asettaa tässä suunnitelmassa.

Kaikkien hakkuutapojen yhteydessä on huomioitava monimuotoisuudelle tärkeiden rakennepiirteiden säilyttäminen ja lisääminen esimerkiksi säästöpuuryhmin, sekapuustoisuutta suosimalla ja kuolleet puut metsään jättämällä.

Suunnitelmasta tulee käydä selvemmin ilmi miten ennallistamisasetuksen tavoitteita edistetään

Luonnonhoito- ja ennallistamistoimien riittävyttä tulee arvioida suhteessa EU:n biodiversitettistrategian, ennallistamisasetuksen sekä YK:n Kunming-Montrealin monimuotoisuuskehityksen tavoitteisiin. Nyt luonnonhoitotöistä on kerrottu ja mittarit asetettu niin, että kokonaiskuvaa valtion mailla tehtävistä toimista suhteessa tarpeeseen, tavoitteisiin ja velvoitteisiin joihin Suomi on sitoutunut, on vaikea saada. Erityisesti luonnonsuojeluliitto kiinnittää huomiota Natura-luontotyyppien tilan luokitteluun, jossa on käytetty määreitä ”merkittävä” ja ”ei merkittävä” hyvän ja erinomaisen lisäksi. Merkittävä ja ei merkittävä eivät aukea tässä yhteydessä kuin aihetta tunteville, ja ne tulee korjata ymmärrettävämpään muotoon. Valtion mailla

Natura-alueilla tavoitteena pitää olla Natura-luontotyyppien tilan parantaminen ja määrän lisääminen, ei ainoastaan lain vaatiman minimitason säilyttäminen ja heikentämisen välttäminen.

Ennallistamisasetus on jäsenmaita sitovaa lainsäädäntöä, jonka tavoitteita heikentyneiden elinympäristöjen luonnontilan parantamisesta tulee Suomessa edistää erityisesti valtion mailla. Asetuksen ensimmäinen tavoitevuosi 2030 tulee pian, joten toimeenpanoa tulee tehdä jo ennen kansallisen ennallistamissuunnitelman valmistumista.

Esimerkiksi nyt luonnonvarasuunnitelmassa esitetyt tavoitteet tulevat Helmi-ohjelman periaatepäätöksestä, eikä tässä esitetä uusia luonnonhoitotoimia näiden päälle. Helmi-ohjelman tavoitteet ovat kuitenkin yksinään riittämättömät luontokadon pysäyttämiseksi, ja tarvittavia toimia tulee arvioida uudestaan Suomea velvoittavan ennallistamisasetuksen tavoitteiden valossa.

Yksi keskeinen toimi luontokadon torjumiseksi on suojeluverkoston täydentäminen Etelä-Suomessa. Suojelupinta-alaa on kasvatettava myös valtion mailla. Tähän suuntaan viittaavan toimenpiteen ”Parannamme valtionmaiden luontoarvojen turvaamisen ja lisäämisen vaikuttavuutta huomioimalla verkostot ja kytkeytyneisyyden” tulee siis pitää sisällään myös suojelupinta-alan kasvattaminen. Tämän edistämiseksi suunnitelmassa pitäisi olla kirjaus jäljellä olevien valtion vanhojen metsien (yli 120 vuotiaiden) ja luonnontilaisten metsien suojelusta. Poliittisesti päätetyt kriteerit eivät ole luonnontieteen mukaiset, joten suojelussa valtion mailla on sovellettava alhaisempia kynnysarvoja.

Retkeilyn edistämisen tavoitteet

Retkeilyn ja virkistyskäytön edistäminen on tärkeää, ja sillä on merkittäviä hyötyjä myös kansantaloudelle pienentyneiden terveydenhuoltokustannusten muodossa.

Luonnonsuojeluliitto on ollut huolissaan Metsähallituksen Luontopalveluihin kohdistuneista leikkauksista, ja olemme monessa yhteydessä vaatineet rahoitustason kasvattamista. On riski, että Luontopalveluiden liian pienet resurssit vaarantavat myös suunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden toteutumisen.

Metsähallituksen ylläpitämien palveluiden, retkeilyreittien ja rakenteiden karsiminen ja kunnossapidon vähentäminen vähentää erityisesti syrjäseutujen pienten paikallisten yritysten ja toimijoiden työmahdollisuuksia ja siten heikentää aluetaloutta. Tämä on ristiriidassa luontomatkailun edistämistavoitteen kanssa.

Huomioita mittareista

Toimen "Tuotamme puuraaka-ainetta kestävästi ja vahvistamme aluetaloutta" mittareista oikeastaan mikään ei kerro riittävästi puuraaka-aineen kestävydestä varsinkaan ekologisesta näkökulmasta. Mittareina on esimerkiksi hakkuusuunnite ja toteutuneet hakkuut ja metsätalouden asiakastyytyväisyys. Mittaristoa tulee näiltä osin täydentää kestävyyttä kuvaavien mittarein.

Jatkuvan kasvatuksen määrää ja osuutta valtion mailla seuraava mittari tulisi palauttaa suunnitelmaan.

Ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden mittareihin tulee lisätä lajiston tilan seuranta. Lajitiedon ja sen käytön ja seurannan puutteita ja kehityskohtia Metsähallituksen mailla on nostettu esiin myös Luonnonvarakeskuksen julkaisemassa alue-ekologisen suunnittelun arviointiraportissa (2023, s.61).

Allekirjoittajat

Suomen luonnonsuojeluliitto ry

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ry

Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry

Etelä-Hämeen Luonnonsuojelupiiri ry

Suomen Luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry

Toopakka Liisa

Suomen luonnonsuojeluliitto ry

Suomen luonnonsuojeluliitto ry (+ 5 luonnonsuojelupiiriä)

Organisaatio: Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry, Etelä-Hämeen Luonnonsuojelupiiri ry ja Suomen Luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry

Toimiala: Yhdistys tai yhteisö

Vastuuvastuuvalmistelija: Liisa Toopakka

Metsähallituksen vastine:

Metsähallituksen toiminnan tarkoitus on luonnon arvon ja yhteisen varallisuuden vastuullinen kehittäminen yli sukupolvien. Tehtävä on merkityksellinen ja vastuullinen, ja sen eteen työskentelemme joka päivä arvojemme mukaisesti. Metsähallituksen yhteinen visio ja tavoite on kasvattaa huomista. Miltä tämä huomina meidän visiossamme näyttää? Sitä kuvaa neljä yhteiskunnallista vaikuttavuustavoitettamme.

- Haluamme kasvattaa huomista, jossa hyvinvointi rakentuu kestävästi vihreälle kasvulle.
- Kasvatamme huomista, jossa Suomi saavuttaa kunnianhimoiset ilmastotavoitteensa ja on hiilineutraali vuonna 2035.
- Kasvatamme huomista, jossa luonto voi hyvin ja monimuotoisuuden heikkeneminen on pysäytetty.
- Haluamme kasvattaa huomista, jossa asuvat jatkossakin maailman onnellisimmat ihmiset luonnosta ja sen tuomasta hyvinvoinnista nauttien.

Nämä tavoitteet ovat suuria, mutta niin on tehtävämme. Metsähallitus ei saavuta näitä tavoitteita yksin, mutta valtion mailla ja vesillä ja siten meidän toiminnallamme on keskeinen rooli kaikkien näiden tavoitteiden saavuttamisessa.

Hakkuusuunnite on tehty omistajapoliittisten tavoitteiden sekä metsien puuston tilan ja ennustetun kasvun perusteella. Kuten liitteessä 3 on kerrottu, suunnitelaskelmassa on otettu huomioon valtion monikäyttömetsien hiilinielun kasvattaminen 10 prosentilla vuoden 2018 tasosta vuoteen 2035 mennessä hakkuumäärää rajoittavana tekijänä. Hiilinielu on pienentynyt sekä monikäyttömetsissä että suojelualueilla.

Jatkuvan kasvatuksen käyttö kohdennetaan sille sopiville kohteille Metsähallitus Metsätalous oy:n ympäristöoppaan mukaisesti samoin kuin monimuotoisuudelle tärkeiden rakennepiirteiden säilyttäminen ja lisääminen.

Ennallistamisasetuksen tavoitteiden edistämisen osalta Metsähallitus odottaa kansallista ennallistamissuunnitelmaa.

Tavoitetasojen määrittäminen kaikille mittareille hakkuusuunnitteen tavoin olisi suotavaa, mutta ei kaikilta osin mahdollista. Metsähallitus vaikuttaa suoraan hakattavan puumäärän määrään liiketoiminnan kautta. Metsähallitus hoitaa valtion omistamia suojelualueita, mutta se ei päätä niiden perustamisesta. Alueiden käyttöä ohjaavat Luonnonsuojelulaki ja perustamissäädökset. Metsähallituksen tehtävänä on toteuttaa valtioneuvoston ja ympäristöministeriön tekemät päätökset suojelualueiden

osalta. Yritysten tuulivoimalla tuottaman energian määrä Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla riippuu esimerkiksi lupien etenemisestä ja sääoloista. Metsähallitus kiinnittää huomiota tavoitetasojen mahdolliseen määrittämiseen tulevaisuudessa luonnonvarasuunnitelmissa. Natura 2000 -luontotyyppien edustavuus- ja luonnontilaisuusarvot (erinomainen, hyvä, merkittävä ja ei merkittävä) perustuvat Natura 2000 -luontotyyppioppaan terminologiaan.

Metsähallitus pyrkii aktiivisesti parantamaan Natura 2000 -luontotyyppien tilaa hallinnoimillaan alueilla ja lisäämään myös niiden määrää suojelualueilla.

Metsähallituksen tehtäviin ei kuulu uusien suojelualueiden perustaminen. Vanhojen ja luonnontilaisten metsien inventointi ja suojelu toteutetaan omistajapoliittisten linjausten mukaisesti joka tapauksessa, jonka takia sitä ei ole otettu erikseen mukaan luonnonvarasuunnitelman toimenpiteisiin.

Metsähallituksen Luontopalvelujen rahoituksen pientymisen takia retkeilypalveluita mitoitetaan ja kohdistetaan uudelleen. Tätä työtä varten luodaan valtakunnallinen yhtenäinen ja läpinäkyvä priorisointimenetelmä, jossa huomioidaan kohteiden virkistyskäyttöarvon ja kysynnän lisäksi monia muita kriteereitä, kuten asiakasturvallisuus, luonto- ja kulttuuriarvojen kestävyys, saavutettavuus, esteettömyys ja arvo erilaisille ulkoiluaktiviteeteille, suunnitelmassa jo mainittujen lisäksi (s.19). Lisäksi retkeilypalvelujen valtakunnallinen kattavuus varmistetaan ns. tyhjiötarkastelulla, eli säilytetään siellä, missä vastaavia palveluja ei ole tarjolla kohtuullisella etäisyydellä.

Lajiston tilan seuranta on tärkeää, siihen liittyvien mittareiden pitää olla luotettavia ja helposti toistettavia. Metsähallituksen erityisvastuulajeja – saimaannorppaa, maakotkaa ja muuttohaukkaa – seurataan erityistoimin.

Aiheutunut toimenpide:

Ei muutosta suunnitelmaan.

Suomen Partiolaiset ry:n lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n lausunto Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmasta, 21.4.2025

Kiitämme Metsähallitusta mahdollisuudesta lausua Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmasta ja osallistamisesta sen valmisteluun osana Länsi-Suomen yhteistyöryhmää. Valtakunnallisena organisaationa kommentoimme suunnitelmaa koko sen alueelta. Nuorisojärjestönä haluamme erityisesti kiittää nuorten kuulemista erillisenä osana suunnitelman valmistelua. Tämä on todella tärkeää, jotta myös nykyisten ja tulevien metsänomistajien, sidosryhmien edustajien, virkistyskäyttäjien ja alan ammattilaisten näkökulmat tulevat kuulluiksi.

Kuvaamme partiossa metsäsuhdettamme kolmikantaisena, mikä kuvaa myös tämän suunnitelman lähestymistapaa Metsähallituksen metsiin: Yhtenä partioihanteena on rakastaa luontoa ja suojella ympäristöä, minkä myötä haluamme, että monimuotoinen luonto säilyy ja palautuu myös tuleville sukupolville. Haluamme myös edistää metsien kestävää käyttöä ja saavutettavuutta virkistyskohteena, koska metsät ovat meille tärkeä toimintaympäristö. Metsissä liikkumisella ja monipuolisella virkistäytymisellä on monia kansanterveydellisiä hyötyjä. Lisäksi metsätalous historiallisesti ja nykyään merkittävä osa Suomen taloutta, jonka tuotteista ja jalostamisesta Suomessa paljon osaamista. Metsäalan ratkaisuilla on mahdollista luoda hyvinvointia myös

tulevaisuudessa sekä yrittää ratkaista ilmastonmuutokseen liittyviä kestävyysaasteita. Tämä myös huoltovarmuuden kannalta oleellinen ala, jonka merkityksen tunnistamme.

Luonnonvarasuunnitelmassa on pyritty tuomaan yhteen ja yhteensovittamaan erilaisia metsien käyttöön liittyviä intressejä.

Kommentit Luonnonvarasuunnitelman osioon Vihreä Kasvu:

Vihreää kasvua koskevassa osiossa pyritään sovittamaan yhteen kasvua edistäviä toimia muiden toimintojen kanssa. Kiinnitämme erityistä huomiota retkeilyn ja virkistyskäytön olosuhteiden kehitykseen, mitä kasvua edistävät toimet parhaillaan voivat myös edistää, muun muassa parempien tieyhteyksien rakentamisen myötä.

Kansallisen metsästrategian mukaan valtion mailla erilaisia reittejä on yhteensä yli 15 000 km, joista 60 % kulkee MMM:n hallinnon alaan kuuluvilla mailla ja 40 % YM:n hallinnon alaan kuuluvilla mailla, kuten kansallispuistoissa. Näemme tärkeänä, että myös MMM:n hallinnon alaan kuuluviin reitteihin panostetaan ja niiden tunnettuutta lisätään suojelualueelle kohdistuvan virkistyskäytön paineen tasaamiseksi (Kansallinen metsästrategia, s. 30). Tämän takia pidämme hyvänä toimenpidettä virkistyskäytön mahdollisuuksien lisäämisestä myös suojelualueiden ulkopuolella.

Kansallinen metsästrategia painottaa myös virkistyskäyttöä ja huomioi sen eri tavoin osana sen metsätalouden tulevaisuutta koskevaa kärkihanketta, mikä on oleellista

huomioida myös osana luonnonvarasuunnitelmaa. Metsästrategia korostaa esimerkiksi luontoon perustuvien hyvinvointipalveluiden kasvupotentiaalia (Kansallinen metsästrategia, s. 19). Kansallisesta metsästrategiasta löytyvät toimenpiteet koskien metsien saavutettavuuden parantamista tiehankkeiden avulla ovat oleellisia myös Luonnonvarasuunnitelmalle, jossa saavutettavuutta pyritään luonnoksessa lisäämään tiehankkeilla ja teiden kunnossapidolla. Metsähallitus voisi Etelä-Suomen alueella erityisesti edistää Metsästrategiassa mainitun yhteistyömallin luomista tiehankkeiden toteutukselle (Kansallinen metsästrategia, s. 29), mikä voisi parantaa myös virkistyskäytön saavutettavuutta elinkeinotoiminnan hyötyjen ohella. Tämä liittyy myös tieverkon kunnossapitoa koskevaan toimenpiteeseen Luonnonvarasuunnitelman Hyvinvointia ja turvallisuutta koskevassa osassa.

Suojelukohteiden ulkopuolelle kohdistuvan virkistyskäytön kannustimena ja houkuttimena voivat toimia virkistysarvot ja kohteen kiinnostavuus tai ainutlaatuisuus sekä saavutettavuus, mutta talouskäytössä olevassa kohteessa nämä eivät ole usein ensisijaisia prioriteetteja. Kuitenkin suositun reitin varrelle kohdistuvia metsänhoito- tai muita talouskäyttötoimia suunniteltaessa on mielestämme kannatettavaa ja tärkeää huomioida reitin käyttäjät sekä sen turvallisuus ja viihtyisyys. Tässä Metsähallitus voi valinnoilla ja ratkaisuilla näyttää esimerkkiä sekä kehittää hyviä käytäntöjä.

Huomautamme kuitenkin, että varaukset esimerkiksi kaivosteollisuuden tai uusiutuvan energian tuotannon käyttöön voivat vaikuttaa jokaisen oikeuksilla tapahtuvaan liikkumiseen, sillä tuotanto- tai voimala-alue todennäköisesti suljettaisiin aidoin yleisöltä. Näin ollen näiden sijoittelussa olisi tärkeää huomioida esimerkiksi virkistyskäytön edellytykset ja virkistyskäyttökohteiden, sekä erikseen osoitettujen sekä monikäyttömetsiin muodostuneiden, olemassaolo ja niille kulku.

Kannustamme myös tarkastelemaan Kansallisen metsästrategian toimenpidettä metsien virkistyskäytön ja luontomatkailun toimintaympäristön parantamisesta liiketoimintapotentiaalin ja kysynnän alueilla osana vihreän kasvun pakettia, jotta

monikäyttömetsät ja virkistyskäytölle osoitetut alueet voivat täydentää toisiaan ja mahdollisuudet monipuolistuvat (Kansallinen metsästrategia, s. 33). Tässä tärkeää tehdä elinkeinoelämän toimijoiden ohella yhteistyötä myös virkistyskäyttöjärjestöjen ja kuntien kanssa. Tämä on tärkeää myös tiedotustyön ja retkeilijöiden ohjeistamisen kannalta, jotta liikkuminen eri alueilla on turvallista ja hyvän retkietiketin mukaista.

Kommentit Luonnonvarasuunnitelman osioon Luonnon monimuotoisuus:

Luonnon monimuotoisuuden suojelu Etelä-Suomen metsissä on tärkeää tulevien sukupolvien kannalta. Monimuotoisuuden suojeluun ja ennallistamiseen tähtäävät toimet parantavat myös metsien virkistysarvoja, joten näemme, että näitä toimia on syytä tarkastella niin suojeluissa, virkistyskäyttöön osoitetuissa kuin talouskäytössä olevissa metsissä.

Suojelualueiden määrän lisäksi toivoisimme, että suunnitelmassa kerrotaisiin metsäympäristöissä elävien uhanalaisten lajien suojelusta sekä annettaisiin tietoa luonnontilaisten metsäalueiden määrästä.

Natura-luontotyyppien tilan vertailu ei anna kokonaisvaltaista kuvaa suunnittelualueen metsien tilasta. Natura-alueita on Etelä-Suomessa pienialaisia ja ne ovat jo ennalta suojeltuja, joten näiden alueiden tilan seuraamisesta ei voi nähdä suunnittelualueelle tapahtuvia negatiivisia tai positiivisia muutoksia. Mittaria voisi näin ollen olla vaikuttavuuden kannalta hyödyllistä kehittää alueelliset erityispiirteet tunnistavamiksi ja sellaiseksi, että se huomioi myös muualla kuin Natura-alueilla esiintyvät luonnonarvot. Ennestään suojeltujen alueiden monimuotoisuuden ja luonnontilan turvaaminen on kuitenkin itsessään merkittävää ja kannatettavaa. (Liite 2: Mittarit / Ilmasto ja luonnon monimuotoisuus, s.31)

Strategiassa esitetään hiilivarastojen ja nielujen muutosta. Olisi mahdollisesti hyödyllistä saada kuvaan lisäksi potentiaali, mikä monikäyttömetsissä voisi olla hiilensidonalle ja hiilivarastoina. (Liite 2: Mittarit / Ilmasto ja luonnon monimuotoisuus, s.33)

Kansallinen metsästrategiassa on kirjattu toimenpiteeksi kehittää luonnon monimuotoisuuden turvaamisen rahoitusmalleja, kuten METSO ja Helmi-ohjelmat talousmetsissä, sekä selvittää ja käyttöönottaa keinoja kannustaa ja kytkeä näitä virkistysarvojen parantamiseen (Kansallinen metsästrategia, s. 30). Näemme kannatettavana, että Metsähallituksen hallinnoimissa talouskäytössä olevissa metsissä näytetään esimerkkiä monimuotoisuuden edistämisessä, ja näemme samalla potentiaalia myös virkistyskäytön kiinnostavuudelle näissä kohteissa. Tämä vuorostaan vähentäisi suojeluille alueille kohdistuvan virkistyskäytön painetta, mikä on huomioitu myös Vihreää kasvua koskevan osion toimenpiteessä ”Lisäämme virkistyskäytön ja luontomatkailun mahdollisuuksia suojelualueiden ulkopuolella.”

Haluamme nostaa tämän teeman yhteydessä myös Virkistyskäyttöstrategian jokaisen oikeuksista tiedottamista koskevan kirjauksen sekä luonnossa liikkumisen, eri virkistyskäyttömuotojen sovittamisen yhteen ja retkietiketin merkityksen (Kansallinen virkistyskäyttöstrategia, s. 64). Virkistyskäyttöstrategian päämääristä yhdeksi on määritelty, että virkistyskäytössä huolehditaan monimuotoisuudesta ja luonnon kantokyvystä (Kansallinen virkistyskäyttöstrategia, s. 64). Näemme, että tässä on tärkeää tehdä yhteistyötä Suomen Partiolaisten ja Suomen Ladun kansallisten tai piirijärjestöjen kanssa tiedottamisessa ja hyvien tapojen jalkauttamisessa myös jatkossa. Paikallisesti voi olla hyödyllistä tehdä yhteistyötä esimerkiksi tiettyjen kohteiden erityispiirteiden ja herkkien kohtien huomioimisessa sekä näistä tiedottamisessa. Myös luonnonvarasuunnitelma voi osaltaan tukea tämän toteuttamista ja perusteltua voisi olla lisätä toimenpide myös tähän liittyen, esimerkiksi: ”Kasvatamme luonnossa liikkujien ja virkistyskäyttäjien osaamista luonnonmonimuotoisuuden kannalta kestävien valintojen tekemisestä yhteistyössä järjestöjen, kuntien ja muiden oleellisten sidosryhmien kanssa.”

Kommentit Luonnonvarasuunnitelman osioon Hyvinvointi ja turvallisuus:

Pidämme tärkeänä, että jokaisella on mahdollisuus päästä luontoon ja edistää hyvinvointiaan virkistyskäytön keinoin. Saavutettavimmat virkistyskäyttökohteet

sijaitsevat usein taajamien ja asuinalueiden läheisyydessä. Pidämme hyvänä, että virkistyskäyttöä pyritään edistämään tasaisesti ja siten, että sitä kohdistuu enemmän myös muille kuin suojeluille alueille. Kävijämäärien lasku valtion retkeilyalueilla on harmillinen suuntaus, johon toivomme, että tähän pyritään löytämään ratkaisuja (Luonnos Luonnonvarasuunnitelmaksi, s. 29).

Retkeilyalueille ja monikäyttömetsiin kohdistuvan virkistyskäytön edistämisessä on kuitenkin tärkeää näiden kohteiden saavutettavuus, kohteen kiinnostavuus esimerkiksi luonto- ja virkistysarvojen näkökulmasta, sekä reittien toimivuus ja turvallisuus.

Toimenpiteet tieverkon kehittämisestä ja palveluiden saavutettavuuden parantamisesta ovat tärkeitä. Monikäyttömetsien virkistys- ja luontoarvojen huomioiminen metsänhoidossa on myös tärkeää, kuten yllä toteamme, ja toivomme, että Metsähallitus näyttää esimerkkiä hyvistä käytännöistä.

Retkeilyalueiden kiinnostavuuden kannalta tärkeänä näemme niiden saavutettavuuden, fasiliteettien ja palveluiden kehittämisen ohella niiden tunnettuuden kasvattaminen. Monelle kansallispuistojen kaltaiset kohteet ovat tutumpia ja näin ollen virkistyskäyttäjä saattaa ensimmäisenä ajatella näitä kohteeseen. Partiossa meille Evon retkeilyalue on hyvin tuttu ja tärkeä kohde, jossa on ilo vieraillla, ja jota haluamme jatkossakin kehittää yhteistyössä Metsähallituksen kanssa. Näemmekin, että retkeily- ja ulkoilujärjestöjen kanssa tehtävällä yhteistyöllä retkeilyalueita kannattaa kehittää retkeilyalueita ja yhteistyössä tutustuttaa niihin. Kansallisessa metsästrategiassa on kirjattu toimenpide ”Kehitetään retkeilyalueiden verkostoa ja palveluja” (Kansallinen metsästrategia, s. 33) ja Virkistyskäyttöstrategiassa todetaan seuraavasti: ”Ylläpidetään ja parannetaan virkistyskäyttöön varattujen alueiden verkostoa kysyntälähtöisesti valtionmailla (mm. kansallispuistot, valtion retkeilyalueet, Metsähallituksen omalla päätöksellä perustetut virkistysalueet ja monikäyttömetsät). Jatketaan valtion retkeilyalueinstituution päivitystä

maankäyttömuotona ja selvitetään pitkän aikavälin mahdollisuudet uusien valtion retkeilyalueiden perustamiseksi” (Kansallinen virkistyskäyttöstrategia, s. 64).

Luonnonvarasuunnitelmassa ei nyt ehdoteta uusien retkeilyalueiden perustamisen selvittämistä, mutta kannustamme kansallisten strategioiden kirjausten pohjalta harkitsemaan esimerkiksi seuraavaa lisäystä toimenpiteisiin: ”Tarkastelemme virkistyskäyttökohteiden verkostoa kuntien ja muiden maanomistajien kanssa yhteistyössä kehittäen niiden saavutettavuutta, verkostoa ja palveluita kysyntälähtöisesti koko suunnitelma-alueella.” Tämä ei johtaisi suoraan uusien alueiden perustamiseen vaan olisi nähdäksemme Kansallisen metsästrategian mukainen linjaus. Suunnitelman sivulla 37 mainitussa palveluiden kehittämistä koskevassa toimenpiteessä on syytä myös tarkentaa, puhutaanko Metsähallituksen tuottamista palveluista vai kaikkien toimijoiden tuottamista palveluista yleisemmin.

Kannustamme lisäämään toimenpiteen kuntien kanssa tehtävästä yhteistyöstä myös kohteiden saavutettavuuden edistämiseksi julkisen liikenteen avulla, mikä on myös kirjattu toimenpiteeksi Kansallisessa virkistyskäyttöstrategiassa: ”Parannetaan edellytyksiä saavuttaa luonto- ja virkistysalueita kestäväillä liikkumismuodoilla (julkinen liikenne, kävely ja pyöräily) yhteistyönä eri toimijoiden kesken.” (Kansallinen virkistyskäyttöstrategia, s. 64) Tämä olisi todennäköisesti helpoimmin toteutettavissa juuri Etelä-Suomen alueella.

Julkisen ja kevyen liikenteen avulla saavutettavuuden kehittämisellä on erityisen suuri merkitys nuorille, kaupunkilaisille ja muille, joilla ei ole omaa autoa. Lisäksi hyvät palvelut ja yhteydet ovat omiaan lisäämään metsässä virkistäytymisen saavutettavuutta esimerkiksi maahanmuuttajataustaisten keskuudessa. Hyvä toimenpide tuoda suunnitelmaan olisi esteettömyyden huomiointi ja kehittäminen palveluissa myös Virkistyskäyttöstrategian päämäärien mukaisesti yhteistyössä oleellisten toimijoiden kanssa (Kansallinen virkistyskäyttöstrategia, s. 65).

Olemme järjestönä myös kiinnostuneet olemaan osana työssä virkistyskäytön edistämiseksi ja toivomme jatkossakin hyvää yhteistyötä alueella toimivien virkistyskäyttöjärjestöjen kanssa. Esimerkiksi hyvää retkietikettiä voi levittää järjestämällä paikallisemmat tapahtumia ja tutustumisretkiä luontoon järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä, ja kohteiden tunnettuutta voi lisätä esimerkiksi retkeilyalueilla tai muissa kohteissa järjestettävillä suur tapahtumilla kuten Suomen Partiolaisten suur- ja piirileirit, Suomen Suunnistusliiton Jukolan Viesti ja muut suur tapahtumat.

Suunnitelman seuranta:

Suojelu- ja retkeilyalueiden asiakastyytyväisyysluku on koostettu matkailu- ja virkistyskäytön palveluita käyttäneiltä sekä metsästäjiltä ja kalastajilta. Strategiassa mainitaan, että tyytyväisyyden mittauksen tapaa ollaan päivittämässä. Toivomme, että tyytyväisyyskyselyssä pyritään saavuttamaan laajempaa käyttäjäkuntaa ja erityisesti nuoria (liite 2 mittarit, s.34).

Muuta kommentoitavaa:

On hyvä, että nuoret on tunnistettu yhdeksi strategian tärkeäksi kohderyhmäksi. Moni osa-alue on kuitenkin kirjoitettu niin, että niiden sisältämän tiedon tulkitseminen on vaikeaa nuorille lukijoille. Ymmärrämme, että Luonnonvarasuunnitelma on ennen kaikkea Metsähallituksen työkalu, mutta yleisölle ymmärrettävyyttä lisäisi esimerkiksi termistön avaaminen.

Kyselyyn vastanneiden nuorten näkemyksissä korostuu myös erityisesti suojelunäkökulma. Toivomme, että nuorten toiveita ja konkreettisia ehdotuksia on nostettu osaksi Luonnonvarasuunnitelmaa.

Systä Kati

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry

Suomen Partiolaiset ry

Organisaatio: Yhdistys tai yhteisö

Toimiala: Yhdistys tai yhteisö

Vastuuvalmistelija: Kati Systä

Metsähallituksen vastine:

Virkistyskäyttö otetaan huomioon suosittujen reittien varsilla metsätalous-toimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Yksityiskohtaisia ohjeita virkistyskäytön huomioon ottamiseen on kirjattu Metsähallitus Metsätalous oy:n ympäristöoppaaseen.

Metsähallitus pyrkii sijoittamaan tuuli- ja aurinkovoimahankkeet liiketoiminnan käytössä oleville alueille vastuullisesti siten, että ympäristöön kohdistuvat vaikutukset jäisivät vähäisiksi. Tavoitteena on, että energiahankkeet eivät rajaisi alueiden virkistyskäyttöä tarpeettomasti. Tuulivoima-alueita ei aidata, joten alueet säilyvät virkistyskäytössä myös puiston toiminnan aikana.

Kaivosteollisuuden kohteille pääsyä rajoitetaan ja kohteita suljetaan turvallisuusperustein. Teollisen kohteen sijoittumiseen vaikuttaa kaivannaisten osalta ratkaisevasti varannon teknistaloudelliseen hyödyntämiseen liittyvät tekijät. Kaivoksen tai louhoksen sijoittumiseen vaikuttaa ratkaisevasti esiintymän mineraalipitoisuudet ja vastaavasti kiviaineksen osalta laatu. Kaivannaistoiminnan päätyttyä kohteet maisemoidaan metsätalousmaaksi ja näin ollen ne tukevat virkistyskäytön tarpeita sekä luonnon monimuotoisuutta.

Luonnon monimuotoisuutta tukevia töitä tehdään sekä monikäyttömetsissä että suojelualueilla, kuten suunnitelmassa kerrotaan. Lajien suojelusta on päätetty tehdä lisäyksiä suunnitelmaan (ks. tarkemmin Metsähallituksen vastine Keski-Suomen liiton lausuntoon.)

Natura 2000 -luontotyytit on inventoitu pääsääntöisesti Luontopalvelujen hallinnoimilla alueilla, riippumatta siitä, kuuluvatko ne Natura 2000 -alueisiin. Sen sijaan liiketoiminnan käytössä olevilta alueilta nämä luontotyytit on inventoitu vain Natura 2000 -alueilta.

Hiilinielun ja -varaston kehitysennusteita on saatavissa, mutta kokonaispotentiaalista ei ole tietoa. Tulevaisuuden ennustamiseen liittyy aina epävarmuutta. Epävarmuutta laskelmiin tuovat esimerkiksi ympäristössä ja olosuhteissa tapahtuvat muutokset ja häiriöt kuten ilmaston lämpeneminen ja tuhot.

Suomen Partiolaiset ry:n lausunnossa on tuotu esille monta hyvää toimenpidettä tai täsmennysehdotusta. Metsähallitus kokee, että nämä on muotoiltu tiiviisti ja ytimekkäästi osaksi toimenpidettä *"Tarjoamme luonnossa virkistäytymisen ja luonnon kokemisen mahdollisuuden mahdollisimman monelle"* (s. 19).

Metsähallituksen Luontopalvelujen rahoituksen pienentymisen takia retkeilypalveluita mitoitetaan ja kohdistetaan uudelleen. Tätä työtä varten luodaan valtakunnallinen yhtenäinen ja läpinäkyvä priorisointimenetelmä, jossa otetaan huomioon kohteiden virkistyskäyttöarvon ja kysynnän lisäksi monia muita kriteereitä, kuten asiakasturvallisuus, luonto- ja kulttuuriarvojen kestävyys, saavutettavuus, esteettömyys ja arvo erilaisille ulkoiluaktiiviteeteille, suunnitelmassa jo mainittujen lisäksi (s.19).

Retkeilypalvelujen priorisointityö on kesken ja se kehittyy ja toteutuu vaiheittain. Työtä käsitellään yhteistyössä tärkeimpien sidosryhmien kanssa sekä siitä viestitään aktiivisesti ulospäin. Ylläpidettävien palveluiden saavutettavuutta parannetaan kehitettävillä digitaalisilla palveluilla ja eri toimijoiden yhteistyöllä (mm, Luontoon.fi - kansallinen ulkoilutietopalvelu).

Retkeilyalueiden vetovoiman kasvattamiseksi lisätään näiden eteen tehtävää yhteistyötä ja viestintää kehittämissuunnitelmien mukaisesti (s. 17).

Aiheutunut toimenpide:

Ei muutosta suunnitelmaan.

Suomen uusiutuvat r:n lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Suomen uusiutuvat ry kiittää mahdollisuudesta jättää lausuntonsa Metsähallituksen luonnoksesta Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmaksi vuosille 2025–2030.

Suomen uusiutuvat ry on entinen Suomen Tuulivoimayhdistys ry, joka laajensi kesällä 2024 toimintansa koskemaan maa- ja meritulivoiman lisäksi teollisen kokoluokan aurinkovoimaa sekä aurinko- ja tuulivoimahankkeisiin liittyviä energiavarastoja. Suomen uusiutuvat ry:ssä on noin 220 jäsenyritystä edustaen laajasti sekä tuuli- että aurinkovoiman hankekehittäjiä, tuottajia ja alihankintaketjua.

Kiitämme uusiutuvan energian tuotannon, eli aurinko- ja tuulivoimahankkeiden, sekä vihreän siirtymän teollisten hankkeiden nostamista suunnitelman keskiöön sivulla 19. Tämä on koko Suomen kannalta olennaisen tärkeää, sillä kasvunäkymät alalla ovat pidemmällä aikavälillä erittäin hyvät. Kyseisellä sivulla mainitut toimenpiteet voisivat kuitenkin olla nyt esitettyä konkreettisempia. Tämä konkretian tarve koskee erityisesti aiheen mittareita, joissa nyt on kuvattu lähinnä nykytilannetta tulevaisuuden määrällisten tavoitteiden puuttuessa. Ehdotamme siis harkittavaksi esimerkiksi tavoitetta tuotetulle energialle vuonna 2030 (GWH/v).

Kyrölä Kimmo
Suomen uusiutuvat ry

Suomen uusiutuvat ry

Organisaatio: Suomen uusiutuvat ry

Toimiala: Yhdistys tai yhteisö

Vastuuvalmistelija: Kimmo Kyrölä

Metsähallituksen vastine:

Metsähallitus edistää hiilineutraaliuden saavuttamista muun muassa mahdollistamalla tuulivoimalla tuotetun uusiutuvan energian tuotannon lisäämisen valtion maa- ja vesialueilla. Metsähallituksen strategisena vihreän kasvun tavoitteena on moninkertaistaa valtion alueille tuotetun uusiutuvan energian määrä. Valtion Metsähallitukselle asettamien tavoitteiden mukaisesti tavoitteena on käynnistää maa-alueiden uusiutuvan energian hankkeita 1200 MW:n edestä vuoteen 2028 mennessä. Merituulivoiman osalta tavoitteena on käynnistää hankkeita 6500 MW:n edestä vuoteen 2028 mennessä. Etelä-Suomen osalta tilanne selkiytyy maakuntakaavojen valmistuessa.

Tavoitetasojen määrittäminen tuotetulle energialle Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla riippuu esimerkiksi tuulivoimalupien etenemisestä ja sääoloista. Metsähallitus kiinnittää huomiota tavoitetasojen mahdolliseen määrittämiseen tulevaisuuden luonnonvarasuunnitelmissaan.

Aiheutunut toimenpide:

Ei muutosta suunnitelmaan.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Tukes valvoo, että palveluntarjoajat noudattavat kuluttajaturvallisuuslakia (920/2011). Tukes ei hyväksy kuluttajapalveluita ennalta eikä tässä tarkoituksessa anna yksityiskohtaisia ennakkolausuntoja yksittäisiin palveluihin liittyen.

Kuluttajaturvallisuuslaki on luonteeltaan toissijainen ja täydentävä laki, joka tulee sovellettavaksi, jos muualla lainsäädännössä ei ole säännöksiä, joissa edellytetään vähintään samaa turvallisuustasoa ottaen huomioon kaikki kuluttajapalvelujen turvallisuuteen liittyvät seikat. Kuluttajapalveluita ovat mm. Metsähallituksen Luontopalveluiden tarjoamat retkeilyn ja luonnossa liikkumisen palvelut, kuten reitit, rakenteet, majoitus- ja taukopaikat sekä nähtävyydet ja kulttuurihistorialliset kohteet.

Kuluttajaturvallisuuslain 5 §:n mukaan palveluntarjoajan on olosuhteiden vaatiman huolellisuuden ja ammattitaidon edellyttämällä tavalla varmistauduttava siitä, että kuluttajapalvelusta ei aiheudu vaaraa kenenkään terveydelle tai omaisuudelle. Palveluntarjoajalla on oltava riittävät ja oikeat tiedot kuluttajapalvelusta, ja hänen on arvioitava niihin liittyvät riskit.

Metsähallitus on arvioinut luonnonvarasuunnitelman luonnoksessa mahdollisiksi uhka- ja riskitekijöiksi julkisten hallintotehtävien rahoituksen tason mahdollisen

alenemisen sekä palvelurakenteiden huonon kunnon ja opasteiden puutteellisuuden. Tukes katsoo, että Metsähallituksen tulisi arvioida kuinka rahoituksen väheneminen vaikuttaa asiakkaille tarjottavien palveluiden turvallisuuteen ja minkälaisia toimenpiteitä se tulee tekemään palveluiden turvallisuuden takaamiseksi. Mikäli palveluita päädytään poistamaan tai lopettamaan, tulee käytöstä poistaminen suunnitella ja toteuttaa niin, ettei siitä aiheudu vaaraa asiakkaille. Käytöstä poistoon kuuluu mm. poistosta tiedottaminen, palveluiden poistaminen palvelukuvauksista ja markkinointimateriaaleista, opasteiden ja merkintöjen poistaminen, pääsyn estäminen vaarallisiin kohteisiin ja tarvittaessa rakenteiden purkaminen.

Ilmaston lämpenemisen vaikutus retkeilyn ja ulkoilun mahdollisuuksiin ja uhkiin erityisesti Etelä-Suomessa, suosiota kasvattavat lajit (esim. maastopyöräily) sekä asiakaskunnan luonnossa liikkumisen taitojen heikkeneminen tulee ottaa huomioon arvioitaessa nykyisen palvelurakenteen turvallisuutta ja sen kehittämistarpeita.

Lisätietoja kuluttajapalveluiden turvallisuudesta ja palveluntarjoajan velvollisuuksista on Tukesin verkkosivuilla: <https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut/kuluttajille-tarjottavat-palvelut>.

Immonen Laura

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Organisaatio: Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Toimiala: Valtion virasto tai laitos

Vastuuvastuuvalmistaja: Laura Immonen

Metsähallituksen vastine:

Metsähallituksen Luontopalvelujen rahoituksen pientymisen takia retkeilypalveluita mitoitetaan ja kohdistetaan uudelleen. Tätä työtä varten luodaan valtakunnallinen yhtenäinen ja läpinäkyvä priorisointimenetelmä, jossa otetaan huomioon kohteiden virkistyskäyttöarvon ja kysynnän lisäksi monia muita kriteereitä kuten luonto- ja kulttuuriarvojen kestävyys, saavutettavuus, esteettömyys ja arvo erilaisille ulkoiluaktiviteeteille, suunnitelmassa jo mainittujen lisäksi (s. 21). Asiakasturvallisuus on työn läpileikkaava reunaehto. Priorisointityö on kesken ja se kehittyy ja toteutuu vaiheittain. Sitä käsitellään myös tärkeimpien sidosryhmien kanssa sekä viestitään aktiivisesti ulospäin. Ylläpidettävien palveluiden saavutettavuutta ja ajantasaista tietoa parannetaan kehitettävillä digitaalisilla palveluilla ja eri toimijoiden yhteistyöllä (mm Luontoon.fi - kansallinen ulkoilutietopalvelu).

Aiheutunut toimenpide:

Ei muutosta suunnitelmaan.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausunto Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Varsinais-Suomen ELY-keskus on tutustunut Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnokseen ja esittää lausuntoaan seuraavaa:

1. Hakkuusuunnitetta esitetään nostettavan nykyisestä hakkuutasosta.

Toimenpide ei suunnitelman mukaan heikennä hiilinielutavoitetta. Tällaiset väittämät tulee perustella suunnitelmassa erityisen huolellisesti huomioiden Suomen ilmastolain tavoitteet ja ilmastomuutoksen voimistuminen. Suunnitelmassa todetaan myöhemmin, että valtionmaiden hiilinielut ovat pienentyneet metsän kasvun hidastumisen, luonnonpoistuman kasvun sekä ilmastomuutoksen aiheuttaman turvemaiden maaperäpäästöjen kasvun myötä. Suunnitelmassa ei ole kuvattu miten lisähakkuut eivät heikentäisi hiilinielun määrää, hiilen varastoja ja miten ilmastomuutoksen voimistuminen vaikuttaa näihin. Valtion metsissä ilmastolain tavoite ja LULUCF-päästötavoitteiden huomioiminen pitäisi olla mukana.

Useampi Suomen tutkimuslaitos, Suomen ilmastopaneeli, Luonnonvarakeskus sekä viimeisin ilmastolain mukainen Ilmastovuosikertomus* ovat esittäneet perustellusti, että Suomen korkea metsähakkuutaso yhdessä ilmastomuutoksen voimistumisen kanssa vaarantavat ilmastolain mukaisen hiilineutraaliuden tavoitteen saavuttamisen vuonna 2035 mennessä. Maankäyttösektorin ilmastotavoitteet on yhteisesti sovittu

EU:ssa, ja ne ovat luonteeltaan sitovia velvoitteita. Mikäli päästövähennyksiin ei päästä, jäljelle jäänyt laskennallinen päästö siirtyy taakanjakosektorille tai valtion pitää ostaa päästöyksiköillä. Tämä pitäisi huomioida suunnitelman toimenpiteiden kokonaiskestävyyttä arvioitaessa.

*Lähteet: esim. Valtioneuvosto 2024: Perusskenaariot energia- ja ilmastotoimien kokonaisuudelle kohti päästöttömyyttä (PEIKKO); Suomen ilmastopaneeli: Arvio Suomen maankäyttösektorin tilanteesta 04/2025; Luonnonvarakeskus 2024: Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman skenaariotarkastelun päivitys; Ympäristöministeriö 2024: Ilmastovuosikertomus 2024.

2. Kestävyys -sanaa käytettäessä on tärkeää määritellä, mitä kestävyydellä tarkoitetaan kyseisessä asiayhteydessä ja mitkä tekijät/mittarit tekevät toiminnasta kestävä. Tämä on tarpeen, koska kestävyys-termiä käytetään monissa eri yhteyksissä, ja eri kestävyystavoitteet voivat olla ristiriidassa keskenään. Suunnitelmassa esim. eränkävynnin kestävyys, kaupallisen kalastuksen kestävyys, tuotamme puuraaka-ainetta kestävästi.
3. Luonnonvarasuunnitelma pohjautuu MH:n strategian antamiin raameihin. Antaako strategia riittävää joustoa, jotta suunnitelmaa voidaan tarvittaessa muuttaa ja kohdentaa toisin?

4. Toimenpiteissä Vihreän kasvun sekä ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden kesken on selkeitä ristiriitoja. Osa vihreän kasvun toimenpiteistä syö väkisinkin ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden toimenpiteiden toteutettavuutta. On tarpeen myös tuoda ilmi, että aluetaloutta voi vahvistaa ei pelkästään vihreän kasvun keinoin vaan myös työllistämällä luonnon monimuotoisuuden edistämistoimenpitein.

5. Toteutumisen seurannan osalla jää epäselväksi mitä tarkoitetaan mittarilla: "lisätään luonnonsuojelualueiden hoidon vaikuttavuutta ja tuottavuutta"? Mihin viitataan tuottavuudella? Ja edelleen mittarina "hakattu puumäärä", eikö tämä ole ristiriidassa luonnon monimuotoisuuden kanssa, koska tavoitehakkuumäärä vähentää luonnon monimuotoisuutta, jota myös mitataan?

6. Luonnoksessa (dia 30) Varsinais-Suomen ELY-keskus pitää tärkeänä, että perinnebiotoopit ja sekä luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ovat mukana suunnitelmassa. Luonnonvarasuunnitelmassa tulisi näkyä vielä selkeämmin tavoite kunnostettujen perinnebiotooppien hoidon jatkumisesta. Helmi-ohjelman avulla kunnostetaan perinnebiotooppeja, jotta ne voidaan peruskunnostuksen jälkeen ottaa mukaan EU:n maaseuturahoituksen (CAP) ympäristösopimukseen ja sen rahoituksen turvin ylläpitää hoitoa. Ilman jatkuvaa hoitoa useimpien kunnostettujen perinnebiotooppien monimuotoisuus heikentyy ajan myötä uudelleen. Yhteistyötä ja tiedonkulkua viranomaisten välillä tulee jatkaa, jotta mahdollisimman moni Helmi-rahoituksella kunnostettu kohde saataisiin jatkohoidon piiriin. Näiden lisäksi Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että kosteikot tulisi huomioida suunnitelmassa paremmin, sillä kosteikot ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta erittäin merkittäviä kohteita.

Natura, YSA tai muiden suojelumääräyksien rajoitteet tulee selvittää. Suojelumääräykset voivat asettaa sellaisia rajoitteita alueilla toimimiseen, ettei esimerkiksi perinnebiotooppien kunnostaminen tai hoitaminen ole mahdollista.

Esimerkiksi raivaus tai suurten puiden kaato voi olla kiellettyä.

7. Metsähallituksen toimintojen vaikutukset vesistöihin tulee minimoida, ja tämä tulee tuoda esiin luonnonvarasuunnitelmassa. Yhtenä toimenpiteenä (s. 20) on "Parannamme vesistöjen tilaa". Sen lisätietolaatikossa mainitaan virtavesien ja lintuvesien kokonaisvaltainen kunnostaminen ja vesienhoidon ja suojelun osaamisen kehittäminen, ottamalla aiempaa kattavammin huomioon valuma-alueen kokonaisuudet. Lisäksi mainitaan, että Metsähallitus laatii ja ottaa käyttöön vesienhoidon ympäristöoppaan. Oppaan laatiminen on hyvä ja erittäin kannatettava toimenpide, mutta erityisesti valtion organisaationa metsähallituksen tulisi toimissaan pyrkiä edistämään vesienhoitosuunnitelmien ja vesienhoidon toimenpideohjelmien toteuttamista. Tämä tulisi huomioida luonnonvarasuunnitelmassa. Nyt vesienhoitosuunnitelmia ei mainita lainkaan. Vesistöjen osalta toimenpiteeksi ei riitä vain kunnostukset, vaan vesien tilaa ja hallintaa parantavat toimenpiteet tulee olla mukana läpileikkaavasti kaikissa metsänhoitotoimenpiteissä suunnittelusta toteutukseen.

8. Aurinko- ja tuulivoimahankkeiden (s. 26) yhteydessä tulee minimoida niiden vesistö- ja muut ympäristövaikutukset. Tämä olisi hyvä sisällyttää em. vesienhoidon ympäristöoppaaseen. Valtion Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelmassa tulisi linjata, että luonnonhoito tähtää nettopositiviseen tulokseen vesien tilan parantamisessa vesienhoidon tavoitteiden mukaisesti. Luontoarvojen menettämistä ja vesistöjen pilaantumista voi tapahtua jo yhden teollisen mittakaavan tuuli- ja aurinkovoiman tuotantoalueen vaikutuksesta ja samalla menetetään suunnitelmassa esitettyjen ennallistamis- ja kunnostustoimenpiteiden hyödyt. Tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden yhteydessä tehdään yleensä runsaasti ojituksia mm. tiestön ja itse voimala-alueen rakentamista varten. Suunnitelmassa tulisi linjata, ettei teollisen kokoluokan aurinkovoimahankkeita rakenneta valtion omistamille metsäalueille.

9. Vesistöjen tilan parantamisen ainoana mittarina (s. 33) on "virtavesiin kohdistuneet kunnostukset", joka on kannatettava mittari. Mukana olisi hyvä olla kuitenkin myös muita tavoitteita ja mittareita, kuten metsähakkuiden yhteydessä tehdyt vesiensuojelutoimenpiteet.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt yksikönpäällikkö Timo Mäkelä ja ratkaissut ylijohtaja Olli Madekivi.

Ratkaisija Madekivi Olli

Esittelijä Mäkelä Timo

Varsinais-Suomen ELY-keskus

Organisaatio: Varsinais-Suomen ELY-keskus

Toimiala: Valtion virasto tai laitos

Vastuuvalmistelija: Timo Mäkelä

Metsähallituksen vastine:

Hiilinielutavoite on otettu huomioon suunnitelaskelmassa hakkuumäärää rajoittavana tekijänä.

Luonnonvarasuunnitelman tavoitteena on yhteensovittaa kestävyiden eri ulottuvuuksia. Suunnitteluun sisältyy ekologinen, sosiaalinen, kulttuurinen ja taloudellinen kestävyys. Luonnonvarasuunnitelman mittaristo kuvaa kestävyiden eri osa-alueita.

Strategia on ns. rullaava. Luonnonvarasuunnitelmasta voidaan poiketa perustellusta, hyväksyttävästä syystä kuten omistajaohjauksen tavoitteiden muutoksen takia.

Metsähallitus teettää luonnonsuojelualueilla tehtävät ennallistamis- ja luonnonhoitotyöt pääsääntöisesti yrittäjillä ja vahvistaa myös siltä osin aluetaloutta.

Luonnonsuojelualueiden hoidon vaikuttavuuden ja tuottavuuden lisääminen on kuvattu kyseisen toimenpiteen tarkenteessa ja se perustuu uusiin paikkatietojärjestelmiin, entistä parempaan paikkatietoon ja sen analysointiin.

Perinneympäristöjen hoito näkyy Ilmasto ja luonnon monimuotoisuus -pääteeman alla olevassa *Ennallistamme ja teemme luonnon- ja lajistohoitoa, lisäksi*

turvaamme monimuotoisuutta Metsähallituksen metsätalouden ympäristöoppaan keinoin toimenpiteen tarkenteessa. Perinnebiotooppien hoidon jatkuvuus on tärkeää ja Metsähallitus on tehnyt ja tekee parhaansa hoidon jatkumiseksi, mutta ongelma on uusien tulkintojen mukainen tukikelpoinen ala ja eläinten omistajien haluttomuus jatkaa pienentyneillä tukipinta-aloilla. Muiden toimijoiden kanssa tehtävä yhteistoiminta on mainittu jo tarkenteessa.

Kosteikkojen hoito soiden osalta näkyy tämän toimenpiteen tarkenteessa ja lintuvesien hoito puolestaan parannamme vesistöjen tilaa -toimenpiteessä.

Suojelumääräysten rajoitteiden selvittäminen on osa normaalia, vakiintunutta toimenpidesuunnittelua. Luonnonvarasuunnitelma koskee vain Metsähallituksen hallinnassa olevia alueita, ei yksityisiä suojelualueita.

Vesiensuojelu on otettu huomioon monipuolisesti jo Metsähallitus Metsätalous oy:n ympäristöoppaassa, jota noudatetaan kaikessa metsätaloustoiminnassa. Nyt laadittava vesienhoidon ympäristöopas täydentää jo aiemmin noudatettuja ohjeita.

Metsähallitus pyrkii sijoittamaan tuuli- ja aurinkovoimahankkeet vastuullisesti siten, että ympäristöön kohdistuvat vaikutukset jäisivät vähäisiksi. Hankekehityksessä

pyritään vähentämään haitallisten ympäristövaikutusten syntymistä sekä sovittamaan yhteen eri näkökulmia ja tavoitteita. Hankkeiden ympäristövaikutukset selvitetään kattavasti luvitusprosessien, kuten ympäristövaikutustenarvioinnin (YVA) ja kaavoituksen yhteydessä. Osana vaikutusten arviointia arvioidaan myös hankkeen vesistövaikutukset. Hankkeiden rakenteet pyritään jo lähtökohtaisesti sijoittamaan siten, ettei merkittäviä vesistövaikutuksia muodostuisi. Vesistövaikutusten lieventäminen huomioidaan myös kaavamääräyksissä.

Vesistöjen tilaan vaikuttavat luonnonhoitotöistä esimerkiksi lintuvesien hoito ja soiden ennallistaminen.

Aiheutunut toimenpide:

Muokataan Vihreän kasvun toimenpidesivulla (s.17) toimenpiteen ”Tuotamme puuraaka-ainetta kestävästi ja vahvistamme aluetaloutta” tarkennetta siten, että jaamme tekstin kahteen kappaleeseen. Jälkimmäisen kappaleen lausuntoversiossa olleen tarkenteen viimeinen lause korvataan lauseella: ”Metsähallituksen monipuolinen ja lisääntyvä toiminta tarjoaa alueella toimiville yrityksille liiketoimintamahdollisuuksia.”

Yksityishenkilön lausunto Metsähallituksen Etelä-Suomen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Toivoisin että Keuruun entisen varuskunnan alueet (Keurusselän metsät) osoitetaan valtion luonnonvarasuunnitelmassa luontopalveluiden käyttöön. Tämä edistäisi retkeilymahdollisuuksia Keski-Suomessa ja valtakunnallisesti.

Yksityishenkilö

Yksityishenkilö

[Takaisin luetteloon >](#)

Organisaatio: -

Toimiala: -

Vastuuvalmistelija: Yksityishenkilö

Metsähallituksen vastine:

Luonnonvarasuunnittelu on luonteeltaan yleispiirteistä ja strategista, eikä siinä konkreettisesti ohjata yksittäisten alueiden käyttöä.

Aiheutunut toimenpide:

Ei muutosta suunnitelmaan.